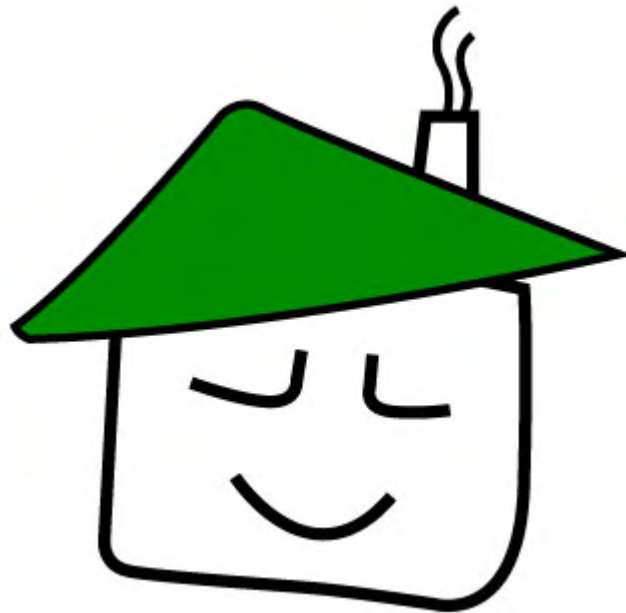

**Συμβουλευτική Επιτροπή
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση
της Βίας στην Οικογένεια**

**Έκθεση Δραστηριοτήτων
2003-2004**

**ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
2003-2004**

Η Συμβουλευτική Επιτροπή συστάθηκε το 1996 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το Άρθρο 16 του Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου 47(Ι)/1994, ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον Νόμο 119(Ι)/2000. Με την τροποποίηση του Νόμου που έγινε το 2004, ο βασικός Νόμος 119(Ι)/2000 και ο Τροποποιητικός Νόμος 212(Ι)/2004, αναφέρονται μαζί ως οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004.

Σύμφωνα με το Άρθρο 37, η Επιτροπή ετοιμάζει και υποβάλλει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και στη Βουλή των Αντιπροσώπων Ετήσια Έκθεση για τις δραστηριότητες της.

ΜΕΡΟΣ Α

1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Συμβουλευτική Επιτροπή συστάθηκε με βάση το Νόμο 47(1)/1994, Άρθρο 16, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο 119(I)/2000 ο οποίος τροποποιήθηκε με το Νόμο 212(I)/2004. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής όπως καταγράφονται στο άρθρο 7(1) του νόμου είναι οι ακόλουθες:

- 1. Να παρακολουθεί το πρόβλημα της Βίας στην Οικογένεια στην Κύπρο.**
- 2. Να προβαίνει στην ενημέρωση και διαφώτιση του κοινού και των επαγγελματιών με διάφορα μέσα, περιλαμβανομένων ειδικών συνεδριών, επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων.**
- 3. Να προωθεί επιστημονικές έρευνες σχετικές με τη βία στην οικογένεια.**
- 4. Να προωθεί τις Υπηρεσίες για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών του προβλήματος της βίας στην οικογένεια.**
- 5. Να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των σχετικών υπηρεσιών που λειτουργούν, καθώς και την εφαρμογή και τήρηση της σχετικής νομοθεσίας.**

1.1 Σύνθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής

Σύμφωνα με το Άρθρο 7(2) των Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004, η Επιτροπή απαρτίζεται από άτομα τα οποία διορίζονται υπό την προσωπική τους ιδιότητα, από το Υπουργικό Συμβούλιο και έχουν γνώση και πείρα του θέματος. Οι διορισμοί γίνονται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Τα άτομα που διορίζονται από το δημόσιο τομέα επιλέγονται από τα Υπουργεία και τις Υπηρεσίες που αναφέρονται στο εδάφιο (4) του Άρθρου 7 και είναι τα πιο κάτω :

- **Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: *Αννίτα Κονή -Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής***
- **Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης: *Μάρω Βαρναβίδου-Αντιπρόεδρος***

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

- Υπουργείο Υγείας: *Στέλλα Κυριακίδου - μέλος*
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος): *Χλόη Γιαννακού Κωνσταντινίδου - μέλος*
- Νομική Υπηρεσία: *Ελένη Λοιζίδου - μέλος*
- Αστυνομία: *Μαριάννα Φραντζή - μέλος*

Τα άτομα που διορίζονται από τον ιδιωτικό τομέα επιλέγονται από μέλη των Συνδέσμων ή Οργανώσεων που εμπλέκονται στην πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια σε ίση αναλογία είναι:

- Σύνδεσμος Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια:
Δρ Μάρθα Αποστολίδου
- Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού: *Ζήνα Παιδονόμου*
- Σύνδεσμος Ψυχολόγων Κύπρου: *Παναγιώτης Καλογήρου*
- Παγκύπριο Συμβούλιο Ευημερίας: *Τάσος Παπαθωμάς*
- Παγκύπριος Σύνδεσμος Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Παιδιού και Εφήβου:
Δρ Νεόφυτος Παπανεοφύτου.

1.2 Οίκημα-Προσωπικό

Η Συμβουλευτική Επιτροπή στεγάζεται στην οδό Κυριάκου Μάτση 37, γραφείο 301, στον Άγιο Δομέτιο, και διατηρεί δικό της τεχνικό εξοπλισμό. Εργοδοτείται Λειτουργός η οποία έχει την κύρια ευθύνη για την υλοποίηση των αποφάσεων της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Στο γραφείο διατηρείται αρχείο ειδικών θεμάτων, αρχείο εισερχόμενης και εξερχόμενης αλληλογραφίας, όπως και κατάλογος βιβλίων/περιοδικών με θέματα Βίας στην Οικογένεια.

2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο προϋπολογισμός της Συμβουλευτικής Επιτροπής υποβάλλεται από το 1997 στο Υπουργείο Οικονομικών μέσω του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ο προϋπολογισμός της

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

Συμβουλευτικής Επιτροπής καλύπτεται από πιστώσεις του Άρθρου 21.266 "Επιτροπές" του Κεφαλαίου 18.26.2 "Διάφορα" του Τακτικού Προϋπολογισμού.

3. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αποστολή της Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι η καλύτερη εφαρμογή των προνοιών του Περί Βίας στην Οικογένεια Νόμου, σε συνεργασία με τους αρμόδιους κρατικούς και εθελοντικούς φορείς, ώστε να επιτευχθεί το συντομότερο δυνατό η **ολοκληρωμένη πρόληψη και ολική εξάλειψη της βίας στην οικογένεια**. Η οικογένεια, το βασικό κύτταρο της κοινωνίας για την ανάπτυξη και ευημερία όλων των μελών και ιδιαίτερα των παιδιών, πρέπει να είναι απαλλαγμένη από οποιαδήποτε μορφή βίας (σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική) και παραμέλησης και να έχει όλη την προστασία και υποστήριξη που χρειάζεται από την πολιτεία, για να διαδραματίζει καλύτερα τον ρόλο της στην κοινωνία.

4. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

4.1. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Στόχος: Λειτουργία κεντρικού αρχείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων βίας, για παρακολούθηση της έκτασης του προβλήματος.

Ενέργειες:

Υποβλήθηκε υπόμνημα προς τον Γενικό Εισαγγελέα για προώθηση των πιο κάτω εισηγήσεων:

α) Το Πληροφοριακό Δελτίο Υποχρεωτικής Αναφοράς Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια, το οποίο ετοίμασε η Συμβουλευτική Επιτροπή και έτυχε στατιστικής επεξεργασίας αναμένεται να συμπληρώνεται από όλες τις αρμόδιες Υπηρεσίες και να αποστέλλεται στο Γενικό Εισαγγελέα, μέσα στα πλαίσια της υποχρεωτικής αναφοράς όλων των αναφορών/καταγγελιών για περιστατικά βίας.

Το Πληροφοριακό Δελτίο στάληκε σε όλες τις Υπηρεσίες για μελέτη και υποβολή εισηγήσεων για βελτίωση και υιοθέτησή του.

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

Δύο φορές το χρόνο τα αριθμητικά δεδομένα της Υποχρεωτικής Αναφοράς αναμένεται να αποστέλλονται στη Συμβουλευτική Επιτροπή για επεξεργασία, ανάλυση, ερμηνεία και έκδοση συμπερασμάτων.

β) Η Υποχρεωτική Αναφορά καταγραφής δεδομένων από τις Υπηρεσίες στη Νομική Υπηρεσία, να γίνεται ηλεκτρονικά, με την εγκατάσταση ειδικού μηχανογραφημένου προγράμματος. Όταν οι αναφορές σε ηλεκτρονική μορφή φτάσουν στη Νομική Υπηρεσία, ο Λειτουργός που θα ασχοληθεί με το θέμα, θα διερευνήσει κατά πόσο το περιστατικό αυτό έχει ήδη καταχωρηθεί (το σύστημα θα παρέχει τις σχετικές λειτουργίες γι' αυτή τη διερεύνηση) και κατά πόσο υπάρχει προηγούμενη αναφορά. Στην συνέχεια οι αναφορές θα παραπέμπονται στους Λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας για τα περαιτέρω.

γ) Τα δεδομένα της Υποχρεωτικής Αναφοράς που συλλέγονται από το 1998 να τύχουν ανάλυσης και επεξεργασίας.

Οι πιο πάνω εισηγήσεις δεν έχουν υλοποιηθεί. Οι Αναφορές Περιστατικών Βίας των διαφόρων υπηρεσιών, αποστέλλονται στο γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα και παραμένουν εκεί, χωρίς να γίνεται οποιαδήποτε κωδικοποίηση ή άλλη επεξεργασία των συγκεκριμένων δεδομένων.

(Η εγκύκλιος του Γενικού Εισαγγελέα, αρ.Φακ.50(Γ)/1992/Ν.42 ημερ.11.06.1998 – Παράρτημα 1)

Στατιστικά στοιχεία βίας για τα έτη 2003-04

Τα στατιστικά στοιχεία για τα έτη 2003-04 βρίσκονται στο Παράρτημα 2.

4.2. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Στόχος: Ενημέρωση, διαφώτιση και ευαισθητοποίηση του κοινού για το θέμα της βίας στην οικογένεια και συνεχής επιμόρφωση των επαγγελματιών για καλύτερη πρόληψη και αποτελεσματικότερο χειρισμό των περιστατικών βίας.

4.2.1 Ενέργειες για ενημέρωση του κοινού και των επαγγελματιών

A Έντυπο Υλικό

- Επανεκδόθηκε για τρίτη φορά **ενημερωτικό τρίπτυχο** τόσο στα ελληνικά, όσο και στα αγγλικά, όπου γίνεται αναφορά στη νέα Νομοθεσία, στη σύσταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και τις αρμοδιότητές της, καθώς και στις Υπηρεσίες που παρέχουν βοήθεια σε θέματα βίας στην οικογένεια στην Κύπρο.
- Επανεκδόθηκε για δεύτερη φορά το ενημερωτικό βιβλιαράκι με θέμα **«Προστασία παιδιών από σεξουαλική παραβίαση στην οικογένεια»**.
- Εκδόθηκαν κάρτες, με το μήνυμα **«Μίλησέ μου. Μην με κτυπάς»**.
- Επανεκδόθηκαν για δεύτερη φορά τα βιβλιαράκια με τίτλο **«Οδηγός για Γονείς και Φροντιστές»**, όπου παρέχονται συμβουλές για πρόληψη της βίας στην οικογένεια.
- Επανεκδόθηκαν για δεύτερη φορά βιβλιαράκια για παιδιά με τίτλο **«Βία στην Οικογένεια-Προστασία Παιδιών»**.
- Εκδόθηκε βιβλιαράκι με τίτλο **«Ιστοριούλες για Γονείς»**.
- Εκδόθηκαν αφίσες με το μήνυμα **«Τι Είναι η Κακοποίηση Παιδιών;»**
- Εκδόθηκαν αφίσες με το μήνυμα **«Όταν Νόμιζες ότι Δεν Κοιτούσα»**.
(Όλες οι αφίσες καθώς και όλα τα ενημερωτικά βιβλιαράκια βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.familyviolence.gov.cy).

B. Ηλεκτρονικό Υλικό

Η Συμβουλευτική Επιτροπή έχει δημιουργήσει ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, όπου το κοινό και οι επαγγελματίες μπορούν να πληροφορηθούν και να ενημερωθούν για θέματα βίας, για τις σχετικές Υπηρεσίες, τη νομοθεσία, τις δραστηριότητες της Επιτροπής και άλλα. Η διεύθυνση της ιστοσελίδας είναι www.familyviolence.gov.cy

Γ. Συμμετοχή στα ΜΜΕ/ Συνέδρια /Σεμινάρια

Μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής προβαίνουν σε δηλώσεις και συμμετέχουν σε συζητήσεις μέσα από διάφορα προγράμματα ραδιοφώνου και τηλεόρασης, σχετικά με τη βία στην οικογένεια, ενώ παράλληλα δίνουν συνεντεύξεις και ανακοινώσεις στον

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

ημερήσιο τύπο. Μέλη επίσης εκπροσωπούν τη Συμβουλευτική Επιτροπή σε σεμινάρια /συνέδρια άλλων οργανώσεων.

Δ. Εξειδικευμένη βιβλιοθήκη σε θέματα βίας στην οικογένεια

Από τον Απρίλιο του 2001 η βιβλιοθήκη της Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι ανοιχτή για επαγγελματίες/φοιτητές και το κοινό. Η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει εξειδικευμένα βιβλία που έχουν σχέση με θέματα βίας στην οικογένεια και λειτουργεί ως αναγνωστήριο, χωρίς να δανείζονται βιβλία. Στάληκε σχετική ενημερωτική επιστολή σε όλες τις Υπηρεσίες και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις για τη λειτουργία της βιβλιοθήκης. Η βιβλιοθήκη εμπλουτίζεται συνεχώς με νέα βιβλία, ανάλογα με το ετήσιο κονδύλι του προϋπολογισμού.

(Ο κατάλογος των βιβλίων βρίσκεται στην ιστοσελίδα μας www.familyviolence.gov.cy)

4.2.2 Ενέργειες για ενημέρωση /επιμόρφωση των επαγγελματιών

Στα πλαίσια της επιμόρφωσης επαγγελματιών η Συμβουλευτική Επιτροπή έχει συμμετάσχει στα πιο κάτω:

- 1) Ολοήμερο σεμινάριο με θέμα «Βία στην Οικογένεια», σε 25 Δασκάλες και Νηπιαγωγούς του Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου Rainbow, 21.02.2003.
- 2) Σεμινάριο με θέμα «Βία στην Οικογένεια» καθώς και αναφορά στο έργο της Συμβουλευτικής Επιτροπής σε εθελοντές του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια 19.02.2003-26.02.2003 και 05.03.2003.
- 3) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε δασκάλους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου, στα πλαίσια της ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης που διοργάνωσε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 06.03.2003.
- 4) Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής ήταν ο κύριος εισηγητής στο Συνέδριο με θέμα «Βία στην Οικογένεια και στο Σχολείο», στο Λύκειο Αγίου Νεοφύτου Πάφου. Επίσης, μετά τη λήξη του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκε βιωματικό εργαστήριο για την Πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια, σε 20 εκπαιδευτικούς, 16.04.2003.

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

- 5) Διάλεξη με θέμα «Η Πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια» σε δασκάλους στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, στα πλαίσια της ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης που διοργάνωσε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 12.05.2003.
- 6) Βιωματικό Εργαστήρι με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε ομάδα γυναικών στο Fullbright Commission, 20.05.2003.
- 7) Καθοδήγηση μαθητών στη διεξαγωγή έρευνας με θέμα «Βία στην Οικογένεια» στο Γυμνάσιο Παλλουριώτισσας, για το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 στα πλαίσια του Διαγωνισμού του Ερευνητικού Προγράμματος «Μέρα» της Υπηρεσίας Προώθησης Ερευνών. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πιο πάνω έρευνα πήρε το Α Βραβείο.
- 8) Συμμετοχή με ομιλία στο “4th Global Conference: cultures of violence”, που έγινε στην Οξφόρδη της Αγγλίας, 26.09.2003.
- 9) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε γονείς και δασκάλους του Α και Β Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Νήσου, 19.11.2003.
- 10) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε γονείς του Δημοτικού Ορμήδειας, 09.12.2003.
- 11) Συμμετοχή στο Συνέδριο Εμπειρογνομόνων για τη Βία στην Οικογένεια και την Εμπορία Προσώπων που έγινε στην Ελλάδα, 31.12.2003-01.01.2004.
- 12) Συμμετοχή με ομιλία στο Διεθνές Συνέδριο Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Βία Ενάντια στα Παιδιά, που έγινε στο Στρασβούργο, Δεκέμβριος 2004.
- 13) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε μαθητές του Γυμνασίου Παλλουριώτισσας, 08.01.2004.
- 14) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε εκπαιδευόμενους αστυνομικούς της Αστυνομικής Ακαδημίας Κύπρου, 03.03.2004.

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

- 15) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» στο Σύνδεσμο Καταναλωτών, 16.03.2004.
- 16) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε φοιτητές της Κοινωνικής Εργασίας στο Frederick Institute of Technology, 20.05.2004.
- 17) Σεμινάριο με θέμα «Βία στην Οικογένεια» σε σχολιάτρους και επισκέπτριες υγείας, στο Ξενοδοχείο Classic, στα πλαίσια της ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης του Υπουργείου Υγείας, 13.10.2004.
- 18) Διάλεξη με θέμα «Βία στην Οικογένεια» στο Λύκειο Παλιομετόχου, στην οποία έγινε παρουσίαση και επεξήγηση των Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004, καθώς και του ρόλου της Συμβουλευτικής Επιτροπής, αλλά και το ρόλο της Νομικής Υπηρεσίας αναφορικά με τον χειρισμό των υποθέσεων βίας στην οικογένεια, 29.09.2004.
- 19) Σειρά Σεμιναρίων για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων στο Δημοτικό Σχολείο Δροσιάς στη Λάρνακα, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, 18,25.11.2004 και 2,9,16.12.2004.
- 20) Διάλεξη για τις πρόνοιες των Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004, καθώς και τις δυσκολίες που υπάρχουν στην εφαρμογή τους, σε 50 εθελοντές του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια. 01.12.2004.
- 21) Συμμετοχή στο Συνέδριο «Συναθλούντες» της Εφορίας των Κατηχητικών Σχολείων Παλλουριώτισσας με θέμα «Τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Κυπριακή Οικογένεια και Κοινωνία», 06.12.2004.

4.3 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Στόχος: Διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών σχετικά με το θέμα της βίας στην οικογένεια σε όλους τους τομείς, ώστε να εφαρμόζονται τα κατάλληλα προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης του προβλήματος.

Ενέργειες:

Διεξαγωγή έρευνας με θέμα «Έκταση και Μορφές Βίας Ενάντια στα Παιδιά στην Κυπριακή Οικογένεια», 2003

Το 2003 διεξήχθη έρευνα με θέμα «Έκταση και Μορφές Βίας ενάντια στα Παιδιά στην Κυπριακή Οικογένεια». Στόχος της έρευνας ήταν η διερεύνηση της έκτασης και της φύσης της βίας που ασκείται ενάντια στα παιδιά μέσα στην σύγχρονη κυπριακή οικογένεια. Η έκταση και οι μορφές βίας περιλαμβάνουν τόσο την καταγγελλείσα όσο και την αφανή άσκηση βίας ενάντια στα παιδιά. Η έρευνα είναι παγκύπριας κλίμακας και καλύπτει ομάδες παιδιών ηλικίας κάτω των 18 ετών και εκεί όπου θεωρείται σκόπιμο και ομάδα ενηλίκων. Το μέγεθος του δείγματος καλύπτει όλες τις μεταβλητές όπως ηλικία, φύλο, τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο, κοινωνικο-οικονομική κατάσταση και άλλες μεταβλητές που προκύπτουν από τον σκοπό της έρευνας.

(Τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας παρουσιάζονται στο Παράρτημα 3. Επίσης, όλες οι έρευνες βρίσκονται στην ιστοσελίδα μας www.familyviolence.gov.cy).

4.4 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Στόχος: Στελέχωση όλων των υπηρεσιών με το κατάλληλο προσωπικό και τον τεχνικό εξοπλισμό για εφαρμογή αποτελεσματικών προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας στην οικογένεια.

Ενέργειες

Ζητήθηκε από τις αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες να εφαρμόσουν το Εγχειρίδιο των Διατμηματικών Διαδικασιών το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ζητήθηκε επίσης, από τις αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες να υποβάλουν τις ανάγκες τους

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

σε προσωπικό και τις ανάγκες τους σε τεχνικό προσωπικό για εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας στην οικογένεια με στόχο την ετοιμασία ολοκληρωμένης έκθεσης.

**4.5 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ**

Στόχος 1: Συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και διασαφήνιση του ρόλου της κάθε υπηρεσίας για αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια.

Ενέργειες:

- 1) Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ.16.05.2002, η Συμβουλευτική Επιτροπή ετοίμασε Έκθεση Αξιολόγησης της Εφαρμογής των Διατμηματικών Διαδικασιών για το Χειρισμό Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια, η οποία έχει υποβληθεί στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για να προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.
- 2) Ετοιμάζεται Σχέδιο Εθνικής Στρατηγικής και Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, το οποίο θα υποβληθεί στο αρμόδιο Υπουργείο, για να προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

Στόχος 2: Εφαρμογή των Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004.

Ενέργειες:

Παρακολούθηση της εφαρμογής και τήρησης της νομοθεσίας

- 1) Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει ψηφίσει στις 13.05.2004, την τροποποίηση του Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου 119(I)/2000. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) (Τροποποιητικός) Νόμος 212 (I) του 2004 και θα διαβάζεται μαζί με το Νόμο 119(I)/2000 (ο οποίος στο εξής θα αναφέρεται ως «ο βασικός νόμος»). Ο παρών νόμος μαζί με το βασικό νόμο θα αναφέρονται

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

μαζί ως οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004. Οι τροποποιήσεις της Νομοθεσίας ήταν αποτέλεσμα της συνεργασίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής με τις αρμόδιες υπηρεσίες.

*(Ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων)
(Τροποποιητικός) Νόμος 212 (Ι)/2004 - Παράρτημα 4).*

2) Η Συμβουλευτική Επιτροπή απέστειλε επιστολή προς τον Επίτροπο Νομοθεσίας και ζήτησε την ενοποίηση των Ν.119(Ι)/2000 και Ν.212(Ι)/2004. Ο Επίτροπος Νομοθεσίας προχώρησε στην ενοποίηση των πιο πάνω νόμων, τόσο στην ελληνική όσο και στην αγγλική γλώσσα.

*(Οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του
2000 και του 2004 (Ενοποίηση στην Ελληνική -)Παράρτημα 5).*

3) Η Συμβουλευτική Επιτροπή παρεμβαίνει με ανακοινώσεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για την τήρηση των προνοιών 34(1) και 35(1) της νομοθεσίας στις οποίες αναφέρεται η διασφάλιση της ανωνυμίας του/της παραπονουμένου/ης και του δράστη στα περιστατικά βίας, ενώ παράλληλα απαγορεύεται η δημοσίευση των καταθέσεων των θυμάτων.

*Έκθεση Συμβουλευτικής Επιτροπής
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια 2003-2004*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

**Εγκύκλιος Γενικού Εισαγγελέα για Υποχρεωτική Αναφορά
περιστατικών Βίας στην Οικογένεια**

50(Γ)/1992/Ν.42

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
1403 ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΣ

11 Ιουνίου 1998

Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εργασίας και
Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Υγείας

Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Παιδείας

Αρχηγόν Αστυνομίας

ΘΕΜΑ: Παράπονα/καταγγελίες/υποθέσεις
σχετικά με βία στην οικογένεια

Έχει διαπιστωθεί ότι τον τελευταίο καιρό έχουν αυξηθεί σε ανησυχητικό βαθμό τα κρούσματα βίας στην οικογένεια. Ως εκ τούτου έχει αποφασιστεί όπως δημιουργηθεί στη Νομική Υπηρεσία ομάδα λειτουργών οι οποίοι θα επιλαμβάνονται των υποθέσεων αυτών σε συνεργασία με τα αρμόδια τμήματα και οργανώσεις και τη Συμβουλευτική Επιτροπή που διορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο κατ' εφαρμογή του περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου 47(1) του 1994.

Παρακαλείσθε όπως κυκλοφορήσετε σχετικές εγκυκλίους με τις οποίες να δίνονται οδηγίες στους λειτουργούς σας όπως αμέσως και όχι αργότερα των 7 ημερών μετά από παράπονο/καταγγελία σ' αυτούς να υποβάλλουν έκθεση με την οποία να ενημερώνουν το Γραφείο τούτο.

Αλέκος Μαρκίδης,

Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας.

50(Γ)N42
ΕΛ/ΚΚ

5/00

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Στατιστικά Στοιχεία Βίας για το Έτος 2003

Στατιστικά Στοιχεία Περιστατικών Βίας 2003

- **Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης – Αρχηγείο Αστυνομίας**
Κατά το έτος 2003 απασχόλησαν την Αστυνομία 618 περιστατικά Βίας στην Οικογένεια.

- **Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας**
Το έτος 2003 έγιναν 674 αναφορές περιστατικών βίας στην οικογένεια.

- **Υπουργείο Υγείας – Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας**
Κατά το έτος 2003 προσήλθαν 25 περιστατικά βίας:
 - 13 περιστατικά με υποψία σεξουαλικής κακοποίησης
 - 12 περιστατικά με υποψία σωματικής κακοποίησης

Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

Παρακολούθηση της Έκτασης της Βίας στην Οικογένεια – έτος 2003

Αναφορές / Καταγγελίες / Περιπτώσεις για όλες τις Επαρχίες της Κύπρου

Επαρχία	Θύματα				Μορφή Βίας				Πιθανοί Δράστες						Σύνολο Αναφορών
	Παιδί	Μητέρα /Σύζυγος	Πατέρας /Σύζυγος	Άλλα Μέλη	Σωματική	Σεξουαλική	Ψυχολογική	Πατέρας /Σύζυγος	Μητέρα /Σύζυγος	Παιδί	Αδελφια	Άλλα Μέλη			
	Ανήλικο (Μέχρι 18)														
Λευκωσία	89	63	4	1	129	21	8	81	24	5	4	18	150		
Λεμεσός	60	161	11	18	227	9	52	161	34	15	8	34	254		
Πάφος	12	83	15	2	83	0	20	68	15	11	3	10	99		
Λάδνακα	4	113	4	1	111	4	2	100	2	10	2	8	138		
Αμ/στος	4	13	2	0	19	0	2	14	3	3	0	0	20		
Ευύχου	1	5	1	0	6	0	1	3	1	2	0	0	6		
Σύνολο	170	438	37	22	575	34	85	427	79	46	17	70	667		

Υμητρικές Κοινωνικής Ευημερίας

Παρακολούθηση της Έκτασης της Βίας ενάντια στα Παιδιά – έτος 2003

Αναφορές / Καταγγελίες / Περιπτώσεις για όλες τις Επαρχίες της Κύπρου

Επαρχία	Θύματα	Ηλικία Θύματος				Θύματα	Ηλικία Θύματος				Μορφή Βίας					Πιθανοί Αποδοτες					Σύνολο Αναφορών
		0-5	5-10	10-15	15+		Ασθενείς Κοριτσάκι	0-5	5-10	10-15	15+	Σωματική	Σεξουαλική	Ψυχολογική	Ποτισμός	Παιχνίδι	Μητάρα	Μητάρα	Άλλο	Άλλο	
Λευκωσία	37	2	14	16	5	48	4	7	23	14	50	20	2	30	1	23	0	11	8	91	
Λευκωσία	23	3	8	8	4	44	7	5	8	24	54	5	16	33	7	26	0	3	0	77	
Πάφος	23	9	1	9	4	27	6	4	9	8	24	6	22	19	2	11	0	9	2	40	
Λάρισα	30	0	10	17	3	24	1	10	8	5	42	11	1	27	7	13	1	3	0	48	
Αμ/στος	1	0	0	1	0	3	1	0	1	1	3	2	1	3	0	1	0	0	0	4	
Ευρύτου	5	1	2	2	0	5	2	0	2	1	1	2	9	5	1	1	0	0	0	5	
Σύνολο	119	15	35	53	16	151	21	26	51	53	174	46	51	117	18	75	1	26	10	265	

Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

**Παρακολούθηση της Έκτασης της Βίας στην Οικογένεια
από το 1999 - 2003**

Βία ενάντια στα παιδιά		Αύξηση %
1999	72	
2000	102	41.67 %
2001	187	83.33 %
2002	257	37.43 %
2003	265	3.11 %
Συγκριτικά 2000 - 2003		159.80 %

Βία στην οικογένεια		Αύξηση %
1999	179	
2000	284	58.66 %
2001	436	53.52 %
2002	598	37.16 %
2003	667	11.53 %
Συγκριτικά 2000 - 2003		134.85 %

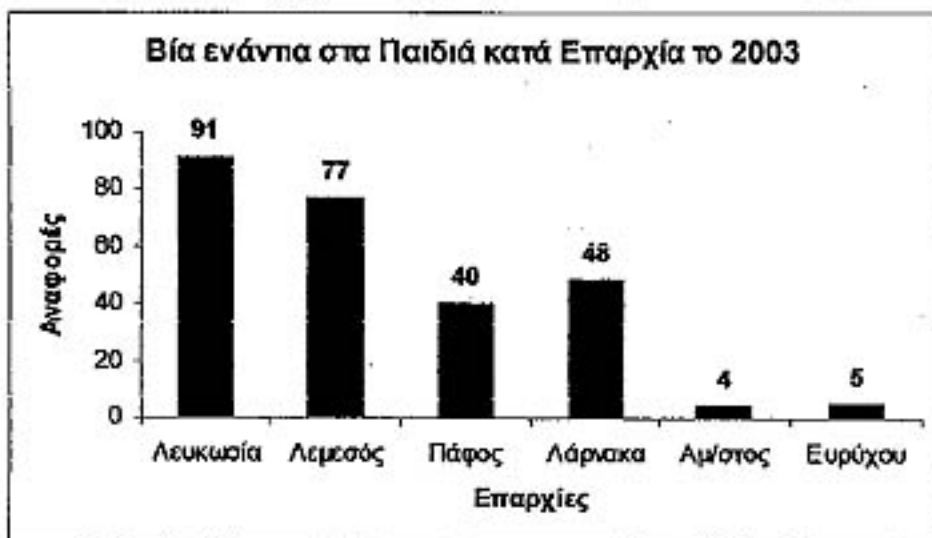
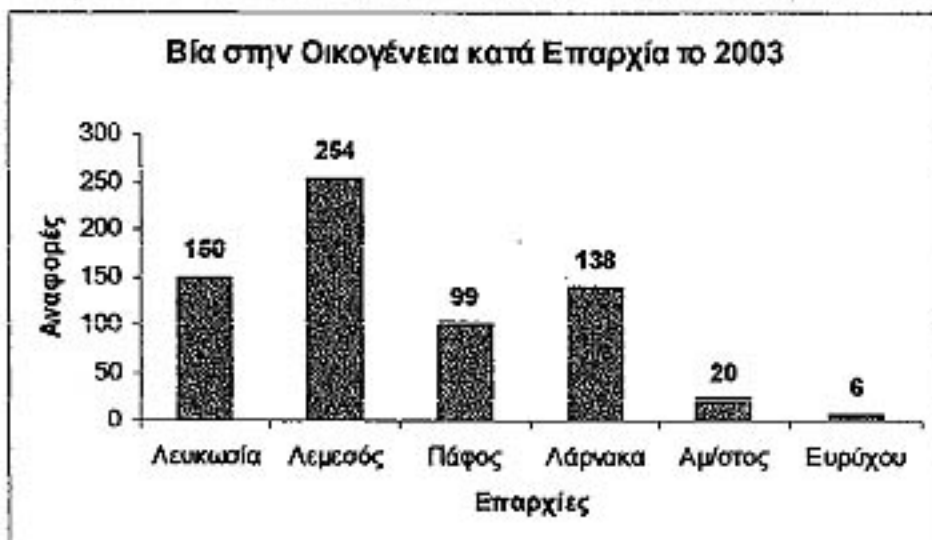
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

Παρακολούθηση της έκτασης της βίας ενάντια στα Παιδιά
Αναφορές/ Καταγγελίες περιπτώσεων

Επαρχία	2000	2001	2002	2003	Σύνολο
Λευκωσία	31	61	100	91	283
Λεμεσός	42	66	59	77	244
Λάρνακα	21	23	27	40	111
Πάφος	5	29	22	48	104
Αμμόχωστος	3	6	25	4	38
Ευρύχου		2	24	5	31
Σύνολο	102	187	257	265	811

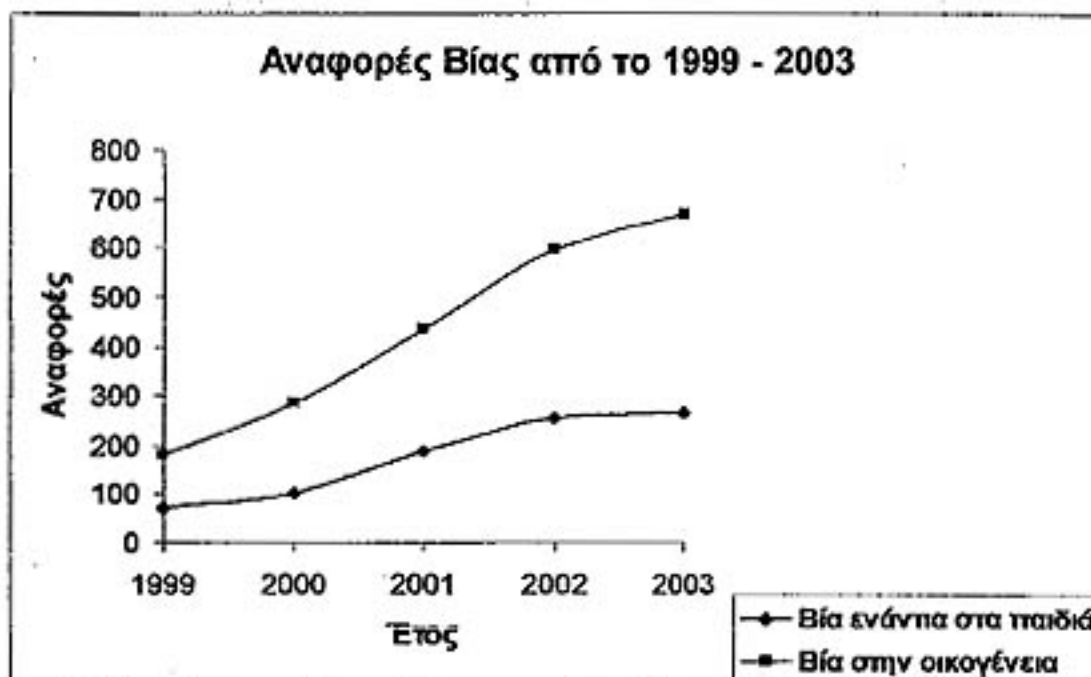
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ «ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ 2003

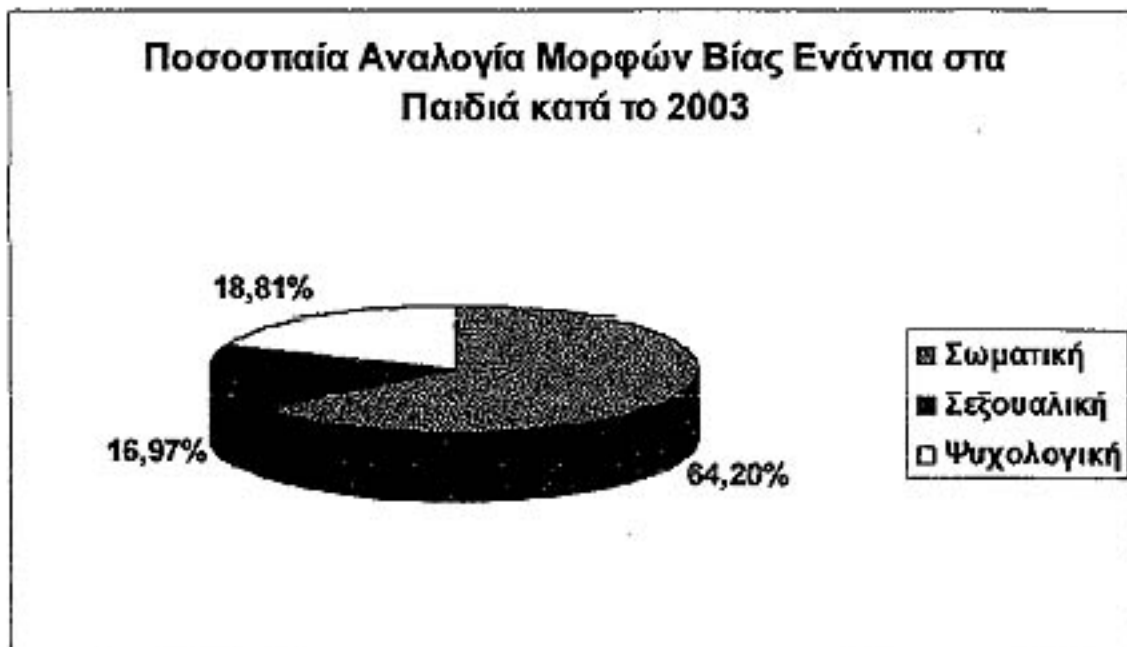
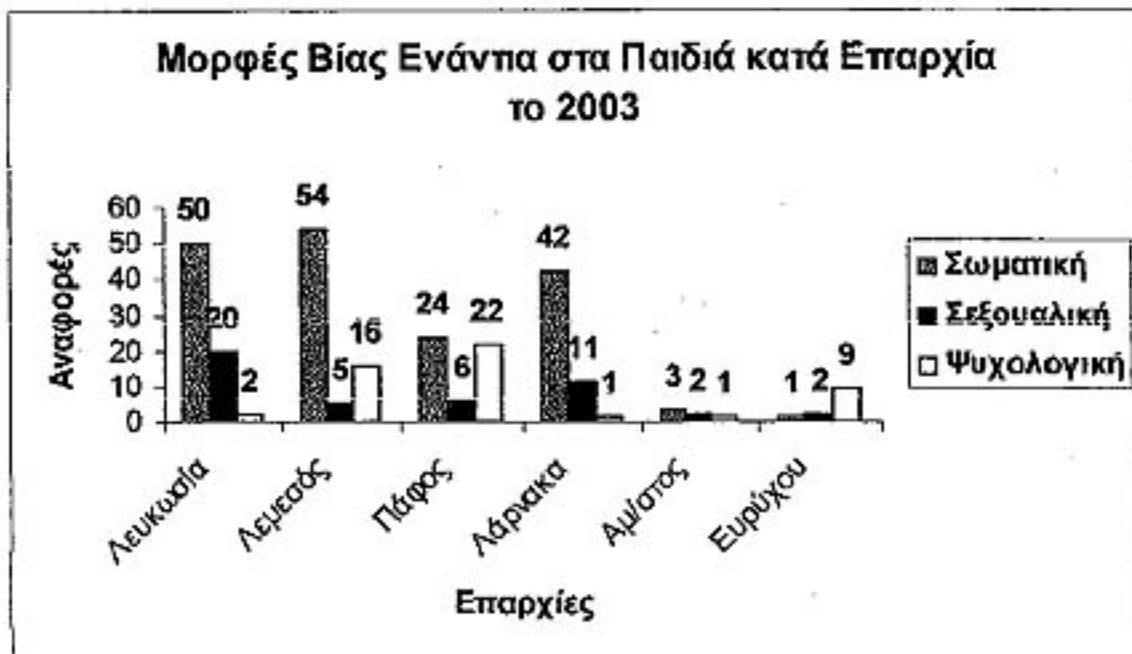
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ «ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ 2003

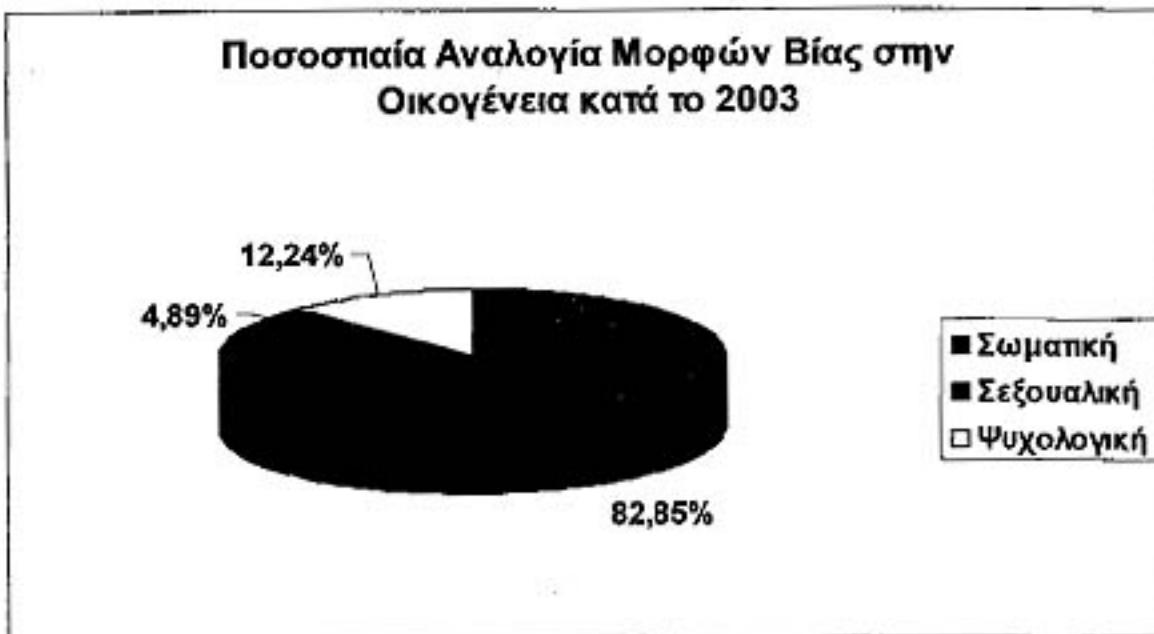
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ «ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ 2003

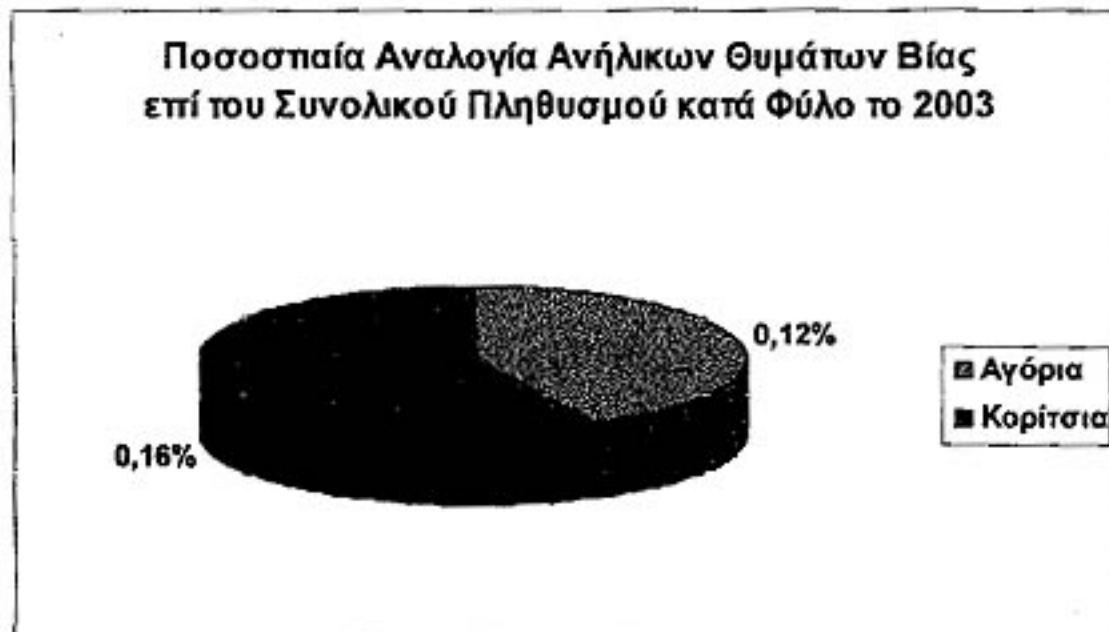
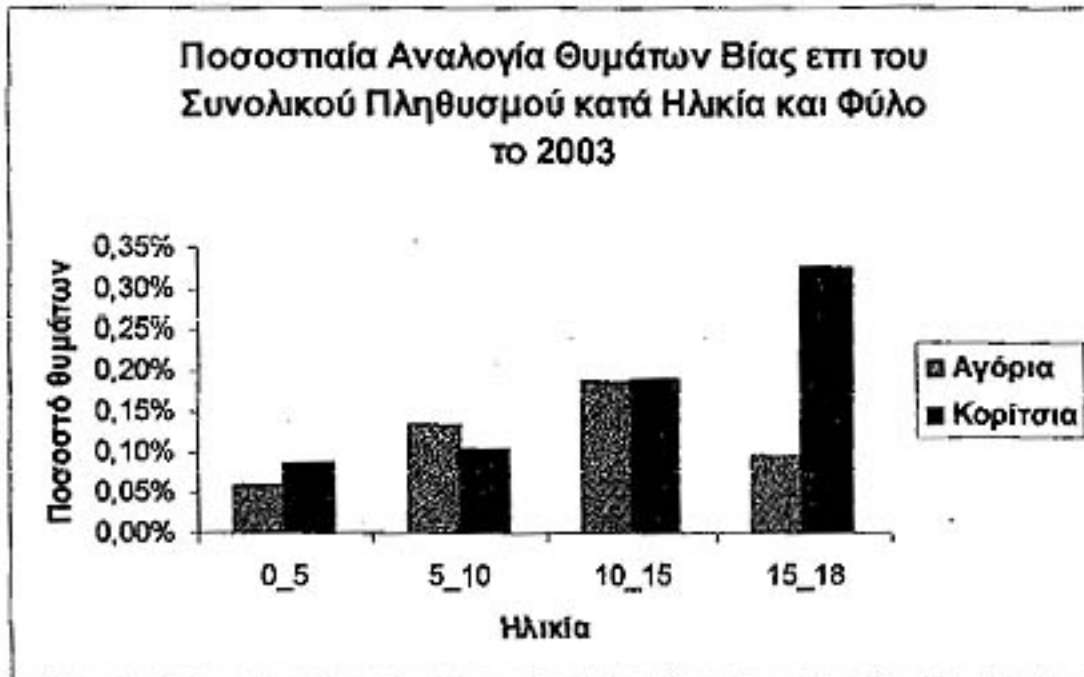
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ «ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ 2003

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ «ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» ΓΙΑ ΤΟ 2003

Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην
Οικογένεια - στατιστικά στοιχεία 2003-2004

Περισσότερα	NEA	331
Από Εθελοντές		198
	ΠΑΛΙΑ	158
	Πανεβου	306
	ΣΥΝΟΛΟ	993
Πρόσμιτο	Κόλη	383
	ΑΜΜΟΣΙΑ	90
	?	16
Υπνηκοήτρια	Kurt	352
	Ξένης/ος	83
	?	54
Εταρεία	Νατος	209
	Παφρος	29
	Ν/κα	47
	?	97
ΘΥΜΑ	Γυναικα	424
	Ανδρας	39
	Παιδι	30
ΘΥΤΗΡ	Γυναικα	48
	Ανδρας	415
	Παιδι	28
Σχέση	Σύζυγος	399
	Παιδι	24
	Αλλοσ/η	68
Μορφή Βίας	Σωματική	339
	Σεξουαλική	24
	Ψυχολογική	418

489
 Internal calls. Statistics based on this

687
 Total calls

Total Contact for the month

Based on Total calls.

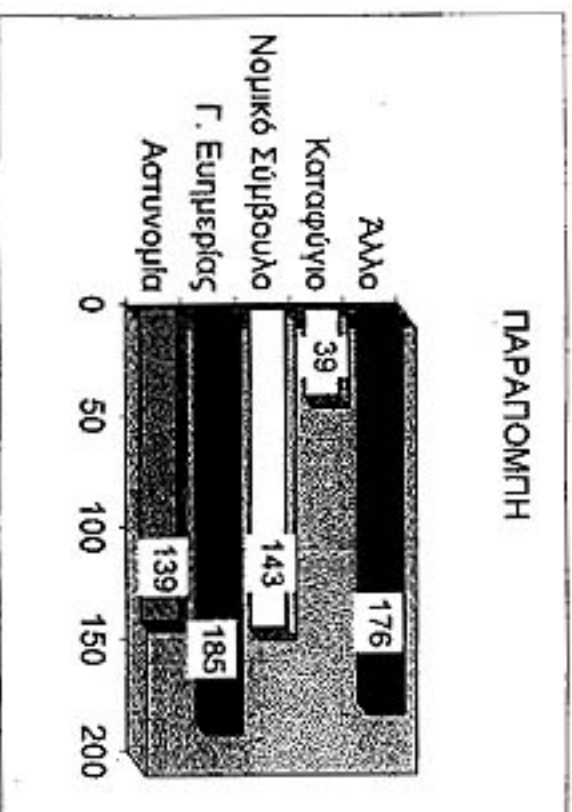
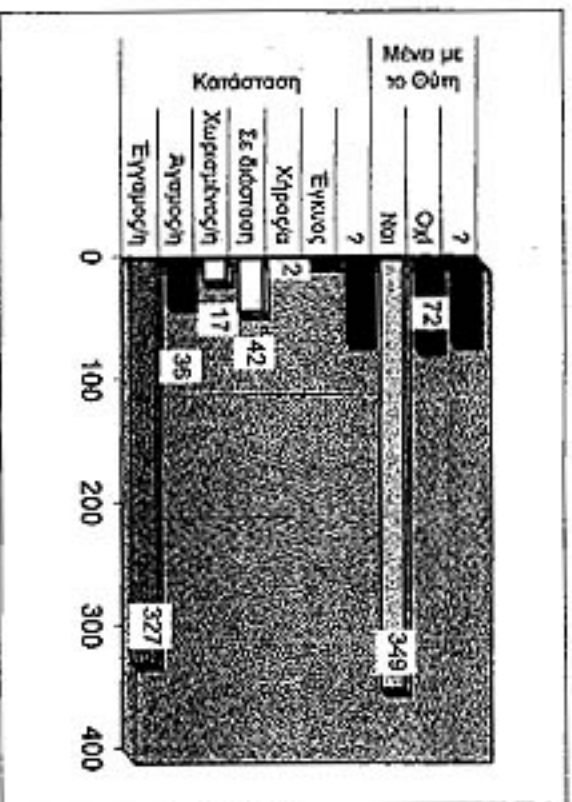
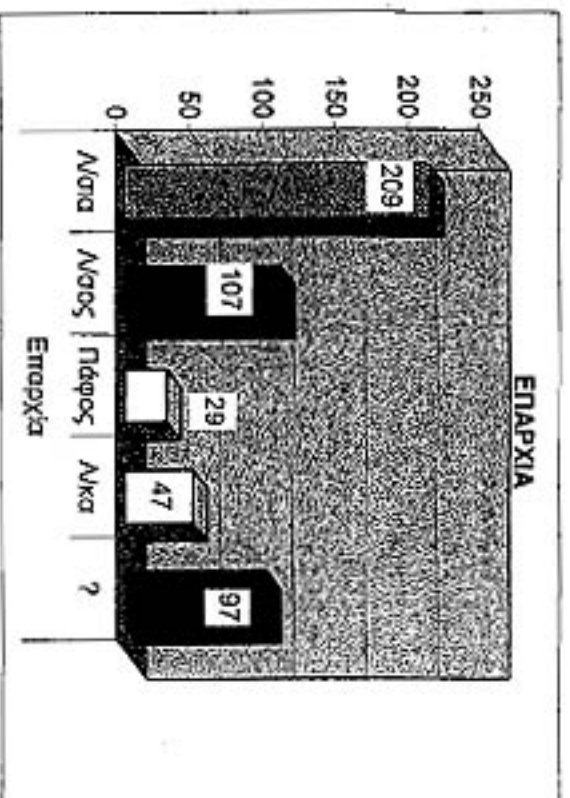
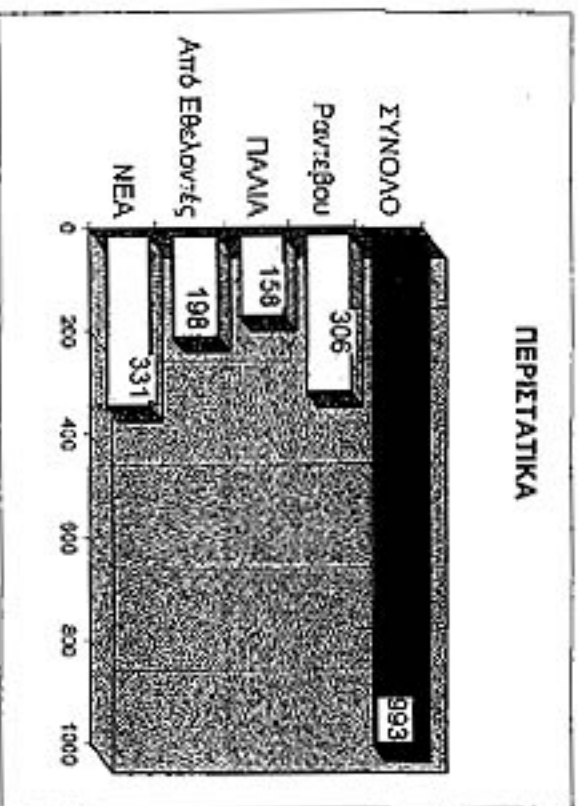
some incidents required more than one referral point

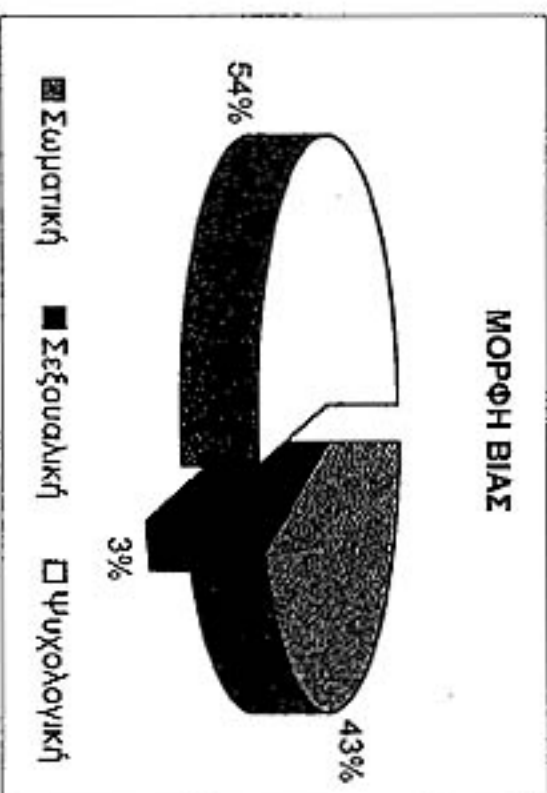
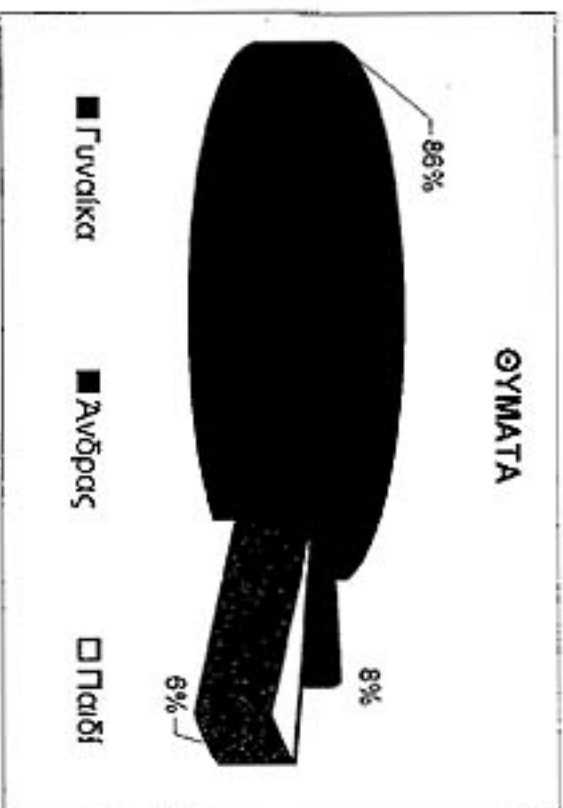
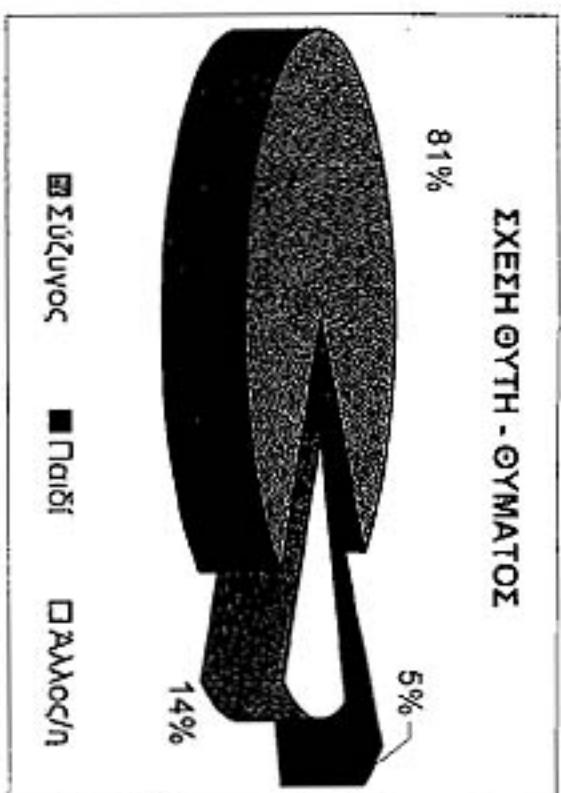
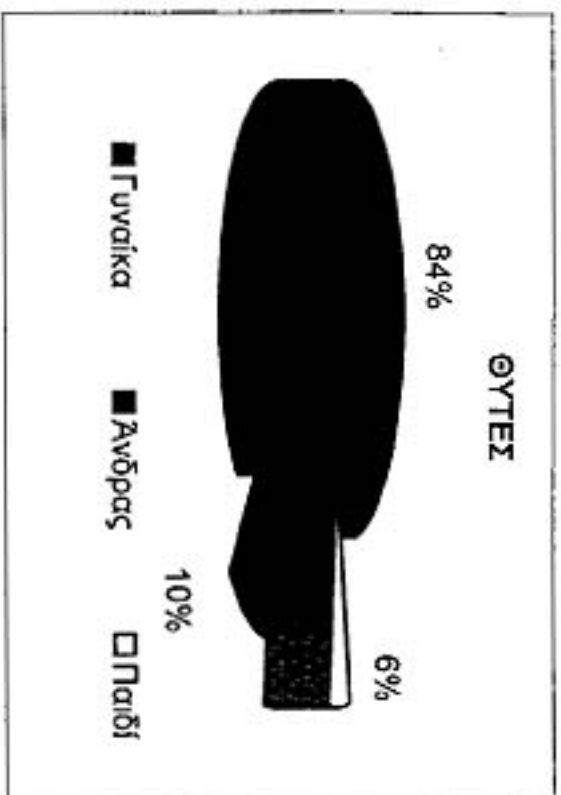
This category covers referrals to hospital, psychologist, KAB programme manager etc...

Mostly refers to Father and/or mother

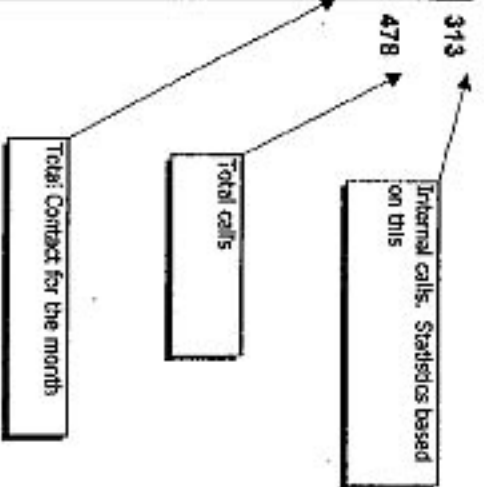
Some incidents reported more than one form of violence

Παρον	Αστυνομία	139
	Ευρημερίας	185
	Νομικό Σύμβουλο	143
	Καταφύγιο	39
	Αλλο	176
Θύτης	Ακκοδα	67
	Ναρκ.	20
	Εξώγαμες σχέσεις	91
	Χ. Παικτης	24
Παθία	Να	360
	Οχι	52
	?	77
Ηλικία Θύτη		
	20 <	31
	21-30	43
	31-40	65
	41+	85
	?	265
Κατάσταση	Έγγαμος/η	327
	Αγαμος/η	36
	Χωρισμένος/η	17
	Σε Διάσταση	42
	Χήρος/α	2
	Έγκυος	1
	?	67
ΣΜΕΒΕΡΕ ΤΟ	Να	349
Θύτη	Οχι	72
	?	68

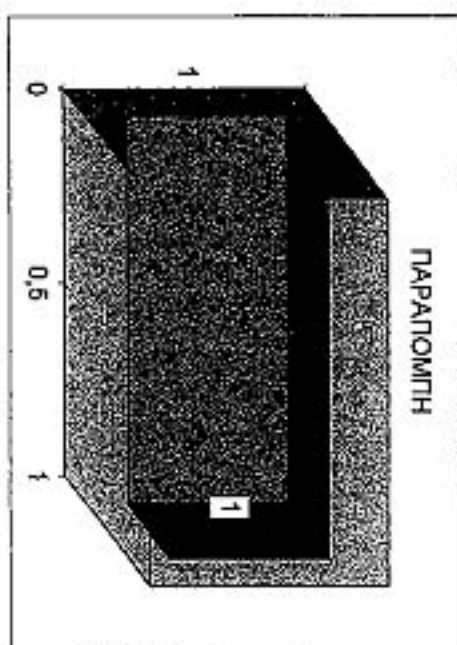
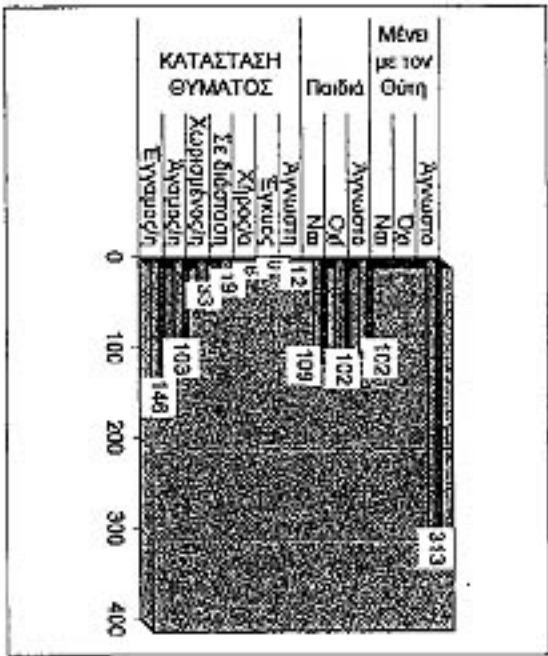
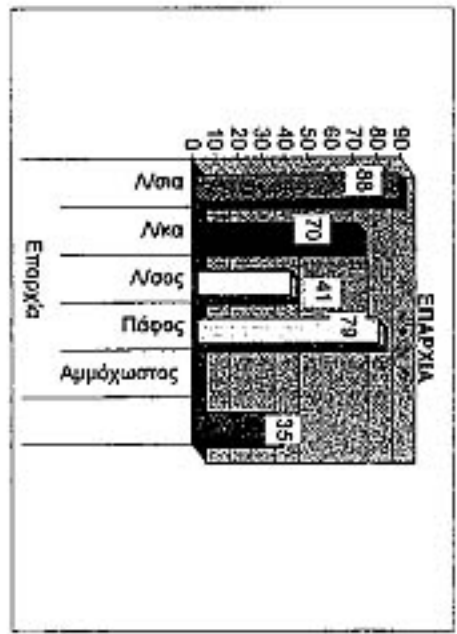
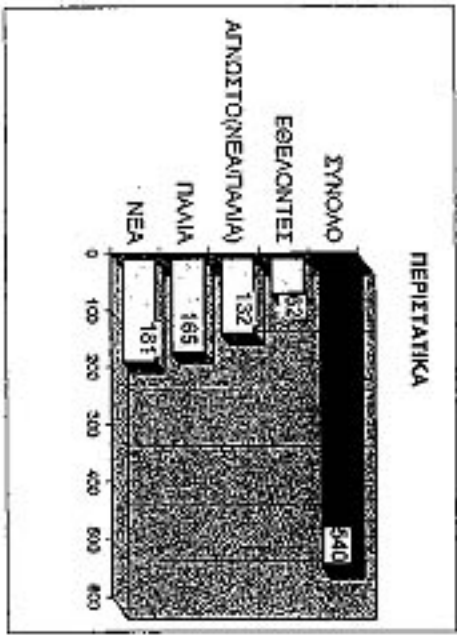

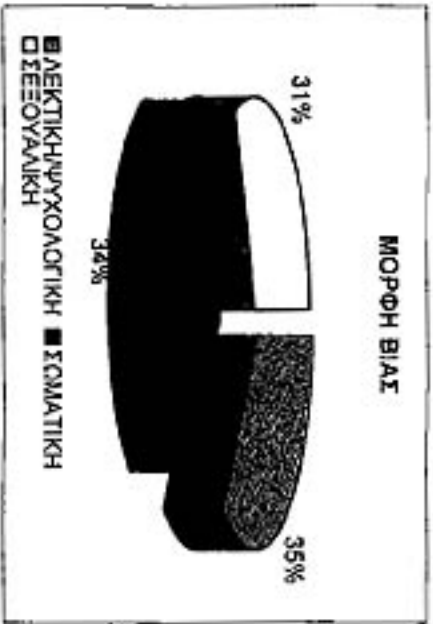
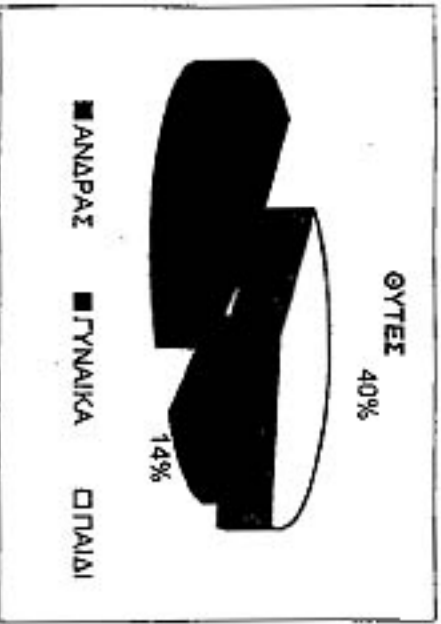
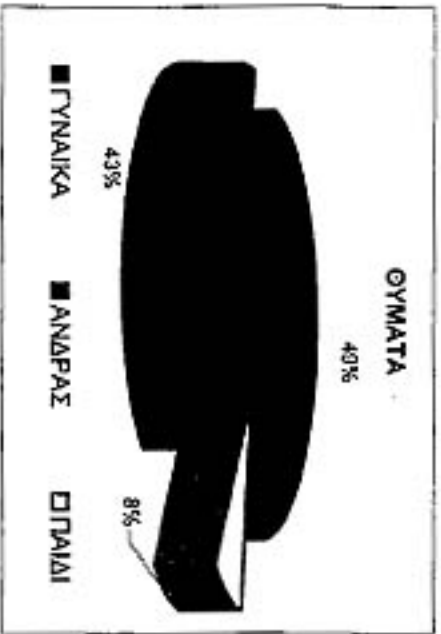

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ	NEA	181
	ΠΑΛΙΑ	165
	ΑΓΝΩΣΤΟ(ΝΕΑ/ΠΑΛΙΑ)	132
	ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ	82
	ΣΥΝΟΛΟ	540
	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ PANTEBOY	
ΑΝΑΦΟΡΑ	ΕΥΜΑ	191
	ΑΥΤΕΝΙΚΟΠΡΟΣΩΠΟ	85
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΠΡΟΣΩΠΟ	
	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ	
	ΑΕΙΜΑΧΗΡΑ	
	ΑΛΛΟΘΕΣ	
	ΑΕΙΜΑΧΗΡΑ	57
ΘΥΜΑ	ΓΥΝΑΙΚΑ	158
	ΑΝΔΡΑΣ	179
	ΠΑΙΔΙ	30
Υπνηκοότητα	Κυπριακή	134
	Αλλοδαπό/ή	128
	Άγνωστη	84
Εθνικότητα	Ασίδα	88
	ΑΚΑ	70
	Άλλος	21
	Άγνωστος	79
	Αρρώστη	35
ΘΥΜΗΣ	ΑΝΔΡΑΣ	45
	ΓΥΝΑΙΚΑ	152
	Άγνωστος	132
Σύζευξη Θύτη με το Θύμα	Σύζευκτος	116
	Παθί	110
	Συγγενικό Πρόσωπο	
	Άλλος/η	42

ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ	ΑΕΚΤΙΚΗ/ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ	150
	ΣΩΜΑΤΙΚΗ	147
	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ	133
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΘΥΜΑΤΟΣ	Έγκυρος/η	146
	Άγκυρος/η	103
	Χηρσίμενος/η	33
	Σε θάναση	19
	Χηρσίος	8
	Έγκυρος	0
	Άγνωστη	12
Field	Εγκυρος	109
	Άγκυρος	102
	Άγνωστο	102
Μένει με τον Θύτη	Ναι	
	Όχι	
	Άγνωστο	313
Ηλικία Θύματος	20<	89
	21-30	22
	31-40	19
	41+	39
	Άγνωστη	164
Παρατηρήσεις για τον Θύτη	Χρήση παράνομων ουσιών	16
	Εξωσυζυγικές σχέσεις	27
	Χαρτοτακτικής	
ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ	Αστυνομία	
	Γ. Ευρησκός	
	Νομικό Συμβούλιο	
	Καταφύγιο	
	Αιτούργιο του KAB	

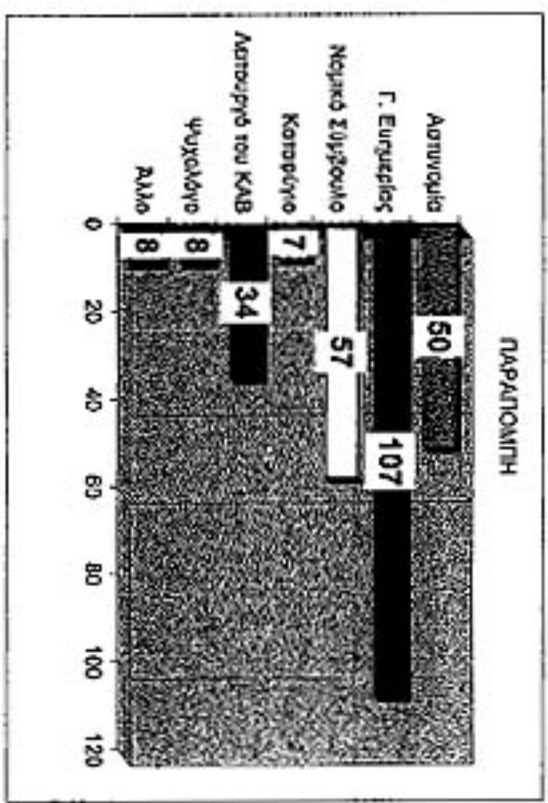
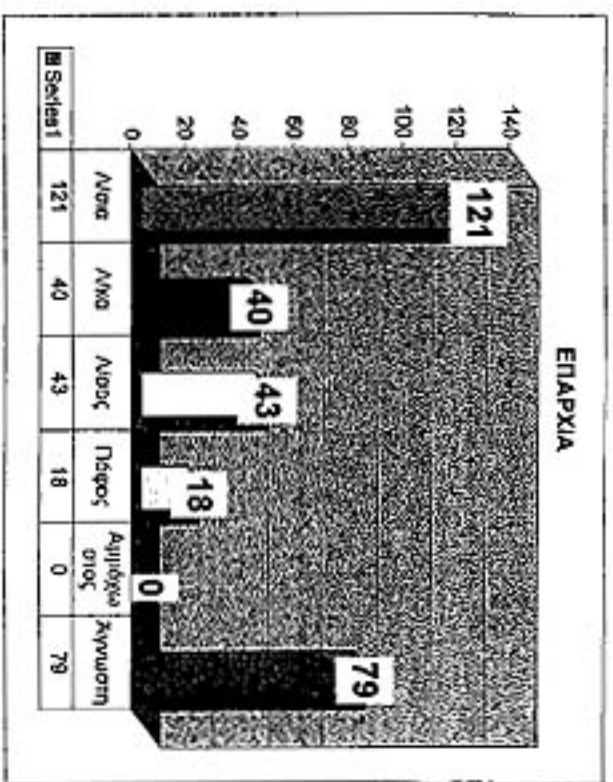
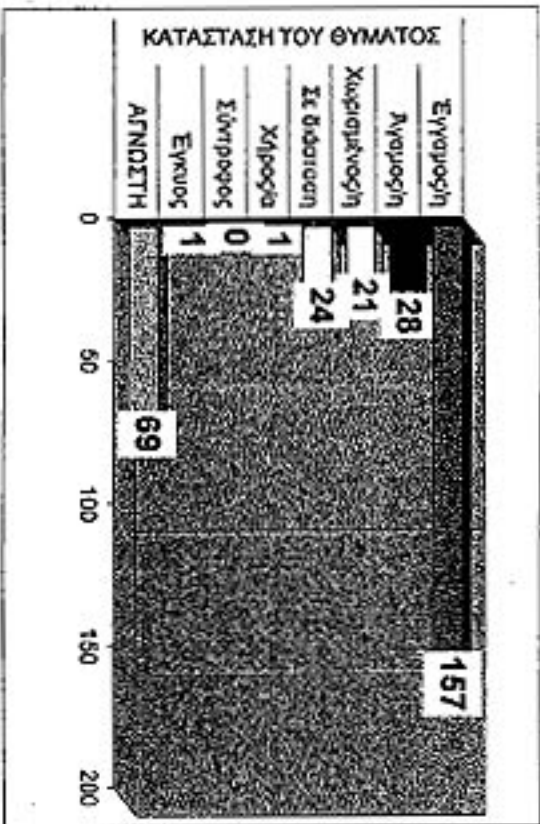
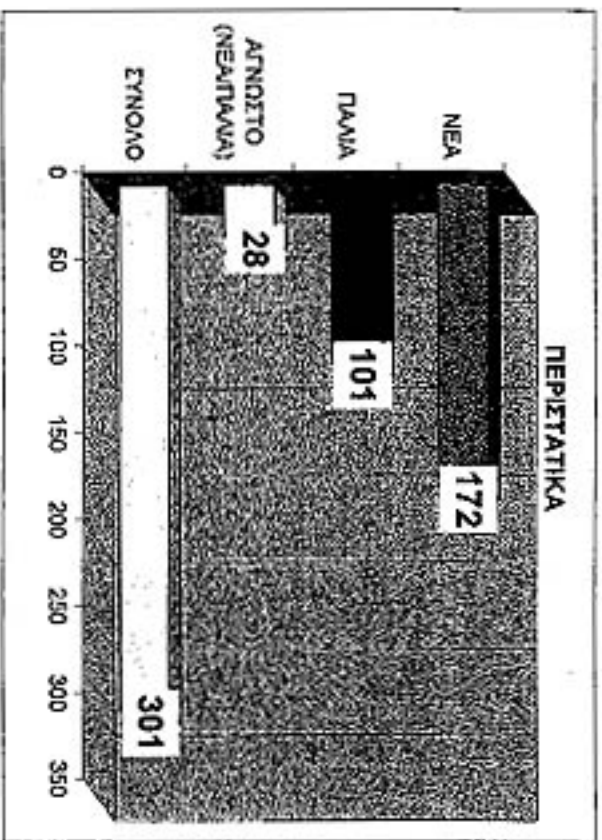
ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ	ΝΕΑ	172
	ΠΑΛΙΑ	101
Από τη Γραμμή	ΑΓΝΩΣΤΟ (ΝΕΑ/ΠΑΛΙΑ)	28
Αιτίας Βοήθειας	ΣΥΝΟΛΟ	301
	ΕΓΧΕΙΡΗΤΕΣ	51
	ΓΡΟΙΣΤΙΚΟ ΡΑΥΤΕΣΟΥ	14
ΑΝΑΦΟΡΑ	ΕΓΧΕΙΡΗΤΕΣ	82
	ΕΥΡΕΝΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	10
	ΦΙΛΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	12
	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	12
	ΑΠΡΟΚΑΛΗΤΗ	0
	ΑΝΩΔΕΝΗ	12
	ΑΓΝΩΣΤΗ	28
ΓΥΜΝΑ	ΓΥΜΝΑ	234
	ΑΝΔΡΑΣ	19
	ΓΑΙΛΑ	21
Υπηρεσίες	Κουζίνα	24
	Αποθήκη	38
	Ανταρτή	49
Επαρχία	Αθίνα	121
	Αίολο	40
	Αλοκ	43
	Πάρος	18
	Αιολικόπολις	0
	Αγιοματι	79
ΟΙΚΙΕΣ	ΑΝΔΡΑΣ	208
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	57
	ΑΓΝΩΣΤΟ	1
Σύνολο Όλη με το Θύμα	Εκκίνηση	159
	Παύση	21
	Πορτοσ	8
	Μυτιλήνη	8
	Συγγενικό Πρόσωπο	13
	Είσοδος	10
	Αλλοση	30

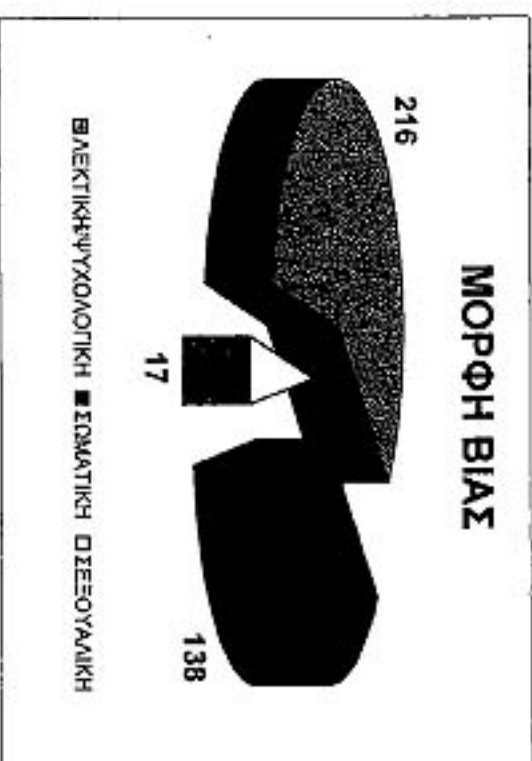
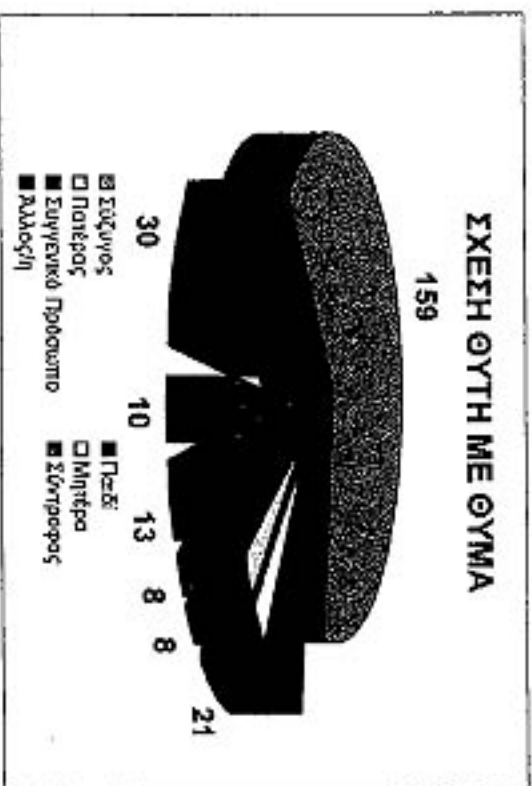
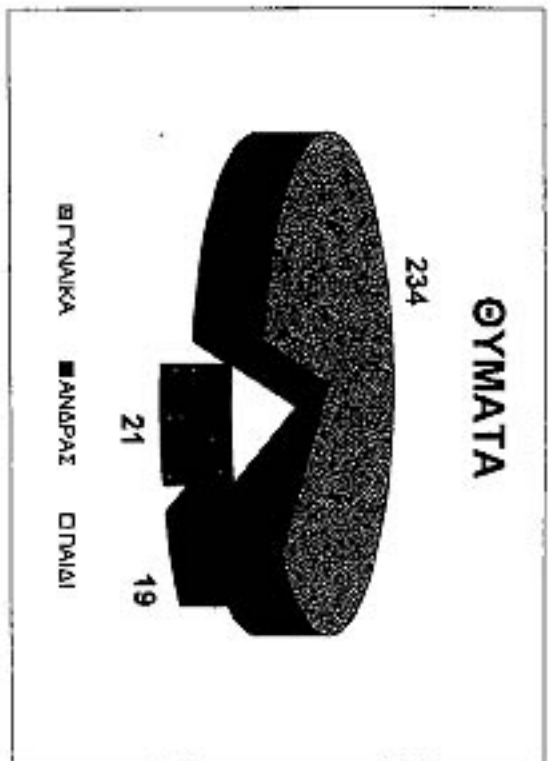
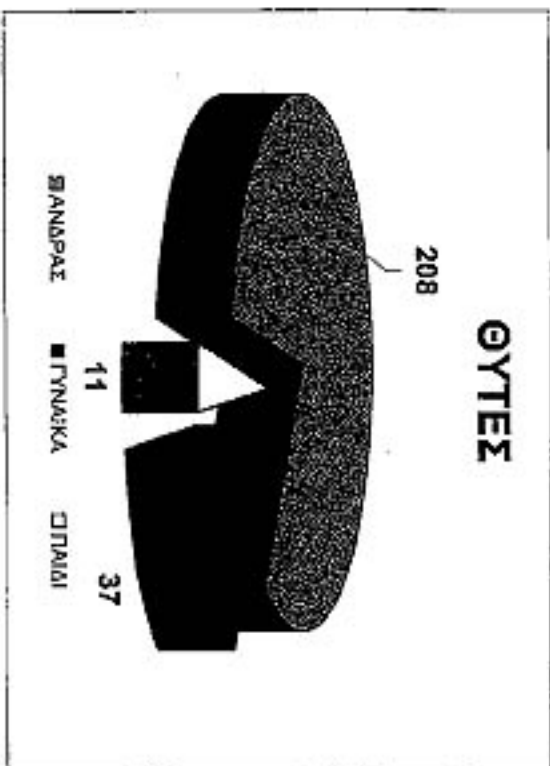
301

Ηδη συμπεριλαμβανεται στο ΣΥΝΟΛΟ

Συνδυασμός Ψυχολογικής και Ζωητικής Βίας (2 με σεξουαλική)

ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ	ΣΑΚΤΙΚΟ/ΣΥΣΤΟΛΙΚΗ	218
	ΣΥΝΕΠΙΣΤΗ	138
	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ	17
	Συνδυασμός	63
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ	Εργασία	157
	Ανεργία	28
	Χωρίς εργασία	21
	Σε διακοπή	24
	Χηρεία	1
	Είσοδος	0
	Εγκυος	1
	ΑΓΝΩΣΤΗ	89
	ΝΑΙ	178
	ΟΧΙ	20
Γαϊδικά	ΑΓΝΩΣΤΟ	103
	ΝΑΙ	151
	ΟΧΙ	69
Μένει με τον Θύτη	ΑΓΝΩΣΤΟ	81
	ΝΑΙ	204
	ΟΧΙ	18
Ηλικία Θύματος	20+	20
	15-20	31
	10-15	21
	ΑΓΝΩΣΤΗ	0
Παρατηρήσεις για τον Θύτη	Χρήση Ακροφ	29
	Χρήση Παρανομων Ουρων	5
	Εξουδυνικές σχέσεις	23
	Χορηγός	8
ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ	Ανεργία	50
	Εργασία	107
	ΑΓΝΩΣΤΟ	57
	Ανεργία	2
	Ανεργία	34
	Ανεργία	13
	Ανεργία	8
	Ανεργία	8
	Ανεργία	10
	Ανεργία	30

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

**Τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας με θέμα «Έκταση
και Μορφές Βίας Ενάντια στα Παιδιά στην Κυπριακή
Οικογένεια», 2003**

**Η ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ**

**Έρευνα που έγινε για τη
Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας
στην Οικογένεια
από:**

**Γραφείο Οικονομικών &
Στατιστικών Μελετών
ECONOMARKET LTD**

και

**FREDERICK
Institute of Technology**

Σεπτέμβριος 2004

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί την πρώτη παγκύπρια προσπάθεια διερεύνησης των αιτίων, της έκτασης, των μορφών και των επιπτώσεων της βίας που ασκείται ενάντια στα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια.

Η έκταση οι μορφές, η συχνότητα και οι επιπτώσεις της βίας ενάντια στα παιδιά δεν μπορούν να εκτιμηθούν από τα υπάρχοντα στατιστικά στοιχεία, δεδομένου ότι στις διάφορες υπηρεσίες φτάνουν μόνο οι καταγγελλθείσες περιπτώσεις και επιπλέον δεν υπάρχει κεντρικός συντονιστικός φορέας για την καταγραφή και αξιολόγηση των περιστατικών.

Με τη χρήση ερωτηματολογίου που διαμορφώθηκε ειδικά και δοκιμάστηκε πιλοτικά, διερευνήθηκαν οι αντιλήψεις 913 παιδιών (Παγκύπριο δείγμα μαθητών ηλικίας 12-18 ετών) γύρω από το θέμα της βίας στην οικογένεια. Διερευνήθηκαν, επίσης, η έκταση, οι μορφές, η συχνότητα και οι επιπτώσεις της βίας που ασκείται ενάντια στα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια.

Τα παιδιά του δείγματος φαίνονται να αποδέχονται σε μεγάλο βαθμό τη χρήση βίας, κυρίως της ψυχολογικής και κατά δεύτερο λόγο της σωματικής, εκλαμβάνοντάς τη συχνά ως μια φυσιολογική συμπεριφορά, σε αντίθεση με τη σεξουαλική βία η οποία δεν είναι αποδεκτή. Παρ' όλα αυτά, δεδομένου ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς τον τρόπο αντίληψης και κατανόησης του προβλήματος της βίας από τα παιδιά του δείγματος, περαιτέρω και πιο εξειδικευμένη διερεύνηση του θέματος δυνατόν να δώσει πιο αντιπροσωπευτικά στοιχεία για την έκταση, τις μορφές και τη συχνότητα της βίας ενάντια στα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια.

Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι τουλάχιστον το 20% των παιδιών του δείγματος, στην πλειονότητά τους αγόρια που ζουν σε πόλη, δήλωσε ότι έχει υποστεί κάποιας μορφής σωματική κακοποίηση και το 10% (ίδιο ποσοστό αγοριών και κοριτσιών) δήλωσε ότι έχει υποστεί κάποια μορφή σεξουαλικής κακοποίησης. Τα κορίτσια φαίνονται να κινδυνεύουν περισσότερο από τις σοβαρότερες μορφές σεξουαλικής κακοποίησης σε σχέση με τα αγόρια. Παρατηρούνται επίσης αυξημένα ποσοστά χρήσης αλκοόλ και άλλων ουσιών ανάμεσα σε παιδιά που δηλώνουν ότι έχουν υποστεί σωματική κακοποίηση ή που είναι μάρτυρες σκηνών βίας ανάμεσα στους γονείς τους. Υπάρχει σαφής ένδειξη ότι όλες οι μορφές παιδικής παραμέλησης υπάρχουν σε μεγαλύτερα ποσοστά στις οικογένειες με χαμηλότερο εισόδημα.

Γενικά, φαίνεται ότι η έκταση, οι μορφές, η συχνότητα και οι επιπτώσεις της βίας ενάντια στα παιδιά στην Κυπριακή οικογένεια, που δε διαφέρουν κατά πολύ από παρόμοια ευρήματα διεθνών ερευνών, θα πρέπει να ανησυχίσουν και να προβληματίσουν τόσο τις αρμόδιες υπηρεσίες όσο και το κοινό. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας αναμένεται ότι θα συμβάλουν στην λήψη μέτρων για περιορισμό ή και απόλειψη του σοβαρού αυτού κοινωνικού προβλήματος και των επιπτώσεών του στα θύματα, στους θύτες και κατ' επέκταση στις οικογένειες και στις κοινότητές τους.

Η έρευνα ολοκληρώνεται παρέχοντας εισηγήσεις που αφορούν την πρόληψη και την καταπολέμηση του φαινομένου της βίας ενάντια στα παιδιά.

Η έρευνα αυτή παρέχει την πρώτη ευκαιρία για σύγκριση της έκτασης και των μορφών βίας ενάντια στα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια με ερευνητικά δεδομένα άλλων χωρών. Τέτοιες συγκρίσεις πρέπει να γίνονται βέβαια με μεγάλη προσοχή, δεδομένων των διαφορών στην κουλτούρα, στους ορισμούς, στη μεθοδολογία συλλογής πληροφοριών, και στις αντιλήψεις που αφορούν στην κατανόηση της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης.

Αντιλήψεις των Παιδιών για θέματα Σωματικής και Συναισθηματικής, Σεξουαλικής Βίας και Παραμέλησης

Είναι φανερό ότι **το τι εκλαμβάνουν τα παιδιά ως βία που ασκείται εναντίον τους εξαρτάται άμεσα και προσδιορίζεται από το τι αντιλαμβάνονται ως βία αλλά και τι αποδέχονται ως φυσιολογική συμπεριφορά.** Οι αντιλήψεις των παιδιών της παρούσας έρευνας έχουν πολλές ομοιότητες με αυτές παρόμοιων ερευνών τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Αντιλήψεις των Παιδιών για τη Σωματική Βία

Τα ευρήματα δείχνουν το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος να θεωρεί το **κόψιμο με μαχαίρι** (83,1%), τη **γροθιά /κλωτσιά** (79,3%) το **κάψιμο με ζεστό νερό** (78,7%) και το **κάψιμο με τσιγάρο** (78,3%), ως τις **σοβαρότερες μορφές σωματικής βίας** (πολύ έως πάρα πολύ ενοχλητικές). Ακολουθούν ο **τραυματισμός** (74,5%) το **χτύπημα στο σώμα ή στο πρόσωπο** (68,8%) και το **ρίξιμο αντικειμένων** (63,3%). Το **χαστούκι** (39,6%) και το **τράβηγμα μαλλιών** (28,9%), ενώ το **σπρώξιμο** (5,8) και το **τσίμπημα** (6%) θεωρούνται ως οι **λιγότερο ενοχλητικές μορφές σωματικής βίας** (καθόλου έως ελάχιστα ενοχλητικές). Είναι ενδιαφέρον να τονιστεί εδώ ότι τα ευρήματα της παρούσας έρευνας, όσον αφορά τις αντιλήψεις του δείγματος, συμφωνούν σε πολύ μεγάλο βαθμό με τα ευρήματα δύο ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί στην Κύπρο με δύο διαφορετικά δείγματα και αφορούν τις αντιλήψεις των Κυπρίων σε θέματα βίας στην οικογένεια (βλέπε Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, 2000 και Apostolidou et al., 2003).

Αντιλήψεις των Παιδιών για την Ψυχολογική Βία

Ως οι **σοβαρότερες μορφές ψυχολογικής βίας** θεωρούνται από τα παιδιά η **απειλή για εγκατάλειψη ή θάνατο ή χτύπημα** (75%) και ο **εκφοβισμός κατά της ζωής** (70,3%), με το δείγμα να δηλώνει ότι ενοχλείται από αυτές πολύ έως πάρα πολύ. Ακολουθεί η **απαγόρευση επαφής με φίλους** (65,2%) και η **απομόνωση σε κλειστό χώρο** (63%). Ευρήματα πρόσφατης έρευνας στην Κύπρο, ανάμεσα σε 500 μαθητές γυμνασίου, ηλικίας 11-15 χρονών, (Apostolidou et al., 2003), σε σχέση με τις αντιλήψεις των παιδιών δείχνουν

ότι η απαγόρευση επαφής με φίλους θεωρείται ως βία από το 86% του συνόλου του δείγματος. Η απομόνωση εκλαμβάνεται ως ψυχολογική βία από το 99% των παιδιών που προέρχονται από τα χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα, και το 80% των παιδιών που προέρχονται από τα ψηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα. Το εύρημα αυτό ίσως να σημαίνει ότι η απομόνωση είναι μια πιο αποδεκτή μορφή τιμωρίας από γονείς και παιδιά των πιο ψηλών κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων και πιθανό να μην θεωρείται ως μορφή βίας. Διάφοροι ερευνητές (Hart et al., 1987, και Garbarino, Guttman and Seely, 1986) θεωρούν την απομόνωση ως μια από τις οκτώ συμπεριφορές των γονιών οι οποίες εντάσσονται στην ψυχολογική βία.

Ως η λιγότερο ενοχλητική μορφή ψυχολογικής βίας παρουσιάζεται ο εκφοβισμός με φωνές (18,6%). Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι, όσον αφορά στη ψυχολογική βία, όπως άλλωστε και στη σωματική, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας έχουν πολλές ομοιότητες με τα ευρήματα των δύο ερευνών που προαναφέρθηκαν.

Αξίζει επίσης να τονιστεί εδώ ότι μόνο το 52% του δείγματος των παιδιών φαίνεται να ενοχλείται πολύ έως πάρα πολύ από κακοποίηση του κατοικίδιου του ζώου. Οι Giardino and Giardino, (2002), αναφέρουν ότι ένα παιδί που αποτυγχάνει να φροντίσει και να προστατεύσει το κατοικίδιο ζώο του είναι ίσως κακοποιημένο το ίδιο.

Αντιλήψεις των Παιδιών για τη Σεξουαλική Βία

Όλες οι πράξεις σεξουαλικής βίας που αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο θεωρούνται από την πλειονότητα του δείγματος (81%) ως συμπεριφορές που ενοχλούν πολύ έως πάρα πολύ. Οι πράξεις που ενοχλούν λιγότερο είναι η περιγραφή σεξουαλικών σκηνών (66%) και η επίδειξη πορνογραφικού υλικού (69,9%). Ως σοβαρότερες μορφές σεξουαλικής βίας δηλώνονται ο εξαναγκασμός από ενήλικα να αγγίξει τα γεννητικά του όργανα (89,8%), ο εξαναγκασμός να ποζάρει γυμνός /γυμνή (88,9%) και ο εξαναγκασμός να γδυθεί μπροστά σε ενήλικα (88,4%). Παραδόξως, ο εξαναγκασμός σε σεξουαλική επαφή, που είναι στην πραγματικότητα βιασμός, φαίνεται να ενοχλεί πολύ έως πάρα πολύ μόνο το 87% του δείγματος. Το εύρημα αυτό θα πρέπει να μας προβληματίσει, ειδικά δεδομένου ότι και σε προηγούμενη έρευνα (Apostolidou et al., 2003) παρουσιάζονται ακόμη πιο ψηλά επίπεδα ανοχής στον τομέα αυτό.

Οι αντιλήψεις των παιδιών του δείγματος για συγκεκριμένες πράξεις σωματικής, ψυχολογικής και σεξουαλικής βίας παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Φαίνεται, εντούτοις, ότι το πολύ ψηλό ποσοστό των μαθητών που δεν θεωρεί ότι συμπεριφορές όπως το τσίμπημα, το σπρώξιμο, το τράνταγμα και το τράβηγμα του αφτιού αποτελούν βία (στην πραγματικότητα δηλώνουν ότι αυτές οι πράξεις τους ενοχλούν ελάχιστα), το σχετικά ψηλό ποσοστό που αποδέχεται τον εκφοβισμό με φωνές, καθώς και το ποσοστό που αποδέχεται τις διάφορες μορφές σεξουαλικής βίας, αντιπροσωπεύει τις αντιλήψεις του γενικού κυπριακού πληθυσμού, δεδομένου ότι τα ευρήματα της παρούσας έρευνας συμφωνούν, σε γενικές γραμμές, με τα ευρήματα των δύο ερευνών που προαναφέρθηκαν (Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, 2000 και Apostolidou et al., 2003).

Τα πιο πάνω ευρήματα μπορούν να εξηγηθούν και με την υπόθεση ότι η πατριαρχική αντιμετώπιση των παιδιών στην κυπριακή οικογένεια θέλει τα παιδιά κτήμα των γονιών τους οπότε και η παραβίαση του σώματός τους θεωρείται, σε μεγάλο βαθμό, αποδεκτή ακόμη και από τα ίδια τα παιδιά, που συχνά την εκλαμβάνουν ως μια φυσιολογική συμπεριφορά. Δεν είναι τυχαία, άλλωστε, και η αντίληψη του 62% μαθητών γυμνασίου οι οποίοι δηλώνουν ότι 'Το ξύλο κάπου-κάπου κάνει καλό' (βλέπε Apostolidou et al., 2003), καθώς και με το εύρημα της έρευνας της Συμβουλευτικής Επιτροπής (ibid., 2000), που παρουσιάζει το 25% δείγματος ενηλίκων Κυπρίων να πιστεύουν ότι 'ο άντρας πρέπει να δείχνει την εξουσία του μέσα στο σπίτι'.

Πώς τα Παιδιά αξιολογούν τις Σχέσεις τους με τους Γονείς τους

Όπως φαίνεται από τα βιογραφικά στοιχεία του δείγματος οι ηλικίες των παιδιών κυμαίνονται από 12 - 18, με το μεγαλύτερο ποσοστό να καλύπτει τις ηλικίες 14 -18. Οι ηλικίες αυτές (εφηβεία) χαρακτηρίζονται από 'αντιδραστικές' συμπεριφορές (Straus, Gelles and Steinmetz, 1980; Fontana, 1988) οι οποίες δυσκολεύουν τις σχέσεις των παιδιών με τους γονείς τους και συχνά τα καθιστούν πιο επιρρεπή στην κακοποίηση (Cawson et al., 2000; Cawson, 2002). Είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι **μόνο ένα μικρό ποσοστό του δείγματος (4,5%), ανέφερε ότι δεν διατηρεί καλές σχέσεις με κανένα άτομο της οικογένειας**, ενώ το **88,3% ανέφερε ότι διατηρεί καλές σχέσεις με όλα τα μέλη της οικογένειας** και το υπόλοιπο 7,2% ανέφερε ότι διατηρεί καλές σχέσεις με κάποιο μέλος της οικογένειας. Οι Creighton and Russell, (1995) επισημαίνουν ότι, όπου οι σχέσεις γονιών παιδιών δεν είναι πολύ καλές, υπάρχουν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες σωματικής κακοποίησης των παιδιών.

Η μεγάλη πλειονότητα των παιδιών ανέφερε ότι οι γονείς αντιμετωπίζουν με κατανόηση και συζήτηση κάποια ανυπακοή/αταξία τους. Η μητέρα/μητριά δείχνουν περισσότερη κατανόηση (77, 3%) σε σύγκριση με τον πατέρα/πατριό (72, 2%). Το εύρημα αυτό συνάδει και με τα ευρήματα της παγκύπριας έρευνας για τις αντιλήψεις των Κυπρίων για τη βία στην οικογένεια (Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, 2000) που τοποθετούν τον άντρα σε θέση εξουσίας μέσα στην οικογένειά του, παρέχοντάς του ταυτόχρονα το δικαίωμα να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε ανυπακοή ή αταξία των παιδιών με τη χρήση σωματικής βίας και όχι κατ' ανάγκη με συζήτηση και κατανόηση. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας επιβεβαιώνουν την υπόθεση ότι **ο πατέρας/πατριός αντιδρά σε ανυπακοή ή αταξία του παιδιού με περισσότερη χρήση σωματικής βίας (13,1%) σε σύγκριση με τη μητέρα/μητριά (9%).**

Έρευνες στο εξωτερικό (Creighton and Russell, 1995, Ghate and Daniels, 1997 and Cawson, 2002) δείχνουν ότι σε οικογένειες στις οποίες η ανυπακοή/αταξία των παιδιών αντιμετωπίζεται ως σκόπιμη και κακόβουλη πράξη, συνήθως τιμωρείται και μάλιστα χρησιμοποιείται συχνά και η σωματική βία για 'διορθωτικούς σκοπούς'. Αντίθετα, οι πιθανότητες να χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε μορφή βίας είναι πολύ μειωμένες όταν τυχόν ανυπακοή/αταξία του παιδιού αντιμετωπίζεται με συζήτηση και κατανόηση.

Έκταση και Μορφές Βίας που Ασκείται ενάντια στα Παιδιά στην Κυπριακή Οικογένεια

Ποια είναι η έκταση;

Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας θα πρέπει να εξεταστούν λαμβανομένων υπόψη των αντιλήψεων του δείγματος γύρω από το τι αποτελεί βία. Οι αντιλήψεις των παιδιών του παρόντος δείγματος, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, μοιάζουν, σε μεγάλο βαθμό, με τα ευρήματα της έρευνας της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, (2000), όπου το 15% του δείγματος πιστεύει ότι πράξεις όπως το σπρώξιμο, το τράνταγμα, το τσίμπημα, το τράβηγμα αφτιού και το χαστούκι δεν αποτελούν βία, ενώ, το 1% πιστεύει ότι ακόμα και η κλοτσιά δεν αποτελεί βία.

Ως εκ τούτου, το εύρημα που παρουσιάζει **το 20% του δείγματος να δηλώνει ότι έχει υποστεί σωματική βία** από μέλος της οικογένειάς του, **δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αντιπροσωπευτικό της έκτασης της σωματικής βίας** που υφίστανται τα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια, δεδομένου ότι, όπως αναφέρεται και από διάφορους ερευνητές (Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, 1991, Cawson, 2002), η έκταση της βίας καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το τι εκλαμβάνεται ως βία (τον ορισμό του προβλήματος) και το βαθμό ευαισθητοποίησης επαγγελματιών και κοινού. Ενδεικτικό του βαθμού αποδοχής κάποιων μορφών βίας από τον γενικό πληθυσμό, αλλά και των αντιλήψεων των Κυπρίων, είναι και το γεγονός ότι στην έρευνα της Συμβουλευτικής Επιτροπής (2000) το 20% του δείγματος δήλωσε ότι οι γονείς που κτυπούν τα παιδιά τους το κάνουν για το καλό τους (και ως εκ τούτου, το να κτυπάς το παιδί σου δεν θεωρείται πράξη βίας), κάτι που ενισχύει και την υπόθεση ότι τα ποσοστά σωματικής κακοποίησης που παρατηρούνται στην παρούσα έρευνα δεν είναι τα πραγματικά ποσοστά. Με το ίδιο σκεπτικό, τόσο η ψυχολογική όσο και η σεξουαλική βία που έχει δηλωθεί από τα παιδιά (και αναφέρεται πιο κάτω), δεν αντιπροσωπεύει την πραγματική έκταση βίας ενάντια στα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια. Ερευνητές (Brown and Hamilton, 1997) αναφέρουν ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο 5-15% των νεαρών ατόμων δηλώνουν ότι έχει ασκηθεί πάνω τους σωματική βία κατά την παιδική τους ηλικία, η έκταση της κακοποίησης όμως, σύμφωνα με τους ίδιους, είναι πολύ μεγαλύτερη γιατί μόνο η κορυφή του παγόβουνου γίνεται συνήθως γνωστή.

Μορφές Βίας - Σωματική Βία

Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι **το χαστούκι ήταν η πράξη βίας η οποία αναφέρθηκε από το μεγαλύτερο ποσοστό (14,3% του δείγματος).** Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι όσον αφορά τις προσωπικές αντιλήψεις των παιδιών για τη σωματική βία, μόνο ένα ποσοστό της τάξης του 40% φαίνεται να ενοχλείται πολύ έως πάρα πολύ από το χαστούκι, του οποίου ο Μ.Ο βαθμολογίας 4,7 μόλις υπερβαίνει το θεωρητικό Μ.Ο 4. **Θα μπορούσε, λοιπόν, κανείς να υποθέσει ότι το 14% δεν είναι το πραγματικό ποσοστό που έχει δεχτεί χαστούκι, απλώς ίσως να μην έχει εκληφθεί από όλους ως βία.** Ακολουθούν το χτύπημα στο σώμα (8,9%) το τράβηγμα του αφτιού, (7,2%) το

τράβηγμα των μαλλιών (7,1%) και το χτύπημα στο πρόσωπο (7%). Σοβαρότερες πράξεις βίας, όπως το **κόψιμο με μαχαίρι, το κάψιμο με ζεστό νερό και κάψιμο με τσιγάρο, παρουσιάζουν πολύ μικρά ποσοστά** συχνοτήτων (0,7%, 0,5% και 0,5% αντίστοιχα ή περίπου το 1,7% του συνόλου των όσων απάντησαν). Πέρα από το ερώτημα που τέθηκε στα παιδιά για τις πράξεις βίας εναντίον τους από μέλος της οικογένειάς τους, στο ερώτημα πώς αντιδρούν οι γονείς τους σε ανυπακοή ή αταξία τους φαίνεται ξεκάθαρα ότι πολλοί γονείς καταφεύγουν στη χρήση κάποιας μορφής βίας, η οποία μπορεί μεν να ασκείται στα πλαίσια της πειθαρχίας και της συμμόρφωσης των παιδιών, όμως, όπως αναφέρουν οι Giardino and Giardino (2002, σ.384), 'η χρήση σωματικής τιμωρίας μπορεί να καταλήξει σε κακοποίηση, όταν οι γονείς βρίσκονται σε ένταση ή είναι θυμωμένοι'. Οι ίδιοι ερευνητές αναφέρουν επίσης ότι η σωματική τιμωρία συσχετίζεται με προβλήματα συμπεριφοράς όπως η επιθετικότητα, η αντικοινωνική συμπεριφορά και η παραβατικότητα καθώς και με χαμηλή αυτοεκτίμηση και κατάθλιψη.

Ποιοί υφίστανται σωματική βία;

Όπως φαίνεται από τα ευρήματα της παρούσας έρευνας μεταξύ των δύο φύλων **τα αγόρια έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να υποστούν σωματική βία** από μέλη της οικογένειάς τους. Το 21,7% των αγοριών δηλώνει ότι έχει υποστεί σωματική βία από μέλη της οικογένειας έναντι 18,8% των κοριτσιών. Οι Agathonos et al. (1982), υποστηρίζουν ότι οι γονείς, στην ελληνική κουλτούρα, έχουν συνήθως μεγαλύτερες προσδοκίες από τα αγόρια. Αυτό γίνεται αφορμή τα αγόρια να υποφέρουν από βία στην οικογένεια περισσότερο από τα κορίτσια.

Φαίνεται επίσης ότι **περισσότερα παιδιά που ζουν σε πόλη** σε σχέση με αυτά που ζουν σε χωριό υφίστανται σωματική βία.

Τα ποσοστά μεταξύ των ομάδων ηλικιών 12-15 και 16-18 είναι περίπου τα ίδια για όσα παιδιά ανέφεραν ότι έχουν υποστεί σωματική βία από μέλος της οικογένειάς τους (19,7% και 20,6% αντίστοιχα).

Είναι ενδιαφέρον το εύρημα το οποίο δείχνει **τα ποσοστά κακοποίησης να παρουσιάζουν αυξητική τάση αντίστροφη της οικονομικής κατάστασης της οικογένειας.** Συγκεκριμένα, τα παιδιά που δηλώνουν ότι η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους είναι **πολύ καλή αναφέρουν χαμηλότερα ποσοστά κακοποίησης (14%)** σε αντίθεση με αυτά που δηλώνουν **κακή οικονομική κατάσταση (48,7%).** Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας συμφωνούν με τους Giardino and Giardino (2002) οι οποίοι υποστηρίζουν ότι η φτώχεια είναι παράγοντας που συντείνει στην αύξηση της παιδικής κακοποίησης, δεδομένου ότι προκαλεί ένταση ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας αποδυναμώνοντάς την και προδιαθέτοντάς την σε καταστάσεις που επηρεάζουν αρνητικά τη γονική φροντίδα.

Ψυχολογική Βία – Συναισθηματική Βία

Η έρευνα δείχνει τους γονείς να χρησιμοποιούν **κυρίως ψυχολογική παρά σωματική βία, για αντιμετώπιση ανυπακοής/ αταξίας** των παιδιών τους, Η **στέρηση** είναι το κύριο μέσο

που χρησιμοποιείται και από τους δύο γονείς (**στέρηση εξόδου, χαρτζιλικιού, επαφής με φίλους, παιχνιδιού και συμφωνημένη στέρηση**).

Είναι χαρακτηριστικό, όμως ότι **οι μητέρες τείνουν να είναι, κατά κανόνα, λιγότερο τιμωρητικές**, εύρημα που συμφωνεί άλλωστε και με τη δήλωση των παιδιών ότι οι μητέρα/ μητριά αντιμετωπίζει τα παιδιά με περισσότερη κατανόηση.

Οι Κοκέβη και Αγάθωνος-Γεωργοπούλου (στην Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, 1991) αναφέρουν ότι στην πλειονότητά τους (52%), οι ελληνίδες μητέρες παραδέχονται ότι τιμωρούν τα παιδιά τους στερώνοντας τους κάτι που τους αρέσει (πχ. τηλεόραση, παιχνίδι με φίλους).

Οι Claussen και Crittenden (Macdonald, 2001) επισημαίνουν ότι η ψυχολογική κακοποίηση είναι παρούσα σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης. Ως εκ τούτου θα μπορούσε να ειρηγηθεί κανείς ότι **το 20% του δείγματος της παρούσας έρευνας που δηλώνει ότι έχει υποστεί σωματική κακοποίηση και το 9,9% που αναφέρει ότι υπέστη σεξουαλική βία έχει δεχτεί ταυτόχρονα και ψυχολογική βία**. Ο Briere (1992) υποστηρίζει ότι η ψυχολογική – συναισθηματική βία συνδέεται άμεσα με τη σεξουαλική βία, ακόμη και στις περιπτώσεις που μπορεί να μην φαίνεται τόσο σοβαρή, όπως η διαφθορά και η ενθάρρυνση ανάπτυξης ενδιαφερόντων που δεν είναι κοινωνικά αποδεκτά (π.χ. επίδειξη πορνογραφικού υλικού ή περιγραφή σεξουαλικών σκηνών, μορφές που παρατηρούνται σε αυξημένα ποσοστά ανάμεσα στα αγόρια της παρούσας έρευνας).

Ψυχολογική-συναισθηματική κακοποίηση, όπως αναφέρει ο Hughes (1992), υφίσταται το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών που είναι παρόντα σε σκηνές βίας ανάμεσα στα μέλη της οικογένειάς τους. Στην παρούσα έρευνα το **45,6% των παιδιών του δείγματος ανέφεραν ότι οι γονείς τους ή άλλα μέλη της οικογένειας τους καβγαδίζουν μπροστά τους**. Επιπλέον, πρόσφατες έρευνες (Jaffe, Wolfe and Wilson, 1990 και Osofsky, 1999) έδειξαν ότι η έκθεση του παιδιού σε σκηνές βίας προκαλεί συναισθήματα σύγχυσης, ντροπής, θυμού, φόβου, άγχους και, συχνά αντικοινωνικής συμπεριφοράς, η δε παρατεταμένη έκθεση προκαλεί συμπτώματα συναισθηματικού μωδιάσματος, καταναγκαστική συμπεριφορά, κατάθλιψη ή/και βίαιη συμπεριφορά. Κάποια από αυτά τα συναισθήματα αναφέρθηκαν από τα παιδιά όταν αυτά ερωτήθηκαν πώς αντιδρούν όταν γονείς τους ή άλλα μέλη της οικογένειας τους καβγαδίζουν μπροστά τους.

Ψυχολογική βία φαίνεται να υφίσταται ένα αξιοπρόσεκτο ποσοστό των παιδιών του δείγματος (**37,6%**) τα οποία δηλώνουν ότι οι γονείς τους αντιδρούν με φωνές επειδή δεν είναι ικανοποιημένοι με την απόδοσή τους στο σχολείο. Το γεγονός επίσης ότι **8,9%** του συνολικού δείγματος αναφέρουν ότι οι γονείς τους χαρακτηρίζουν κακούς, πολύ κακούς μαθητές ή αδιάφορους είναι μια μορφή ψυχολογικής βίας που, όπως αναφέρει και ο Briere (1992), δημιουργεί στο παιδί **αισθήματα κατωτερότητας και χαμηλής αυτοεκτίμησης**, κάτι που άλλωστε παρατηρείται σε μεγαλύτερη συχνότητα ανάμεσα στα παιδιά του δείγματος τα οποία αναφέρουν ότι έχουν υποστεί κακοποίηση.

Επίσης το **14,1%** του δείγματος ανέφεραν ότι **συχνά νιώθουν φόβο για τη ζωή τους**, μια μορφή βίας η οποία έχει αξιολογηθεί ως πολύ σοβαρή από την πλειονότητα των παιδιών της παρούσας έρευνας.

Σεξουαλική βία

Ένα αξιοπρόσεχτο ποσοστό του δείγματος (**9,9%**) δηλώνει ότι **έχει υποστεί κάποιας μορφής σεξουαλική κακοποίηση**. Από τις δηλώσεις των παιδιών φαίνεται ότι η **σεξουαλική βία ασκείται με την ίδια συχνότητα και στα δύο φύλα**. Σύμφωνα με τους Giardino and Giardino (2002) στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής γύρω στο 20% των ενηλίκων γυναικών και 5-10% των ενηλίκων αντρών αναφέρουν ότι έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά σε ηλικία κάτω των 18. Στο Ηνωμένο Βασίλειο υπολογίζεται (Browne and Herbert, 1999) ότι 12-16% των γυναικών και 8% των αντρών έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση ως παιδιά, ενώ η MacDonald (2001) αναφέρει ότι ανάμεσα στα κορίτσια η σεξουαλική κακοποίηση κυμαίνεται μεταξύ 12-27% και ανάμεσα στα αγόρια 8-16%. Το γεγονός ότι στην παρούσα έρευνα δεν φαίνεται να υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα ίσως να οφείλεται και σε πιθανή δυσκολία των κοριτσιών να αναφέρουν σεξουαλική κακοποίηση, κάτι που επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι **μαθήτριά λυκείου η οποία έλαβε μέρος στην παρούσα έρευνα τηλεφώνησε ανώνυμα σε ερευνήτρια και της ανέφερε ότι τα τελευταία τρία χρόνια βιάζεται από τον πατέρα της, αλλά δεν το έχει αναφέρει στο ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσε!** Παρόμοιο περιστατικό αναφέρεται και σε άλλη περίπτωση (Αποστολίδου, 2004), όπου δεκαεξάχρονη μαθήτριά η οποία υπέστη βιασμό από τον πατέρα της το εκμυστηρεύτηκε σε καθηγητή της και του ζήτησε να μην το αναφέρει σε κανένα.

Αν και δεν φαίνεται να υπάρχει διαφορά στα ποσοστά σεξουαλικής βίας ανάμεσα στα δύο φύλα, εντούτοις, **υπάρχει σαφής διαφορά ως προς την μορφή βίας που εκδηλώνεται. Περισσότερα κορίτσια έχουν εξαναγκαστεί από μέλος της οικογένειάς τους να ποζάρουν γυμνά (60%), να αγγίζουν τα γεννητικά όργανα (58,3), να γδυθούν (57,1) ή έχουν υποστεί άγγιγμα σεξουαλικής φύσεως (54,4%)**. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τα αγόρια είναι πολύ μικρότερα: 40%, 41,7%, 42,9% και 45,6%. **Πιο ψηλά ποσοστά αναφέρουν τα αγόρια για την επίδειξη πορνογραφικού υλικού (60% σε σχέση με 40% για τα κορίτσια) και για την περιγραφή σεξουαλικών σκηνών (58,3% για τα αγόρια και 41,7% για τα κορίτσια)**. Αν και τα ευρήματα της παρούσας έρευνας δείχνουν ότι η σεξουαλική βία εμφανίζεται με την ίδια συχνότητα ανάμεσα στα δύο φύλα, ίσως θα πρέπει να διερευνηθεί καλύτερα η πτυχή αυτή προτού διατυπωθούν γενικά συμπεράσματα, δεδομένου ότι τα διεθνή στατιστικά στοιχεία φανερώνουν πολύ ψηλότερα ποσοστά σεξουαλικής κακοποίησης ανάμεσα σε κορίτσια. (Gelles and Lancaster, 1987; Giardino and Giardino, 2002 and Cawson, 2002).

Από τα παιδιά που δήλωσαν ότι έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση (9,9 του δείγματος) ένα **πολύ ψηλότερο ποσοστό αγοριών (58,3% σε σύγκριση με 41,7% κοριτσιών) αναφέρουν σεξουαλική επαφή με μέλος της οικογένειάς τους εύρημα που χρήζει περισσότερης διερεύνησης**, δεδομένων και των περιστατικών που έχουν προαναφερθεί.

Περισσότερα παιδιά που ζουν σε χωριό δηλώνουν ότι έχουν υποστεί άγγιγμα σεξουαλικής φύσεως ή έχουν εξαναγκαστεί να αγγίξουν τα γεννητικά όργανα μέλους της οικογένειάς τους (60,7% και 50,7% αντίστοιχα, σε αντίθεση με 39,3% και 42,9% αντίστοιχα για τα παιδιά της πόλης). Όλες οι άλλες μορφές σεξουαλικής κακοποίησης παρουσιάζουν πιο ψηλά ποσοστά στην πόλη.

Μόνο το 27,9% όσων δηλώνουν ότι έχουν υποστεί κάποια μορφή σεξουαλικής κακοποίησης έχουν αναφέρει το περιστατικό σε κάποιον και οι περισσότεροι στην μητέρα τους (το 45,5% όσων απάντησαν ότι το ανέφεραν). Το 27,3% το ανέφερε σε φίλους το 13,6% στην αστυνομία, το 9,1% στον παππού και το 4,5% σε αδέρφια/ φίλους. Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους δεν το ανέφεραν, όπως απάντησαν, ήταν ότι δεν ήθελαν να το μάθουν (58,3% στο σύνολο των όσων δεν το ανέφεραν), φοβήθηκαν (25%) ή απειλήθηκαν (16,7%).

Περισσότερα παιδιά που ζουν σε πόλη ανέφεραν το γεγονός της σεξουαλικής κακοποίησής τους σε σχέση με αυτά που ζουν σε χωριό (61,3% και 38,7% αντίστοιχα).

Ποια είναι η συχνότητα άσκησης βίας ενάντια στα παιδιά στην κυπριακή οικογένεια;

Για το **4,4%** του συνόλου των παιδιών που δήλωσαν ότι έχουν υποστεί **σωματική βία** αυτή εκδηλώνεται **καθημερινά**, για το **23,9%** **συχνά έως πολύ συχνά**, ενώ για το **71,7%** **σπάνια**. Στην ερώτηση 'Πότε ήταν η τελευταία φορά που μέλος της οικογένειάς σου έχει αντιδράσει με σωματική βία εναντίον σου' το 54,9% των παιδιών που δήλωσαν ότι έχουν υποστεί σωματική βία ανέφερε ότι αυτό συνέβη πριν έξι μήνες, το 21,8% πριν ένα μήνα και το 23,3% ανέφερε πριν μια βδομάδα.

Παραμέληση

Οι παράμετροι που χρησιμοποιήθηκαν για τη διερεύνηση της παραμέλησης αφορούν την **παροχή τροφής και ιατρικής φροντίδας, ένδυσης και την ανάληψη ευθύνης από τα παιδιά για την φροντίδα του εαυτού τους ή κάποιου άλλου μέλους της οικογένειας (αρρώστου ή ανάπηρου). Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος που αναφέρει παραμέληση αφορά παιδιά που αναγκάζονται να φροντίζουν τον εαυτό τους επειδή οι γονείς απουσιάζουν (15,6%) ή επειδή οι γονείς έχουν προβλήματα (12,7%). Επίσης, 7,5% του δείγματος δήλωσε ότι αναγκάζεται συχνά να φροντίζει κάποιον άρρωστο από την οικογένειά του και το 7% αναγκάζεται συχνά να φροντίζει κάποιον ανάπηρο από την οικογένεια.**

Επιπλέον, το **3,6%** των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι **δεν πηγαίνουν με καθαρά ρούχα στο σχολείο** κάθε μέρα και το **3,1%** **πηγαίνουν νηστικοί στο σχολείο** γιατί δεν υπάρχει φαγητό στο σπίτι, ενώ το **4,1%** των παιδιών του δείγματος **πηγαίνουν νηστικοί στο σχολείο** γιατί δεν υπάρχει κανείς να ετοιμάσει φαγητό.

Επίσης **3,5%** του δείγματος δήλωσε ότι κανείς δεν τον/την φροντίζει όταν είναι άρρωστος/η και το **3,4%** ότι κανείς δεν τον/την παίρνει στο γιατρό, και ακόμη το **2,2%** ανέφερε ότι η οικογένεια τον/την παραμελεί όταν είναι άρρωστος/η.

Όλα τα ευρήματα της έρευνας που αφορούν στην παραμέληση φαίνονται να συνδέονται άμεσα με την οικονομική κατάσταση των οικογενειών. Έτσι, (σύμφωνα με την αξιολόγηση που έκαναν τα ίδια τα παιδιά για την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους), παρατηρούνται πολύ **ψηλότερα ποσοστά παιδιών που ανήκουν στα λιγότερο οικονομικά εύρωστα τμήματα της κοινωνίας και υφίστανται κάποιας μορφής παραμέληση. Περισσότερα παιδιά από αυτά που δηλώνουν κακή οικονομική κατάσταση** αναφέρουν ότι **αναγκάζονται συχνά να φροντίζουν τον εαυτό τους επειδή οι γονείς τους απουσιάζουν ή έχουν προβλήματα** (45,7% και 42,9% αντίστοιχα σε σχέση με 12,4% και 9% των παιδιών που δηλώνουν ότι η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους είναι πολύ καλή).

Τα ποσοστά των παιδιών που αναφέρουν ότι **αναγκάζονται να φροντίζουν κάποιο άρρωστο ή ανάπηρο άτομο παρουσιάζονται πολύ πιο ψηλά στα παιδιά που δηλώνουν κακή οικονομική κατάσταση** (23,5% και 26,5% αντίστοιχα) σε σύγκριση με τα παιδιά που δηλώνουν καλή οικονομική κατάσταση (8,9% και 7,9% αντίστοιχα). **Ψηλότερα ποσοστά** παρατηρούνται επίσης και ανάμεσα στα παιδιά με **κακή οικονομική κατάσταση που πηγαίνουν στο σχολείο νηστικά** γιατί δεν υπάρχει φαγητό ή γιατί δεν υπάρχει κάποιος να ετοιμάσει φαγητό καθώς και ανάμεσα στα **παιδιά που όταν είναι άρρωστα δεν υπάρχει κανείς να τα φροντίζει ή να τα πάρει στο γιατρό ή που δεν έχουν καθημερινά καθαρά ρούχα για το σχολείο.**

Όπως αναφέρουν διάφοροι ερευνητές υπάρχει ισχυρή σύνδεση ανάμεσα στην φτώχεια και στην παραμέληση παρά στην φυσική ή στη σεξουαλική κακοποίηση (Daro & McCurdy, 1992; National Center for Children in Poverty, 1991; Drake & Pandey, 1996).

Παιδιά μάρτυρες βίας στην οικογένεια

Το **45,6%** του δείγματος ανέφεραν ότι οι γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους **καβγαδίζουν μπροστά τους**. Από το σύνολο των όσων ανέφεραν ότι γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους καβγαδίζουν μπροστά τους το 4,3% (2% του συνόλου του δείγματος) δήλωσαν ότι αυτό γίνεται καθημερινά, το 59% ότι γίνεται σπάνια, ενώ το 14,1% ανέφερε ότι η τελευταία φορά ήταν χθες και για το 32,3% η τελευταία φορά ήταν πριν μια βδομάδα. Ένα σημαντικό ποσοστό εκείνων που οι γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας τους καβγαδίζουν μπροστά τους, (συνολικά 20,8%) δήλωσαν ότι αντιδρούν φεύγοντας ή πηγαίνοντας στο δωμάτιό τους, 19,8% δήλωσαν ότι ακούνε τους γονείς να καβγαδίζουν χωρίς να αντιδρούν ενώ 16,8% δεν δίνουν σημασία. Μόνο το 12,9% ανέφεραν ότι συζητούν για να βρουν λύση.

Όπως αναφέρουν οι Jaffe, Wolfe and Wilson, (1990) και Giardino and Giardino (2001) τα παιδιά μάρτυρες βίας στην οικογένεια υποφέρουν από βραχυπρόθεσμες αλλά και

μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, όπως μετατραυματικό στρες, αυξημένη επιθετικότητα, χαμηλή αυτοεκτίμηση, εσωστρέφεια, δυσκολία στην προσαρμογή, ανασφάλεια κ.ά.

Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας δείχνουν ότι το ποσοστό των παιδιών που είναι **μάρτυρες βίας και χαρακτηρίζουν τον εαυτό τους με κάποιο αρνητικό χαρακτηρισμό** είναι ψηλότερο σε σύγκριση με τα παιδιά που δεν είναι μάρτυρες βίας. Έτσι, ένα πολύ **περισσότερα παιδιά μάρτυρες βίας χαρακτηρίζουν τον εαυτό τους: ανασφαλή, θλιμμένο, άκεφο, εσωστρεφή, δύσκολο, επιθετικό, απροσάρμοστο και αδιάφορο** τόσο σε σχέση με τα παιδιά που δεν δήλωσαν ότι είναι μάρτυρες βίας, αλλά και σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό του δείγματος.

Επιπτώσεις της Βίας

Σύμφωνα με τις απαντήσεις του δείγματος οι **μώλωπες, τα γδαρσίματα** και οι **πονοκέφαλοι** είναι οι κύριες επιπτώσεις πράξεων σωματικής βίας (7,6%, 6,8% και 5,1% αντίστοιχα των όσων δηλώνουν ότι έχουν υποστεί βία). Πέραν των πιο πάνω, η βία φαίνεται να έχει εκφραστεί και με πιο σοβαρές μορφές, όπως: **τραύματα στο κεφάλι, αιμορραγία, σπάσιμο οστών, τραύματα στα γεννητικά όργανα, εγκαύματα και άλλα τραύματα**. Πολύ λυπηρό/ ανησυχητικό είναι και το εύρημα ότι το **91,7%** των παιδιών που δηλώνουν ότι η κακοποίηση τους προκάλεσε κάποιο τραύμα δηλώνουν επίσης ότι **δεν έχουν τύχει ιατρικής περίθαλψης**. Πραγματικά ανησυχητικό είναι το ότι μόνο 8,3% αυτών που τραυματίστηκαν μετά από βίαιη συμπεριφορά εναντίον τους έτυχαν ιατρικής περίθαλψης.

Ένα εύρημα της παρούσας έρευνας το οποίο χρήζει ιδιαίτερης προσοχής αλλά και περαιτέρω διερεύνησης αφορά τη χρήση αλκοόλ και άλλων ουσιών, όπως ναρκωτικά. Και ενώ στο σύνολο του δείγματος το **24,6%** δηλώνει ότι **κάνει χρήση αλκοόλ και 3,6%** **κάνει χρήση άλλων ουσιών, όπως ναρκωτικά** κάποτε έως συχνά τα ποσοστά αυτά είναι κατά πολύ πιο αυξημένα σε περιπτώσεις όπου ασκείται κάποια μορφή σωματικής βίας **ενάντια στα παιδιά** και φτάνουν το **36,4%** για τη χρήση αλκοόλ και **9,4%** για χρήση **άλλων ουσιών όπως ναρκωτικά**. Αυξημένα, επίσης παρουσιάζονται τα ποσοστά ανάμεσα σε παιδιά που δηλώνουν ότι έχουν υποστεί κάποια μορφή **σεξουαλικής κακοποίησης** (φτάνουν το **39,3%** για **χρήση αλκοόλ και 8,9%** για **χρήση άλλων ουσιών όπως ναρκωτικά**).

Στην περίπτωση των παιδιών που δηλώνουν **μάρτυρες σκηνών βίας**, σε περίπτωση που οι γονείς τους ή άλλα μέλη της οικογένειας τους καβγαδίζουν μπροστά τους, παρατηρούνται **αυξημένα ποσοστά χρήσης αλκοόλ (29,8%) και ελαφρώς αυξημένα ποσοστά χρήσης άλλων ουσιών όπως ναρκωτικών (3,8%)**. Οι Cohen et al., (2003) όπως έχει ήδη αναφερθεί, υποστηρίζουν ότι η βία ενάντια στα παιδιά τα προδιαθέτει στο να εμφανίσουν διάφορες διαταραχές που σχετίζονται με τη χρήση αλκοόλ και άλλων ουσιών κατά τη διάρκεια της εφηβείας και της ενηλικίωσης, ενώ οι Plant et al (2004), υποστηρίζουν ότι υπάρχει μεγάλη σύνδεση μεταξύ σεξουαλικής κακοποίησης στην παιδική ηλικία και κατάχρησης αλκοόλ, και άλλων ψυχοτρόπων ουσιών.

Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι **παιδιά που έχουν υποστεί σωματική βία από μέλος της οικογένειάς τους προσδίδουν στον εαυτό τους πολύ περισσότερους αρνητικούς χαρακτηρισμούς** σε σχέση με παιδιά που δεν έχουν υποστεί σωματική βία. Έτσι, **πολύ περισσότερα κακοποιημένα παιδιά χαρακτηρίζουν τον εαυτό τους ως ανασφαλής, θλιμμένο, άκεφο, μοναχικό, ανώριμο, επιθετικό ή απροσάρμοστο.**

Ποιοι είναι οι θύτες;

Από αυτούς που δήλωσαν ότι έχουν υποστεί σωματική βία, στο ερώτημα από ποιο μέλος της οικογένειάς τους έχουν υποστεί βία, το 72% του δείγματος δεν απάντησε. Από τις υπόλοιπες απαντήσεις φαίνεται ότι το μέλος της οικογένειας που προβαίνει στις περισσότερες πράξεις βίας είναι **ο πατέρας** (12,7%), ακολουθεί η μητέρα (7,1%) τα αδέρφια (6,2%), καθώς επίσης ο παππούς και η γιαγιά και άλλο μέλος (2%). Οποσδήποτε το γεγονός ότι σχεδόν τα τρία τέταρτα του δείγματος δεν απάντησαν δεν μπορεί να οδηγήσει σε γενίκευση των παρόντων ευρημάτων επί του συνόλου του δείγματος. Εντούτοις, και από τις απαντήσεις του δείγματος στο ερώτημα: Πώς αντιμετωπίζουν οι γονείς τους ανυπακοή ή αταξία βλέπουμε το 14,1% των παιδιών του δείγματος να δηλώνει ότι ο πατέρας αντιδρά με κάποια μορφή βίας και το 9% να δηλώνει ότι η μητέρα αντιδρά με κάποια μορφή βίας. Τα πιο πάνω ευρήματα, τα οποία παρουσιάζουν μεταξύ τους μια συνοχή, συνάδουν και με τα ευρήματα της έρευνας της Συμβουλευτικής Επιτροπής (2000) που, κατά κανόνα, δείχνουν τους **άντρες να είναι θύτες** και τις γυναίκες ή τα παιδιά θύματα. Η θέση εξουσίας που κατέχει ο άντρας μέσα στο σπίτι του παρέχει το 'δικαίωμα άσκησης σωματικής βίας, αλλά και άλλων μορφών στα μέλη της οικογένειάς του. Ανάλογα δικαιώματα έχει και η γυναίκα αλλά μόνο σε σχέση με τα παιδιά.

Επίπεδο Μόρφωσης του Θύτη

Γενικά, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό πατεράδων που αντιδρούν σε ανυπακοή/αταξία των παιδιών τους με σωματική βία, περιλαμβανομένου και του κτυπήματος στο πρόσωπο ή στο σώμα με βέργα/ ζώνη και του κτυπήματος με κάποιο αντικείμενο, έχουν μόρφωση δημοτικού σχολείου. **Στην πλειονότητά τους οι πατεράδες με μόρφωση πανεπιστημίου αντιδρούν σε ανυπακοή/αταξία των παιδιών τους κυρίως με κάποιου είδους στέρηση ή φωνές, απειλές και εκφοβισμούς και σε μικρότερο βαθμό αντιδρούν με κάποιο είδος σωματικής βίας.**

Μεγαλύτερα ποσοστά παιδιών των οποίων ο πατέρας έχει επίπεδο μόρφωσης δημοτικού σχολείου και δηλώνουν ότι έχουν υποστεί σωματική βία σε σύγκριση με τα παιδιά των οποίων ο πατέρας έχει πανεπιστημιακή μόρφωση (26% και 21,6% αντίστοιχα). Ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τις μητέρες είναι 20,5% και 23,7%. **Το χαμηλότερο ποσοστό άσκησης σωματικής βίας παρατηρείται ανάμεσα σε πατεράδες με επίπεδο μόρφωσης γυμνασίου** (11,8%) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις μητέρες με γυμνασιακή μόρφωση είναι 25,5%.

Αίτια άσκησης βίας

Ο κυριότερος λόγος που αναφέρεται από τα παιδιά για την άσκηση σωματικής βίας εναντίον τους είναι επειδή **δεν υπάρχει κατανόηση** με ποσοστό 6%, επειδή **δεν διάβαζα ικανοποιητικά** και επειδή **θέλουν να με ελέγχουν** (5,1% και 4,9% αντίστοιχα). Επειδή **τσακώθηκα με κάποιον** και επειδή ζητούσα κάτι με επιμονή είναι λόγοι που αναφέρει το 3,6% του δείγματος ως αίτια άσκησης βίας, ενώ το 3,1% αναφέρει το ότι επέστρεψε αργά από έξοδο. Επειδή δεν πήρα καλούς βαθμούς και επειδή δεν ήθελα να πάω σε ιδιαίτερα μαθήματα αναφέρονται από το 2,5% και 1,6% αντίστοιχα. Από το **38% του δείγματος** το οποίο δηλώνει ότι **οι γονείς του δεν είναι ικανοποιημένοι με την απόδοσή του στο σχολείο**, το **3,2%** αναφέρει ότι **οι γονείς αντιδρούν με σωματική βία**. Όταν τα παιδιά ρωτήθηκαν αν ήθελαν να αναφέρουν κάτι άλλο, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό του δείγματος (9,1%), ανέφερε ότι 'Αν μείνω στάσιμος θα με δείρουν πολύ σοβαρά'. Ενδιαφέρον είναι επίσης το γεγονός ότι 9,1% του δείγματος ανέφερε ότι 'Μερικές φορές πρέπει να ασκείται λίγη βία..

Το 79% των παιδιών που ανέφεραν ότι έχει ασκηθεί βία εναντίον τους δηλώνουν επίσης **ότι έχουν συμπαράσταση από κάποιο πρόσωπο ή πρόσωπα**. Στην πλειονότητα συμπαρίστανται οι φίλοι (27,9% των όσων απάντησαν ότι κάποιος τους συμπαρίσταται). Ακολουθούν όλοι (17,7%), οι γονείς (13,9%) και η μητέρα (13,2%).

Συμπεράσματα

- Η παιδική κακοποίηση δεν είναι καινούργιο πρόβλημα: ιστορικά αποτελούσε και στον τόπο μας, όπως και στο εξωτερικό, έναν αποδεκτό τρόπο 'συνέτισης' και πειθαρχίας των παιδιών από τους γονείς.
- Η παρούσα έρευνα, ως η πρώτη εθνική έρευνα στον τομέα αυτό δείχνει δυστυχώς ότι η έκταση, η συχνότητα και οι μορφές βίας ενάντια στα παιδιά στην Κυπριακή οικογένεια βρίσκονται σε ανησυχητικά επίπεδα.
- Κάποιες μορφές βίας ενάντια στα παιδιά φαίνεται να είναι (από τα ίδια τα παιδιά) λιγότερο αποδεκτές σε σύγκριση με άλλες.
- Συχνά, οι διάφορες μορφές κακοποίησης συνυπάρχουν, γι' αυτό δεν είναι εύκολο να εξαχθούν με βεβαιότητα συμπεράσματα για την ακριβή έκταση της παιδικής κακοποίησης.
- Σχεδόν όλες οι μορφές σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης εμπεριέχουν στοιχεία ψυχολογικής και συναισθηματικής κακοποίησης.
- Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος φαίνεται να διατηρεί καλές σχέσεις με τους γονείς τους.
- Τουλάχιστον το 20% των παιδιών του δείγματος, στην πλειονότητά τους αγόρια που ζουν σε πόλη, έχει υποστεί κάποιας μορφής σωματική κακοποίηση.
- Πέρα από το χαστούκι, τα χτυπήματα στο σώμα και στο πρόσωπο, και το τράβηγμα αφτιού και μαλλιών, η άσκηση βίας ενάντια στα παιδιά έχει παρουσιαστεί με τραύματα στο κεφάλι, αιμορραγίες, σπάσιμο οστών, τραύματα στα γεννητικά όργανα και εγκαύματα.
- Μόνο ένα μικρό ποσοστό των παιδιών που έχουν τραυματιστεί μετά από βίαιη συμπεριφορά εναντίον τους έχουν τύχει ιατρικής περίθαλψης.

- Μια σημαντική μειονότητα (20%) των παιδιών που δήλωσαν ότι έχουν υποστεί κακοποίηση δεν είχαν συμπαράσταση από κανέναν.
- Παρατηρούνται αυξημένα ποσοστά χρήσης αλκοόλ και άλλων ουσιών όπως ναρκωτικά, ανάμεσα σε παιδιά που δηλώνουν ότι έχουν υποστεί σωματική κακοποίηση ή που είναι μάρτυρες σκηνών βίας ανάμεσα στους γονείς τους.
- Τα παιδιά που δηλώνουν ότι έχουν υποστεί σωματική κακοποίηση ή που είναι μάρτυρες σκηνών βίας ανάμεσα στους γονείς τους προσδίδουν στον εαυτό τους πολύ περισσότερους αρνητικούς χαρακτηρισμούς (χαμηλή αυτοεκτίμηση).
- Αν και το ίδιο ποσοστό αγοριών και κοριτσιών αναφέρουν σεξουαλική κακοποίηση παρουσιάζεται σαφής διαφορά ως προς τις μορφές που αναφέρονται από τα δύο φύλα. Τα κορίτσια φαίνονται να κινδυνεύουν περισσότερο από τις σοβαρότερες μορφές σεξουαλικής κακοποίησης.
- Παρουσιάζονται σαφείς διαφορές ως προς το φύλο και το μορφωτικό επίπεδο του θύτη. Οι άντρες, και ως επί το πλείστον αυτοί με χαμηλότερο επίπεδο μόρφωσης, φαίνεται να ασκούν περισσότερη σωματική βία.
- Η έλλειψη κατανόησης και η κακή σχολική επίδοση αναφέρονται από τα παιδιά ως τα κύρια αίτια άσκησης βίας εναντίον τους.
- Υπάρχει σαφής ένδειξη ότι όλες οι μορφές παιδικής παραμέλησης υπάρχουν σε μεγαλύτερα ποσοστά στις οικογένειες με χαμηλότερα εισοδήματα.

Εισηγήσεις

Η Κύπρος έχει υπογράψει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Το Άρθρο 3 της Σύμβασης δεσμεύει τα κράτη-μέλη να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση φροντίδας και προστασίας των παιδιών και της προαγωγής της ολοκληρωμένης ανάπτυξής τους. Το Άρθρο 19 της Σύμβασης δεσμεύει επίσης για 'προστασία από κάθε μορφή κακοποίησης-παραμέλησης από γονείς και φροντιστές'. Πιο κάτω παρατίθενται εισηγήσεις για τρόπους με τους οποίους μπορεί να διαφυλαχτεί η προστασία του παιδιού από κακοποίηση-παραμέληση μέσα στην οικογένειά του.

Η έκταση και η συχνότητα του προβλήματος δεν μπορεί να εκτιμηθεί με βεβαιότητα με τα υπάρχοντα στατιστικά στοιχεία, δεδομένου ότι στις διάφορες αρμόδιες υπηρεσίες φτάνουν μόνο οι καταγγελλθείσες περιπτώσεις και η κάθε υπηρεσία διατηρεί ξεχωριστά στατιστικά στοιχεία:

- **Εισήγηση 1:**
Διαφαίνεται η αναγκαιότητα δημιουργίας Εθνικού Συντονιστικού Φορέα ο οποίος θα αναλάβει την καταγραφή και το γενικό συντονισμό στατιστικών στοιχείων για όλες τις υποθέσεις που αναφέρονται στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Η ενίσχυση και η αναβάθμιση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και η στενότερη επαφή της με τις υπηρεσίες θα μπορούσε να βοηθήσει σ' αυτό τον τομέα.

Τα περιστατικά παιδικής κακοποίησης-παραμέλησης και ειδικά της σεξουαλικής κακοποίησης, τα οποία καταγγέλλονται στις αρμόδιες αρχές δεν αντιπροσωπεύουν τον πραγματικό αριθμό των περιστατικών.

- **Εισήγηση 2:**
Η δημιουργία ‘Αρχείου Περιστατικών Κακοποίησης Παιδιών’ (Child Abuse Register) θα βοηθήσει στην παρακολούθηση όλων των περιστατικών τα οποία, με οποιονδήποτε τρόπο, γνωστοποιούνται στις αρμόδιες αρχές, έτσι ώστε να παρέχεται η αναγκαία προστασία.

Η παρούσα έρευνα, ως η πρώτη εθνική έρευνα στον τομέα αυτό, παρέχει μια αρκετά ρεαλιστική εικόνα της έκτασης και των μορφών της παιδικής κακοποίησης-παραμέλησης στην Κυπριακή οικογένεια η οποία μπορεί να αποτελέσει μια πλούσια βάση ερευνητικών δεδομένων.

- **Εισήγηση 3:**
Η έρευνα παρέχει ένα σημαντικό υπόβαθρο και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς για περαιτέρω και πιο εξειδικευμένη διερεύνηση του προβλήματος και καλύτερη κατανόηση της δυναμικής της βίας στην οικογένεια, του προφίλ και των αναγκών των κακοποιημένων παιδιών και των οικογενειών τους καθώς και για την ανάπτυξη στρατηγικών, σχετικών προγραμμάτων και υπηρεσιών.
- **Εισήγηση 4:**
Τα ευρήματα της έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εξετάσουν παράγοντες που σχετίζονται με παροχή κατάλληλων και ευαίσθητων υπηρεσιών πρόληψης και αντιμετώπισης της παιδικής κακοποίησης.

Η παρούσα έρευνα, όπως και πολλές έρευνες στο εξωτερικό, έδειξε ότι ο βαθμός αποδοχής της βίαιης συμπεριφοράς έχει άμεση σχέση με το περιβάλλον στο οποίο το άτομο έχει μεγαλώσει και το κατά πόσο η βία, η παραμέληση και η κακοποίηση αποτελούν μέρος της φυσιολογικής εμπειρίας του ατόμου. Ως εκ τούτου χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από θέματα παιδικής κακοποίησης-παραμέλησης.

- **Εισήγηση 5:**
Η δημοσιοποίηση των ευρημάτων της έρευνας αυτής μπορεί να προβληματίσει, να προκαλέσει συζήτηση γύρω από το θέμα και να βοηθήσει στην αμφισβήτηση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων γύρω από το θέμα της παιδικής κακοποίησης. Επιπλέον θα ευαισθητοποιήσει, θα βοηθήσει στην καλύτερη ενημέρωση του κοινού και των επαγγελματιών και στην αλλαγή στη νοοτροπία της κοινωνίας όσον αφορά τη φροντίδα των παιδιών και το γονικό ρόλο.

Οι επαγγελματίες πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν και να αναγνωρίσουν τις διάφορες καταστάσεις στις οποίες μπορεί να υπάρξει σωματική και συναισθηματική κακοποίηση. Για την καλύτερη κατανόηση των παραγόντων που οδηγούν στην παιδική κακοποίηση-παραμέληση, των παραγόντων που οδηγούν στη διατήρηση της κουλτούρας της βίας, καθώς και αυτών που μπορούν να βοηθήσουν στην απάμβλυνση της κατάστασης, χρειάζεται περισσότερη έρευνα γύρω από τη δυναμική της βίας στην οικογένεια στην Κύπρο.

- **Εισήγηση 6:**
Έρευνες αυτού του είδους πρέπει να επαναλαμβάνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα έτσι ώστε να παρακολουθείται το πρόβλημα και να αναβαθμίζονται οι υπηρεσίες ανάλογα με τις εκάστοτε κοινωνικές αλλαγές.
- **Εισήγηση 7:**
Οι στρατηγικές/ προσεγγίσεις προστασίας των παιδιών πρέπει να διαφοροποιούνται ανάλογα με την περίπτωση. Διαφορετικές στρατηγικές πρέπει να υιοθετούνται σε περιπτώσεις που τα προβλήματα δημιουργούνται από εξωγενείς πιέσεις/καταστάσεις (όπως η φτώχεια ή η αρρώστια) από ότι σε περιπτώσεις που η κακοποίηση-παραμέληση προκαλείται από παθολογικές καταστάσεις, έλλειψη γονικών δεξιοτήτων ή επιθετική συμπεριφορά.

Η Συνοπτική περίληψη ετοιμάστηκε από την Επιστημονικό Υπεύθυνο της ερευνητικής ομάδας, Δρα Μάρθα Αποστολίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Frederick Institute of Technology.

Ερευνητική Ομάδα:

Αποστολίδου Μάρθα, Παπαδόπουλος Ι. Κωνσταντίνος, Παγιάτσου Μαρίνα, Ιερίδου Ανθή, Αβρααμίδου Μαρία, Ορφανού, Κωνσταντία , Αποστολίδου Ζωή Χριστίνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

**Ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία
Θυμάτων) (Τροποποιητικός) Νόμος 212(Ι)/2004**

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ) ΝΟΜΟ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 119(1) του 2000.	1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004 και θα διαβάζεται μαζί με τον περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο του 2000 (που στο εξή θα αναφέρεται ως "ο βασικός νόμος") και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000, και του 2004.
Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου.	2. Το άρθρο 2 του βασικού νόμου Τροποποιείται ως ακολούθως: (α) Με την αντικατάσταση του ορισμού του όρου «Δικαστήριο» με τον ακόλουθο νέο ορισμό: « Δικαστήριο σημαίνει αρμόδιο δικαστήριο που ασκεί ποινική δικαιοδοσία » και

(β) με την τροποποίηση του ορισμού του όρου "μέλη της οικογένειας" ως ακολούθως:

(i) με την αντικατάσταση από αυτόν της λέξης "μέλη.

(πρώτη γραμμή) με τη λέξη "μέλος" και

(ii) με τη διαγραφή από την παράγραφο (δ) αυτού της

λέξης "ανήλικο" (πρώτη γραμμή).

Τροποποίηση
του άρθρου 3
του βασικού
νόμου.

3 Το εδάφιο (1) του άρθρου 3 του βασικού νόμου τροποποιείται με τη διαγραφή από αυτό των λέξεων "παράνομη" και "άμεσα" (δεύτερη γραμμή).

Τροποποίηση
του άρθρου 6
του βασικού
νόμου.

4. Το άρθρο 6 του βασικού νόμου τροποποιείται ως ακολούθως:

(α) Με τη διαγραφή από το τέλος της παραγράφου (γ) του εδαφίου (2) αυτού της άνω τελείας και την προσθήκη αμέσως μετά της ακόλουθης φράσης:

"και όπου κρίνει τούτο αναγκαίο τον συνοδεύει"

(β) με διαγραφή από την παράγραφο (ζ) του εδαφίου (2) αυτού της φράσης "ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο" (τρίτη και τέταρτη γραμμή) και

(γ) με τη διαγραφή από το εδάφιο (6) αυτού του κόμματος αμέσως μετά τη λέξη "μέριμνα" (όγδοη γραμμή) και την προσθήκη αμέσως μετά της φράσης "ή άλλο μέλος της οικογένειας,".

Τροποποίηση του άρθρου 7 του βασικού νόμου.

5. Το άρθρο 7 του βασικού νόμου τροποποιείται ως ακολούθως:

(α) Με την αντικατάσταση από το εδάφιο (2) αυτού της λέξης "δέκα" (τέταρτη γραμμή) με τη φράση "έντεκα και η θητεία τους είναι πενταετής." Και

(β) με την αντικατάσταση από το εδάφιο (5) αυτού της λέξης "γραμματειακό" (πρώτη γραμμή με τη φράση "επιστημονικό ή άλλο αναγκαίο").

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου.

6. Η πρώτη επιφύλαξη του εδαφίου (2) του άρθρου 8 του βασικού νόμου τροποποιείται με την αντικατάσταση από αυτήν της λέξης "Κοινωνιολόγου" (έκτη γραμμή) με τη λέξη "Κοινωνικού".

Αντικατάσταση του άρθρου 9 του βασικού νόμου.

7. Το άρθρο 9 του βασικού νόμου αντικαθίσταται από το ακόλουθο νέο άρθρο:

«Λήψη κατάθεσης.

9. Σε περίπτωση καταγγελίας η κατάθεση του θύματος λαμβάνεται από αστυνομικό του ίδιου φύλου, εκτός αν ζητηθεί διαφορετικά από-το θύμα ή τον οικογενειακό σύμβουλο όταν το θύμα είναι ανήλικο πρόσωπο.»

Τροποποίηση του άρθρου 11 του βασικού νόμου.

8. Το άρθρο 11 του βασικού νόμου τροποποιείται με την αντικατάσταση της άνω τελείας από το τέλος της παραγράφου (δ) αυτού με τελεία και τη διαγραφή της παραγράφου (ε) αυτού.

Τροποποίηση του άρθρου 14 του βασικού νόμου.

9. Το άρθρο 14 του βασικού νόμου τροποποιείται με την προσθήκη σ' αυτό αμέσως μετά τη λέξη «θύμα» τέταρτη γραμμή της λέξης «εκπαιδευτικό»

- Τροποποίηση του άρθρου 15 του βασικού νόμου.
10. Το εδάφιο (4) του άρθρου 15 του βασικού νόμου αντικαθίσταται από το ακόλουθο νέο εδάφιο:
- « (4) Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δύναται να συγκατατεθεί στην εκδίκαση υπόθεσης βίας με βάση το Νόμο αυτό από δικαστή που ασκεί ποινική δικαιοδοσία.».
- Τροποποίηση του άρθρου 16 του βασικού νόμου.
11. Το άρθρο 16 του βασικού νόμου τροποποιείται με την αντικατάσταση από αυτό της λέξης "καταδικάσει" (πρώτη γραμμή) με τις λέξεις "κρίνει ένοχο".
- Τροποποίηση του άρθρου 17 του βασικού νόμου.
12. Το άρθρο 17 του βασικού νόμου τροποποιείται με την αντικατάσταση από αυτό της λέξης "κατάθεση" (τρίτη γραμμή και πλαγίότιτλος) με τη λέξη "μαρτυρία".
- Τροποποίηση του άρθρου 22 του βασικού νόμου.
13. Το άρθρο 22 του βασικού νόμου τροποποιείται ως ακολούθως:

(α) Με την προσθήκη στο εδάφιο (1) αυτού αμέσως μετά τη λέξη "κατηγόρου" (δεύτερη γραμμή) των λέξεων "ή του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας" και

(β) με την προσθήκη στο εδάφιο (2) αυτού μετά τη λέξη "διάταγμα", (πρώτη γραμμή) της φράσης "καθ' οιονδήποτε χρόνο" και την αντικατάσταση της φράσης "που τείνουν να αποδείξουν την άσκηση βίας" (τέταρτη και πέμπτη γραμμή) με τη φράση "τα οποία δημιουργούν εκ πρώτης όψεως κίνδυνο άσκησης βίας ή επανάληψης βίας".

Τροποποίηση του άρθρου 35 του βασικού νόμου.

14. Το άρθρο 35 του βασικού "νόμου τροποποιείται ως ακολούθως:

(α) Με την αντικατάσταση του εδαφίου (1) αυτού με το πιο κάτω νέο εδάφιο:

« (1) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου, απαγορεύεται η παράδοση, παραλαβή ή δημοσίευση:

(α) οποιασδήποτε οπτικογραφημένης κατάθεσης
θύματος ή μάρτυρα που λήφθηκε δυνάμει του άρθρου 10
του παρόντος Νόμου σε ή από οποιοδήποτε πρόσωπο

(β) οποιασδήποτε άλλης από την αναφερόμενη στην πιο
πάνω παράγραφο (α) κατάθεσης θύματος ή μάρτυρα σε
αδίκημα βίας, η οποία λήφθηκε με οποιοδήποτε τρόπο
εκτός του αναφερομένου στην πιο πάνω παράγραφο (α),
σε ή από οποιοδήποτε πρόσωπο που δεν έχει σχέση με
τη διερεύνηση, δίωξη ή εκδίκαση της υπόθεσης.» και

(β) με την προσθήκη αμέσως μετά το εδάφιο (1) αυτού του
ακόλουθου νέου εδαφίου (2) και την αναρίθμηση του υφιστάμενου
εδαφίου (2) αυτού σε εδάφιο (3):

«(2) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ή οποιουδήποτε άλλου νόμου κατά την εκδίκαση αδικημάτων βίας, δυνάμει του παρόντος Νόμου πρόσωπο που δίνει οπτικογραφημένη κατάθεση δυνάμει του άρθρου 10 ή κατηγορούμενος που καλείται να απολογηθεί και δεν ομολογήσει ενοχή, δικαιούνται με γραπτή αίτηση τους προς την κατηγορούσα αρχή να ζητήσουν να εφοδιαστούν με αντίγραφο της απομαγνητοφωνημένης και δακτυλογραφημένης ηχητικής ζώνης της οπτικοταινίας στην οποία καταγράφηκε η κατάθεση η οποία θα προσαχθεί ως μαρτυρία ενώπιον του Δικαστηρίου:

Νοείται ότι στα πιο πάνω πρόσωπα δύναται, μετά από γραπτή αίτηση τους προς την κατηγορούσα αρχή, να επιτραπεί η προβολή της εν λόγω οπτικοταινίας στην οποία καταγράφηκε η κατάθεση.

Προσθήκη νέου άρθρου στο βασικό νόμο.

15. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη αμέσως μετά το άρθρο 35 αυτού του ακόλουθου νέου άρθρου 35Α:

«Παράλειψη
πολίτη να
καταγγείλει
περιπτώσεις
βίας.

35Α. Οποιοσδήποτε παραλείπει να καταγγείλει περίπτωση βίας σε βάρος ανήλικου προσώπου ή προσώπου με σοβαρές διανοητικές ή ψυχικές ανεπάρκειες, που περιέρχεται σε γνώση του, διαπράττει αδίκημα και σε περίπτωση καταδίκης υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι δύο έτη ή σε χρηματική ποινή μέχρι χίλιες λίρες ή και στις δύο αυτές ποινές.».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

**Οι Περί Βίας Στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία
Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004**

(Ενοποίηση στην Ελληνική)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

119(I) του 2000
212(I) του 2004.

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (ΠΡΟΛΗΨΗ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ) ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2000 ΚΑΙ ΤΟΥ 2004**

(Ενοποίηση στην Ελληνική)

Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας

Λευκωσία.

Ιανουάριος, 2005

ΓΕΝ – Ν 16

Τυπώθηκε στο Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Τιμή:

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η παρούσα έκδοση, συνιστά ενοποίηση των περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004 (Νόμοι 119(I) του 2000 και 212(I) του 2004).

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΘΥΜΑΤΩΝ) ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2000 ΚΑΙ ΤΟΥ 2004**

**ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΡΘΡΩΝ
ΜΕΡΟΣ Ι – Εισαγωγικές διατάξεις**

Άρθρο

1. Συνοπτικός τίτλος.
2. Ερμηνεία.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ — Έννοια Βίας

3. Έννοια της βίας και πεδίο εφαρμογής της.
4. Άκρως σοβαρή βία.
5. Βιασμός συζύγου από σύζυγο.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

**Οικογενειακοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικές Επιτροπές
και Πολυθεματικές Ομάδες**

6. Διορισμός Οικογενειακού Συμβούλου.
7. Συμβουλευτική Επιτροπή.
8. Πολυθεματική Ομάδα.

ΜΕΡΟΣ ΙV — Καταθέσεις μαρτύρων και θύματος

9. Λήψη κατάθεσης.
10. Οπτικογραφημένες καταθέσεις.
11. Κανόνες λήψης οπτικογραφημένης κατάθεσης.
12. Εξουσία του Δικαστηρίου να μην επιτρέπει την παρουσίαση μέρους της κατάθεσης.

13. Κύρια εξέταση με άδεια δικαστηρίου.
14. Άμεση καταγγελία αποδεκτή ως μαρτυρία.

ΜΕΡΟΣ V — Εκδίκαση υποθέσεων και μαρτυρία

15. Ταχεία εκδίκαση.
16. Ενισχυτική μαρτυρία.
17. Μαρτυρία ψυχιάτρου ή ψυχολόγου.
18. Αποτροπή εκφοβισμού.
19. Έλεγχος αντεξέτασης.
20. Εξαναγκασιμότητα συζύγων.

ΜΕΡΟΣ VI — Διατάγματα και μεταχείριση κατηγορούμενου

21. Διάταγμα απομάκρυνσης ανήλικου.
22. Προσωρινό διάταγμα αποκλεισμού υπόπτου ή απομάκρυνσης θύματος.
23. Διάταγμα αποκλεισμού.
24. Συμπληρωματικές διατάξεις σε σχέση με το άρθρο 23.
25. Κηδεμονία ή αναστολή φυλάκισης με ειδικούς όρους.

ΜΕΡΟΣ VII — Ταμείο

26. Ίδρυση Ταμείου.
27. Διαχείριση ταμείου.
28. Επενδύσεις.
29. Κανονισμοί.
30. Έλεγχος λογαριασμών.

ΜΕΡΟΣ VIII — Στέγη Προστασίας και Αδικήματα

31. Στέγη προστασίας, ίδρυση και λειτουργία.

- 32. Παρενόχληση θύματος και άλλου προσώπου.
- 33. Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15.
- 34. Απαγόρευση αποκάλυψης ταυτότητας θύματος.
- 35. Απαγόρευση παράδοσης, παραλαβής ή δημοσίευσης αντιγράφων καταθέσεων σε ή από τρίτους.
- 35Α. Παράλειψη πολίτη να καταγγείλει περιπτώσεις βίας.

ΜΕΡΟΣ ΙΧ — Ποικίλες Διατάξεις

- 36. Προϋπολογισμοί.
- 37. Ετήσια Έκθεση.
- 38. Κανονισμοί.
- 39. Διαδικαστικοί Κανονισμοί.
- 40. Κατάργηση.

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ**

119(I) του 2000.
212(I) του 2004.

ΜΕΡΟΣ Ι — Εισαγωγικές Διατάξεις

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. **1.** Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως οι περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004.

Ερμηνεία. **2.** Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια—

"ανήλικο πρόσωπο" σημαίνει πρόσωπο το οποίο δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του·

"αρμόδιο πρόσωπο" σημαίνει για σκοπούς του άρθρου 10 του παρόντος Νόμου οποιοδήποτε αστυνομικό, οικογενειακό σύμβουλο ή λειτουργό ευημερίας·

"βία" σημαίνει τη βία όπως ορίζεται στο άρθρο 3 του παρόντος Νόμου·

"δακτυλογράφηση" περιλαμβάνει και εκτύπωση με οποιοδήποτε τρόπο·

"δήλωση" περιλαμβάνει οποιαδήποτε εξιστόρηση γεγονότων που έγινε είτε με λέξεις είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο·

2(α) του 212(I) του 2004. "Δικαστήριο" σημαίνει αρμόδιο δικαστήριο που ασκεί ποινική δικαιοδοσία·

"Επιτροπή" σημαίνει τη Συμβουλευτική Επιτροπή που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 7 του παρόντος Νόμου·

"θεραπευτική αγωγή αυτοελέγχου" σημαίνει τη θεραπευτική αγωγή που αναφέρεται στο άρθρο 25 του παρόντος Νόμου·

"κατάθεση" περιλαμβάνει και συνέντευξη·

2(β)(i) του 212 (I) του 2004. "μέλος της οικογένειας" σημαίνει—

(α) άντρα και γυναίκα που—

(i) έχουν συνάψει νόμιμο γάμο ανεξάρτητα αν ο γάμος υφίσταται ή όχι, ή

(ii) συζούν ή συζούσαν ως αντρόγυνο·

(β) γονείς των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο (α)·

(γ) τέκνα των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο (α) ανεξάρτητα αν αυτά είναι φυσικά ή υιοθετημένα τέκνα του ενός ή και των δύο εν λόγω προσώπων καθώς και τα εγγόνια των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο (α)·

2(β)(ii) του 212(I) του 2004.

(δ) κάθε πρόσωπο το οποίο διαμένει με οποιοδήποτε από τα πιο πάνω πρόσωπα·

"οπτικογράφηση" σημαίνει την καταγραφή με οποιαδήποτε συσκευή σε κινούμενες εικόνες αντικειμένων, γεγονότων, οργανισμών και προσώπων είτε αυτά ομιλούν ή κινούνται είτε όχι που μπορούν να αναπαραχθούν και παρουσιαστούν με τη χρήση οποιοδήποτε τεχνικού μέσου·

"οικογενειακή κατοικία" σημαίνει το μέρος όπου το θύμα της βίας έχει τη συνήθη διαμονή του, ανεξάρτητα από το σε ποιον από τους δύο συζύγους ή άλλους ενοίκους αυτή ανήκει ή ανεξάρτητα από τα ποσοστά ιδιοκτησίας·

"Οικογενειακός Σύμβουλος" σημαίνει τον Οικογενειακό Σύμβουλο που διορίζεται δυνάμει του άρθρου 6 του παρόντος Νόμου·

"Υπουργός" σημαίνει τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων·

"Ψυχίατρος" σημαίνει εγγεγραμμένο γιατρό δυνάμει του περί Εγγραφής Ιατρών Νόμου, αναγνωρισμένο ως κατέχοντα την ειδικότητα της ψυχιατρικής δυνάμει των περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) Κανονισμών·

Κεφ. 250.
30 του 1959
30 του 1961
53 του 1961
79 του 1968
114 του 1968

14 του 1974
 18 του 1979
 72 του 1991
 112(I) του 1996
 102(I) του 2004.
 Επίσημη Εφημερίδα,
 Παράρτημα Τρίτο(I):
 11.4.1986
 3.3.1988
 27.7.1990
 17.4.1991
 27.5.1994
 2.5.2003
 30.4.2004.

"Ψυχολόγος" σημαίνει εγγεγραμμένο επαγγελματία ψυχολόγο
 68(I) του 1995
 104(I) του 1996
 17(I) του 1999
 234(I) του 2004.
 δυνάμει του περί Εγγραφής Επαγγελματιών Ψυχολόγων Νόμου.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ—Έννοια Βίας

Έννοια της βίας και πεδίο
 εφαρμογής της.
 3 του 212(I) του 2004.

3.–(1) Βία, για τους σκοπούς του Νόμου αυτού, σημαίνει οποιαδήποτε πράξη, παράλειψη ή συμπεριφορά με την οποία προκαλείται σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας από άλλο μέλος της οικογένειας και περιλαμβάνει και τη βία που ασκείται με σκοπό την επίτευξη σεξουαλικής επαφής χωρίς τη συγκατάθεση του θύματος, καθώς επίσης και τον περιορισμό της ελευθερίας του.

(2) Ανεξάρτητα από την ερμηνεία του όρου "βία" με βάση το εδάφιο (1) στην πιο πάνω έννοια εμπίπτουν και τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4(2) και 5 του παρόντος Νόμου ως επίσης και το αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 147 του Ποινικού Κώδικα.

Κεφ. 154.
 3 του 1962
 43 του 1963
 41 του 1964
 69 του 1964
 70 του 1965
 5 του 1967
 58 του 1967
 44 του 1972
 92 του 1972

29 του 1973
59 του 1974
3 του 1975
13 του 1979
10 του 1981
46 του 1982
86 του 1983
186 του 1986
111 του 1989
236 του 1991
6(Ι) του 1994
3(Ι) του 1996
99(Ι) του 1996
36(Ι) του 1997
40(Ι) του 1998
45(Ι) του 1998
15(Ι) του 1999
37(Ι) του 1999
38(Ι) του 1999
129(Ι) του 1999
30(Ι) του 2000
43(Ι) του 2000
77(Ι) του 2000
162(Ι) του 2000
169(Ι) του 2000
181(Ι) του 2000
27(Ι) του 2001
12(Ι) του 2002
85(Ι) του 2002
144(Ι) του 2002
145(Ι) του 2002
25(Ι) του 2003
48(Ι) του 2003
84(Ι) του 2003
164(Ι) του 2003
124(Ι) του 2004.

(3) Πράξη ή συμπεριφορά η οποία συνιστά βία, με βάση τα εδάφια (1) και (2) του άρθρου αυτού, ή αδίκημα, με βάση τα άρθρα 174, 175 και 177 του Ποινικού Κώδικα όταν διαπράττεται στην παρουσία ανήλικου μέλους της οικογένειας, θεωρείται βία η οποία ασκείται εναντίον του εν λόγω ανήλικου εφόσον δύναται να προκαλέσει σ' αυτό ψυχική βλάβη. Η εν λόγω πράξη ή συμπεριφορά συνιστά αδίκημα τιμωρούμενο με βάση το εδάφιο (4) του άρθρου αυτού.

(4) Οποιοσδήποτε ασκεί βία με βάση το εδάφιο (1) διαπράττει αδίκημα δυνάμει του Νόμου αυτού, που τιμωρείται, εκτός από την περίπτωση της κοινής επίθεσης που τιμωρείται με δύο χρόνια φυλάκιση και στην περίπτωση που σε άλλο ή στον παρόντα Νόμο προβλέπεται αυστηρότερη ποινή, με ποινή φυλάκισης μέχρι πέντε χρόνια ή με χρηματική ποινή μέχρι τρεις χιλιάδες λίρες ή και με τις δύο ποινές.

Άκρως σοβαρή βία.

4.-(1) Όταν τα αδικήματα που αναφέρονται στην πρώτη στήλη του πιο κάτω εδαφίου (2) διαπράττονται από ένα μέλος της οικογένειας σε βάρος άλλου μέλους, αυτά θεωρούνται, για τους σκοπούς του Νόμου αυτού, αυξημένης σοβαρότητας και το Δικαστήριο, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η κατηγορία βασίζεται στα άρθρα του Ποινικού Κώδικα που αναφέρονται στη δεύτερη στήλη του εδαφίου (2) δύναται να επιβάλλει τις αυξημένες ποινές που προβλέπονται στην τρίτη στήλη του ίδιου εδαφίου αντί τις ποινές που προβλέπονται στα εν λόγω άρθρα του Ποινικού Κώδικα.

(2) Τα αδικήματα στα οποία αναφέρεται το εδάφιο (1) είναι τα εξής:

<u>Αδικήματα</u>	<u>Άρθρο</u>	<u>Ποινή</u>
(α) Άσεμνη επίθεση εναντίον γυναίκας.	151	Η φυλάκιση αυξάνεται από δύο σε πέντε χρόνια.
(β) Άσεμνη επίθεση εναντίον άντρα.	152	Η φυλάκιση αυξάνεται από δύο σε πέντε χρόνια.
(γ) Διαφθορά νεαρής γυναίκας ηλικίας κάτω των δεκατριών χρόνων.	153(1)	Ισόβια φυλάκιση (η ποινή παραμένει ως έχει).
(δ) Απόπειρα διαφθοράς νεαρής γυναίκας ηλικίας κάτω των δεκατριών χρόνων.	153(2)	Η φυλάκιση αυξάνεται από τρία σε επτά χρόνια.

(ε) Διαφθορά νεαρής γυναίκας ηλικίας δεκατριών χρόνων μέχρι δεκαέξι.	154	Η φυλάκιση αυξάνεται από δύο σε δέκα χρόνια.
(στ) Διαφθορά γυναίκας ηλίθιας ή με μειωμένο νοητικό.	155	Η φυλάκιση αυξάνεται από δύο σε δώδεκα χρόνια.
(ζ) Συνουσία μεταξύ αρρένων.	171	Η φυλάκιση αυξάνεται από πέντε σε δέκα χρόνια.
(η) Συνουσία δια βίας.	172	Η φυλάκιση αυξάνεται από δεκατέσσερα χρόνια σε ισόβια φυλάκιση.
(θ) Απόπειρες.	173(2)	Η φυλάκιση αυξάνεται από επτά σε δέκα χρόνια.
(ι) Βαριά σωματική βλάβη.	231	Η φυλάκιση αυξάνεται από επτά σε δέκα χρόνια ή επιβάλλεται η προβλεπόμενη χρηματική ποινή ή και οι δύο ποινές.
(ια) Τραυματισμός και ανάλογες πράξεις.	234	Η φυλάκιση αυξάνεται από τρία σε πέντε χρόνια.
(ιβ) Κοινή επίθεση.	242	Η φυλάκιση αυξάνεται από ένα σε δύο χρόνια ή επιβάλλεται η προβλεπόμενη χρηματική ποινή ή και οι δύο ποινές.

Βιασμός συζύγου
από σύζυγο.

5. Παρά τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου, τα αδικήματα του βιασμού, σύμφωνα με τα άρθρα 144 και 145 του Ποινικού Κώδικα, και της απόπειρας βιασμού, σύμφωνα με το άρθρο 146 του ίδιου Κώδικα, δύναται να θεωρηθεί ότι έχουν διαπραχθεί από σύζυγο εναντίον συζύγου, αν, με βάση τα γεγονότα της υπόθεσης, θα στοιχειοθετούνταν τα αδικήματα αυτά, σε περίπτωση που ο δράστης και το θύμα δεν ήταν συζευγμένοι, και τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Οικογενειακοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικές Επιτροπές και Πολυθεματικές Ομάδες

Διορισμός
Οικογενειακού
Συμβούλου.

6.-(1) Ο Υπουργός διορίζει κατάλληλα πρόσωπα για να εκτελούν καθήκοντα Οικογενειακού Συμβούλου με σκοπό την καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου αυτού.

(2) Ο Οικογενειακός Σύμβουλος ασκεί τις πιο κάτω αρμοδιότητες:

- (α) Δέχεται παράπονα σχετικά με πιθανή άσκηση βίας και διεξάγει τις αναγκαίες έρευνες·
- (β) συμβουλεύει, καθοδηγεί και μεσολαβεί για την απάμβλυνση προβλημάτων της οικογένειας που πιθανόν να οδήγησαν ή δυνατό να οδηγήσουν στην άσκηση βίας·
- (γ) προβαίνει σε διευθετήσεις για την άμεση ιατρική εξέταση του παραπονούμενου και όπου κρίνει τούτο αναγκαίο τον συνοδεύει·
- (δ) προβαίνει σε καταγγελία στην Αστυνομία για τη διερεύνηση τυχόν διάπραξης ποινικού αδικήματος·
- (ε) διεξάγει κατόπιν οδηγιών του Δικαστηρίου έρευνες σχετικά με την οικονομική κατάσταση της οικογένειας γενικά και του δράστη ειδικά στην περίπτωση που ενδέχεται να εκδοθεί διάταγμα αποκλεισμού·

4(α) του 212(Ι) του 2004.

(στ) διεξάγει έρευνες και προβαίνει σε διευθετήσεις σχετικά με τη διαμονή του κατηγορούμενου ή της οικογένειάς του σε περίπτωση έκδοσης διατάγματος αποκλεισμού·

(ζ) προβαίνει άμεσα σε όλες τις απαραίτητες διευθετήσεις για ιατρική ή άλλη εξέταση παιδιού αναφορικά με το οποίο υπάρχει εύλογη υπόνοια κακοποίησης του από μέλος της οικογένειας·

(η) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα που ο Υπουργός αναθέτει σε αυτόν.

4(β) του 212(Ι) του 2004.

(3) Ο Οικογενειακός Σύμβουλος, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του δύναται να ζητήσει τη βοήθεια οποιουδήποτε κρατικού λειτουργού, της αστυνομίας και οποιουδήποτε άλλου κατάλληλου προσώπου.

(4) Ο Οικογενειακός Σύμβουλος κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο (α) του εδαφίου (2) του άρθρου αυτού ενεργεί, μετά από γραπτή έγκριση του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5(1) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου και εφαρμόζει στην ίδια έκταση και με τον ίδιο τρόπο τις διατάξεις των εδαφίων (2), (3) και (4) του ίδιου άρθρου.

Κεφ. 155.
93 του 1972
2 του 1975
12 του 1975
41 του 1978
162 του 1989
142 του 1991
9 του 1992
10(Ι) του 1996
89(Ι) του 1997
54(Ι) του 1998
96(Ι) του 1998
14(Ι) του 2001
185(Ι) του 2003
219(Ι) του 2004.

(5) Σε περίπτωση πληροφορίας ή καταγγελίας για διάπραξη αδικήματος βίας σε βάρος ανήλικου προσώπου, ο Οικογενειακός Σύμβουλος δύναται, αν το κρίνει σκόπιμο ανάλογα με τη σοβαρότητα της καταγγελίας ή πληροφορίας, να ζητήσει τις απόψεις, τη συμβουλή και τη γνωμάτευση της πολυθεματικής ομάδας η οποία ορίζεται δυνάμει του άρθρου 8 του Νόμου αυτού για τον καλύτερο χειρισμό της

υπόθεσης και να αναφέρει το γεγονός στο Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

(6) Ο Οικογενειακός Σύμβουλος ασκεί τις εξουσίες που του παρέχει η παράγραφος (ζ) του εδαφίου (2) του άρθρου αυτού αφού εξασφαλίσει τη συγκατάθεση προσώπου που έχει τη γονική μέριμνα για το εν λόγω ανήλικο πρόσωπο και αναφέρει ακολούθως την περίπτωση στην αστυνομία. Η συγκατάθεση του προσώπου που έχει τη γονική μέριμνα για το ανήλικο δεν είναι αναγκαία σε περίπτωση όπου κατά την άποψη του Οικογενειακού Συμβούλου υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι ο ανήλικος κακοποιήθηκε από το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα, νοουμένου ότι πληροφορείται γραπτώς για το γεγονός αυτό ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας πριν από την ιατρική εξέταση του ανήλικου ή αν αυτό είναι εφικτό αμέσως μετά την εξέταση στην πρώτη δεδομένη ευκαιρία και σε καμιά περίπτωση όχι αργότερα των τριών ημερών από την εξέταση.

4(γ) του 212(Ι) του 2004.

(7) (α) Ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας δύναται να ασκήσει τις εξουσίες που του παρέχει το άρθρο 4 και άλλα σχετικά άρθρα του περί Παιδίων Νόμου ή οποιουδήποτε άλλου νόμου ήθελε αντικαταστήσει αυτόν στις περιπτώσεις όπου συντρέχουν οι λόγοι για άσκηση των εξουσιών που παρέχει η παράγραφος (ζ) του εδαφίου (2) του άρθρου αυτού στον Οικογενειακό Σύμβουλο.

Κεφ. 352.
83(Ι) του 1999
143(Ι) του 2002.

(β) Ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας δύναται εφόσον ο Οικογενειακός Σύμβουλος αδυνατεί ή αρνείται να ασκήσει τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στο εδάφιο (4) ανωτέρω ή εφόσον κρίνει σκόπιμο σταθμίζοντας τη σοβαρότητα της περίπτωσης να ενεργήσει ο ίδιος δυνάμει του εν λόγω εδαφίου αντί ο Οικογενειακός Σύμβουλος, να τις ασκήσει ο ίδιος ή να τις αναθέσει σε άλλο έμπειρο λειτουργό του Τμήματος του.

Συμβουλευτική
Επιτροπή.

7.–(1) Συνιστάται Συμβουλευτική Επιτροπή με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια.

Ειδικότερα η Επιτροπή–

- (α) Παρακολουθεί το πρόβλημα της βίας στην οικογένεια στην Κύπρο·
- (β) προβαίνει στην ενημέρωση και διαφώτιση του κοινού και των επαγγελματιών με διάφορα μέσα, περιλαμβανομένων ειδικών συνεδριών, επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων·
- (γ) προωθεί επιστημονικές έρευνες σχετικά με τη βία στην οικογένεια·
- (δ) προωθεί τις υπηρεσίες για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών του προβλήματος της βίας στην οικογένεια·
- (ε) παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των σχετικών υπηρεσιών που λειτουργούν, καθώς και την εφαρμογή και τήρηση της σχετικής νομοθεσίας.

(2) Η Επιτροπή απαρτίζεται από άτομα τα οποία διορίζονται υπό την προσωπική τους ιδιότητα από το Υπουργικό Συμβούλιο και έχουν γνώση και πείρα του θέματος. Οι διορισμοί γίνονται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Τα μέλη δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα έντεκα και η θητεία τους είναι πενταετής.

5(α) του 212(Ι) του 2004.

Τα άτομα που διορίζονται από το δημόσιο τομέα επιλέγονται από τα Υπουργεία και από τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο εδάφιο (4) του άρθρου αυτού και τα άτομα που διορίζονται από τον ιδιωτικό τομέα επιλέγονται από μέλη των συνδέσμων ή οργανώσεων εμπλεκόμενων στην πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια σε ίση αναλογία.

(3) Ένα μέλος της Επιτροπής διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο πρόεδρος και έχει την ευθύνη να συγκαλεί συσκέψεις και να προεδρεύει των συσκέψεων και ένα άλλο μέλος ορίζεται αντικαταστάτης του προέδρου σε περίπτωση απουσίας του.

(4) Τα Υπουργεία και οι υπηρεσίες που αναφέρονται στο εδάφιο (2) του άρθρου αυτού είναι—

- Το Υπουργείο Υγείας·
- Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως·
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος)·
- Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων·
- Η Νομική Υπηρεσία·
- Η Αστυνομία.

5(β) του 212(Ι) του 2004. (5) Η Επιτροπή δύναται να προσλάβει επιστημονικό ή άλλο αναγκαίο προσωπικό και να έχει Γραφείο.

(6) Η Επιτροπή ρυθμίζει με εσωτερικούς κανονισμούς θέματα διαδικασίας που την αφορούν.

Πολυθεματική ομάδα. **8.**-(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο, με γνωστοποίηση του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, δύναται να συστήσει πολυθεματική ή πολυθεματικές ομάδες με μέλη πρόσωπα τα οποία κατέχουν τα αναγκαία προσόντα και την αναγκαία πείρα για την παροχή συμβουλών, απόψεων, γνωματεύσεων, καθώς και κάθε άλλης βοήθειας, αναφορικά με την καλύτερη μεταχείριση ανηλίκων ή άλλων προσώπων τα οποία είναι θύματα βίας.

(2) Τα μέλη της πολυθεματικής ομάδας ορίζονται από κατάλογο προσώπων τον οποίο ετοιμάζει και υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο ο Υπουργός:

Νοείται ότι τα μέλη της ομάδας που θα επιλαμβάνεται θεμάτων που αφορούν ανήλικα πρόσωπα θύματα βίας πρέπει να έχουν τις πιο κάτω ειδικότητες:

- Παιδοψυχιάτρου·
- Παιδιάτρου·
- Κλινικού Ψυχολόγου·

6 του 212(Ι) του 2004.

- Κοινωνικού Λειτουργού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπεύθυνου για θέματα παιδιού:

Νοείται περαιτέρω ότι ο Υπουργός θα έχει το δικαίωμα να περιλάβει στην ομάδα οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο έχει τέτοια άλλα προσόντα, που ο Υπουργός κρίνει ότι είναι απαραίτητα.

(3) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να περιλάβει στη γνωστοποίηση με την οποία ορίζεται η πολυθεματική ομάδα ή σε μεταγενέστερη γνωστοποίηση του κανονισμού για την καλύτερη λειτουργία της ομάδας.

ΜΕΡΟΣ ΙV—Καταθέσεις μαρτύρων και θύματος

Λήψη κατάθεσης.
7 του 212(Ι) του 2004.

9. Σε περίπτωση καταγγελίας η κατάθεση του θύματος λαμβάνεται από αστυνομικό του ίδιου φύλου, εκτός αν ζητηθεί διαφορετικά από το θύμα ή τον οικογενειακό σύμβουλο όταν το θύμα είναι ανήλικο πρόσωπο.

Οπτικογραφημένες
καταθέσεις.

10.—(1) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (2) του παρόντος άρθρου, κατά την εκδίκαση αδικημάτων βίας δυνάμει των διατάξεων του παρόντος ή άλλου νόμου, δύναται με άδεια του δικαστηρίου, να προσαχθεί ως μαρτυρία οπτικογραφημένη κατάθεση η οποία δόθηκε σε αρμόδιο πρόσωπο από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο είναι θύμα βίας ή μάρτυρας διάπραξης αδικήματος κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

(2) Για την εφαρμογή των διατάξεων του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου ισχύουν οι πιο κάτω προϋποθέσεις και περιορισμοί:

(α) Η οπτικογράφηση θα πρέπει να αφορά την υπό εκδίκαση υπόθεση·

(β) Δεν παρέχεται άδεια για προσαγωγή οπτικογραφημένης κατάθεσης—

(i) αν το πρόσωπο η κατάθεση του οποίου οπτικογραφήθηκε δεν είναι δυνατό να εμφανιστεί στο

δικαστήριο για αντεξέταση (αν τούτο ζητηθεί δυνάμει του παρόντος άρθρου).

(ii) αν δεν τηρήθηκαν οι κανόνες λήψης οπτικογραφημένης κατάθεσης που αναφέρονται στο άρθρο 11 του παρόντος Νόμου.

(iii) αν το δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη όλα τα περιστατικά της υπόθεσης κρίνει ότι το συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης απαιτεί όπως δε γίνει αποδεκτή η οπτικογραφημένη κατάθεση.

(γ) παρουσιάζεται μαζί με την οπτικογραφημένη κατάθεση απομαγνητοφωνημένη και δακτυλογραφημένη η ηχητική ζώνη (sound track) της οπτικοταινίας στην οποία καταγράφηκε η κατάθεση.

(3) Οποιαδήποτε δήλωση που περιέχεται σε οπτικογραφημένη κατάθεση η οποία γίνεται αποδεκτή ως μαρτυρία δυνάμει του άρθρου αυτού θεωρείται ως άμεση προφορική μαρτυρία του προσώπου που κάμνει τη δήλωση και κατά συνέπεια—

(α) Γίνεται αποδεκτή ως μαρτυρία οποιουδήποτε γεγονότος το οποίο θα ήταν αποδεκτό σε περίπτωση άμεσης προφορικής μαρτυρίας.

(β) Καμιά τέτοια δήλωση δε δύναται να χρησιμοποιηθεί ως ενισχυτική μαρτυρία άλλης μαρτυρίας του ίδιου μάρτυρα.

(4) Η εφαρμογή των διατάξεων του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζει την εξουσία του Δικαστηρίου να αποκλείσει οποιαδήποτε αποδεκτή μαρτυρία αν κρίνει ότι τούτο εξυπηρετεί το συμφέρον της δικαιοσύνης.

Κανόνες λήψης
οπτικογραφη-
μένης κατάθεσης.

11. Οι κανόνες λήψης οπτικογραφημένης κατάθεσης είναι οι ακόλουθοι:

(α) Αναφέρεται ή αναγράφεται πριν από την έναρξη της κατάθεσης το όνομα, διεύθυνση, επάγγελμα και ιδιότητα

του προσώπου που παίρνει την κατάθεση καθώς επίσης και του προσώπου που χειρίζεται τη συσκευή οπτικογράφησης (video camera).

(β) αναφέρεται ή αναγράφεται ο τόπος, ημερομηνία και ώρα έναρξης λήψης της κατάθεσης καθώς επίσης και η ώρα που έληξε η κατάθεση.

(γ) αναφέρεται ή αναγράφεται το όνομα, διεύθυνση, επάγγελμα και άλλα στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο που δίδει την κατάθεση.

8 του 212(I) του 2004.

(δ) καταγράφεται δήλωση του προσώπου που λαμβάνει την κατάθεση προς το πρόσωπο που δίνει την κατάθεση ότι αυτή θα οπτικογραφηθεί και ότι δυνατό να παρουσιαστεί στο Δικαστήριο ως μαρτυρία και δήλωση του προσώπου που δίνει την κατάθεση ότι συμφωνεί με τη λήψη της οπτικογραφημένης κατάθεσης. Περαιτέρω, η δήλωση αυτή καταγράφεται και υπογράφεται από το πρόσωπο που δίνει την κατάθεση με σχετική βεβαίωση από το πρόσωπο που λαμβάνει την κατάθεση. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση ανήλικου προσώπου που δε συνοδεύεται από το πρόσωπο που έχει τη γονική του μέριμνα ή από λειτουργό ευημερίας ή οικογενειακό σύμβουλο. Στην περίπτωση που συνοδεύεται από κάποιο από τα πιο πάνω πρόσωπα, τη συγκατάθεση τη δίνει το πρόσωπο αυτό.

8 του 212(I) του 2004.

(ε) *Καταργήθηκε.*

Εξουσία του Δικαστηρίου να μην επιτρέπει την παρουσίαση μέρους της κατάθεσης.

12.-(1) Το Δικαστήριο κατά την εξέταση αίτησης για παρουσίαση οπτικογραφημένης κατάθεσης δύναται, αν κατά τη γνώμη του το συμφέρον της δικαιοσύνης αυτό απαιτεί, να διατάξει όπως ορισμένα μέρη της οπτικογράφησης μην παρουσιαστούν ως μαρτυρία. Το Δικαστήριο κατά την άσκηση της διακριτικής του αυτής ευχέρειας λαμβάνει υπόψη του την πιθανή βλάβη που δυνατό να γίνει στον κατηγορούμενο ή σε οποιοδήποτε κατηγορούμενο αν οι κατηγορούμενοι είναι πέραν του ενός και κατά πόσο αυτή είναι

υπέρτερη από την ωφελιμότητα παρουσίασης της οπτικογραφημένης κατάθεσης ή μέρους αυτής. Επίσης το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τυχόν πιέσεις που ασκούνται στο μάρτυρα με σκοπό να τον εξαναγκάσουν να μην παρουσιαστεί και καταθέσει στο Δικαστήριο.

(2) Το Δικαστήριο δύναται να διατάξει όπως μέρη της οπτικογραφημένης κατάθεσης ή της δακτυλογραφημένης απομαγνητοφώνησης ηχητικής ζώνης της οπτικοταινίας διαγραφούν αν ήθελε κρίνει ότι αυτά δε συνιστούν αποδεκτή μαρτυρία ή αν κρίνει τούτο σκόπιμο κατά την άσκηση των εξουσιών του δυνάμει του εδαφίου (4) του άρθρου 10 του παρόντος Νόμου.

Κύρια εξέταση με άδεια
Δικαστηρίου.

13. Στις περιπτώσεις όπου λαμβάνεται οπτικογραφημένη κατάθεση δυνάμει του άρθρου 10 του παρόντος Νόμου το πρόσωπο του οποίου η κατάθεση οπτικογραφήθηκε καλείται ως μάρτυρας από την πλευρά που ζήτησε την παρουσίαση της οπτικογραφημένης κατάθεσης και τίθεται ο μάρτυρας αυτός στη διάθεση της άλλης πλευράς για σκοπούς αντεξέτασης τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 19 του παρόντος Νόμου. Στα σημεία που καλύπτονται από την οπτικογραφημένη κατάθεση δε γίνεται κύρια εξέταση εκτός μόνο κατόπιν άδειας του Δικαστηρίου:

Νοείται ότι στην περίπτωση όπου ο μάρτυρας καλείται να καταθέσει για σκοπούς αντεξέτασης θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 55 του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου.

Άμεση καταγγελία
αποδεκτή ως μαρτυρία.
Κεφ. 9.
42 του 1978
86 του 1986
54(Ι) του 1994
94(Ι) του 1994
32(Ι) του 2004.
9 του 212(Ι) του 2004.

14. Χωρίς να επηρεάζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του περί Απόδειξης Νόμου, καταγγελία η οποία γίνεται από θύμα αδικήματος βίας προς οποιοδήποτε αστυνομικό, οικογενειακό σύμβουλο, λειτουργό ευημερίας, ψυχολόγο, γιατρό, περιλαμβανομένου ψυχιάτρου, που εξετάζει το θύμα, εκπαιδευτικό, μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, μέλος του Συνδέσμου Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια ή μέλη του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος του θύματος εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από τη διάπραξη του, αποτελεί μαρτυρία.

ΜΕΡΟΣ V—Εκδίκαση υποθέσεων και μαρτυρία

Ταχεία εκδίκαση. **15.**—(1) Το Δικαστήριο δύναται, έπειτα από αίτηση της αστυνομίας, να εκδώσει διάταγμα για τη σύλληψη οποιουδήποτε προσώπου το οποίο καταγγέλλεται για οποιαδήποτε πράξη βίας με βάση το Νόμο αυτό.

(2) Πρόσωπο το οποίο συλλαμβάνεται δυνάμει του εδαφίου (1) προσάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τη σύλληψή του, για να κατηγορηθεί για το αδίκημα βίας ή για να εκδοθεί διάταγμα προσωποκράτησής του δυνάμει του άρθρου 24 του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου.

(3) Οι ανακρίσεις διεξάγονται και η υπόθεση εκδικάζεται χωρίς καθυστέρηση. Μέχρις ότου εκδικαστεί η υπόθεση, το Δικαστήριο δύναται είτε να διατάξει την κράτηση του κατηγορούμενου είτε να επιτρέψει την απόλυση του, αφού αυτός δώσει ικανοποιητική εγγύηση ότι θα εμφανιστεί ενώπιον του Δικαστηρίου κατά την ημερομηνία της ακρόασης της υπόθεσης και ότι θα τηρήσει τους όρους που το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να επιβάλει για την προστασία των μελών της οικογένειας, περιλαμβανομένου και του όρου να μην επισκέπτεται ή να μην παρενοχλεί με οποιοδήποτε τρόπο μέλος της οικογένειας του.

10 του 212(I) του 2004. **(4)** Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δύναται να συγκατατεθεί στην εκδίκαση υπόθεσης βίας με βάση το Νόμο αυτό από δικαστή που ασκεί ποινική δικαιοδοσία.

Ενισχυτική μαρτυρία.
11 του 212(I) του 2004. **16.** Το Δικαστήριο δύναται να κρίνει ένοχο τον κατηγορούμενο με μόνη την κατάθεση του θύματος εφόσον δεν ήταν δυνατόν υπό τις περιστάσεις να εξασφαλιστεί ενισχυτική μαρτυρία.

Μαρτυρία ψυχιάτρου ή
ψυχολόγου.
12 του 212(I) του 2004. **17.**—(1) Αν κατά τη διάρκεια εξέτασης ανήλικου προσώπου από ψυχίατρο ή ψυχολόγο για σκοπούς αξιολόγησης ή ψυχοθεραπείας γίνει αναφορά από τον ανήλικο ότι υπέστη κακοποίηση από

οποιοδήποτε πρόσωπο, η μαρτυρία του ψυχιάτρου ή ψυχολόγου δύναται να γίνει αποδεκτή στο δικαστήριο κατ' εξαίρεση του κανόνα περί εξ' ακοής μαρτυρίας.

(2) Το δικαστήριο δεν καταδικάζει οποιοδήποτε πρόσωπο με βάση μόνο τη μαρτυρία που αναφέρεται στο εδάφιο (1) πιο πάνω, εκτός αν η μαρτυρία αυτή ενισχύεται σε ουσιώδη σημεία από άλλη ανεξάρτητη μαρτυρία που μπορεί να περιλαμβάνει μαρτυρία εμπειρογνώμονα.

Αποτροπή εκφοβισμού.

18.—(1) Κατά την εκδίκαση υποθέσεων για διάπραξη αδικημάτων βίας το Δικαστήριο—

- (α) Διατάσσει όπως ολόκληρη ή μέρος της υπόθεσης εκδικαστεί κεκλεισμένων των θυρών και
- (β) δύναται να διατάξει όπως η κατάθεση οποιουδήποτε θύματος βίας και κάθε άλλου προσώπου για το οποίο υπάρχει εύλογη υποψία ότι διατρέχει οποιοδήποτε κίνδυνο ή απειλή επειδή θα καταθέσει ως μάρτυρας, ή ότι ενδέχεται να επηρεαστεί δυσμενώς η κατάθεση του, ληφθεί στην απουσία του κατηγορούμενου αφού δώσει όλες εκείνες τις οδηγίες και γίνουν όλες οι αναγκαίες διευθετήσεις ούτως ώστε ο κατηγορούμενος να λαμβάνει γνώση της κατάθεσης του εν λόγω μάρτυρα και αντεξετάζει αυτόν.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου (1), τα μέτρα που αναφέρονται πιο κάτω δύναται να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς προστασίας των μαρτύρων:

- (α) Η τοποθέτηση ειδικού διαχωριστικού· ή
- (β) η χρήση κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης· ή
- (γ) χρήση οποιουδήποτε άλλου μέσου ή συστήματος,

κατά τρόπο που ο μάρτυρας να μην είναι ορατός στον κατηγορούμενο και αντίστροφα. Προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα του κατηγορούμενου θα πρέπει στις πιο πάνω περιπτώσεις να γίνουν οι κατάλληλες τεχνολογικές διευθετήσεις ή άλλες εγκαταστάσεις ώστε ο

κατηγορούμενος να δύναται να παρακολουθεί ακουστικά τη διαδικασία και να δίνει οδηγίες στο δικηγόρο του.

Έλεγχος αντεξέτασης.

19. Το Δικαστήριο δύναται να παρεμβαίνει στην αντεξέταση ανήλικων ή άλλων θυμάτων βίας και να δίνει τις κατάλληλες οδηγίες προς αποφυγή εκφοβισμού τους, από επιθετικό ή έντονο τρόπο υποβολής των ερωτήσεων ή από ερωτήσεις εμπειρέχουσες απειλές οποιασδήποτε μορφής.

Εξαναγκασσιμότητα συζύγων.

20. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 14 του περί Απόδειξης Νόμου, σύζυγος κατηγορούμενου για αδίκημα βίας εντός της έννοιας του παρόντος Νόμου είναι ικανός μάρτυρας εάν είναι το θύμα βίας και είναι ικανός και εξαναγκάσιμος μάρτυρας εάν το θύμα βίας είναι άλλο μέλος της οικογένειας.

ΜΕΡΟΣ VI—Διατάγματα και μεταχείριση κατηγορούμενου

Διάταγμα απομάκρυνσης ανήλικου.

21.—(1) Το Δικαστήριο δύναται, κατά ή μετά την εκδίκαση υπόθεσης βίας με θύμα ανήλικο πρόσωπο, να διατάξει για οποιαδήποτε χρονική περίοδο ήθελε κρίνει αναγκαία την απομάκρυνση του εν λόγω θύματος και την τοποθέτηση του σε ασφαλές μέρος ή την ανάθεση της φροντίδας του στο Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(2) Το Δικαστήριο δύναται να εκδώσει προσωρινό διάταγμα απομάκρυνσης ανήλικου θύματος εφαρμόζοντας τις διατάξεις του άρθρου 22 του παρόντος Νόμου.

Προσωρινό διάταγμα αποκλεισμού υπόπτου ή απομάκρυνσης θύματος. 13(α) του 212(I) του 2004.

22.—(1) Το Δικαστήριο δύναται, έπειτα από αίτηση μέλους της οικογένειας ή της αστυνομίας ή του κατηγορού ή του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή του Οικογενειακού Συμβούλου ή άλλου προσώπου που ενεργεί για λογαριασμό οποιουδήποτε απ' αυτούς, να εκδώσει προσωρινό διάταγμα αποκλεισμού του υπόπτου ή απομάκρυνσης ανήλικου θύματος, μέχρις ότου καταχωρισθεί και εκδικαστεί ποινική υπόθεση εναντίον του κατηγορούμενου για ποινικό αδίκημα βίας.

13(β) του 212(I) του 2004.

(2) Το Δικαστήριο εκδίδει το διάταγμα καθ' οιονδήποτε χρόνο έπειτα από αίτηση που συνοδεύεται από ένορκη δήλωση του θύματος ή, στην περίπτωση ανήλικου θύματος, οποιουδήποτε προσώπου που είναι σε θέση να έχει άμεση γνώση των γεγονότων ή από οποιαδήποτε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία δημιουργούν εκ πρώτης όψεως κίνδυνο άσκησης βίας ή επανάληψης βίας, περιλαμβανομένων και καταθέσεων του θύματος ή άλλων προσώπων σε οποιαδήποτε μορφή, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων δυνάμει αυτού ή άλλου νόμου.

(3) (α) Το προσωρινό διάταγμα ισχύει για περίοδο μέχρι οκτώ ημερών από την ημέρα επίδοσης του στον ύποπτο και είναι επιστρεπτέο στο Δικαστήριο εντός της περιόδου αυτής σε ώρα και ημέρα που θα ορίσει ο Πρωτοκολλητής.

(β) Κατά την ορισμένη από τον Πρωτοκολλητή ημέρα και ώρα το Δικαστήριο ακούει τον ύποπτο ή και κάθε επηρεαζόμενο ή ενδιαφερόμενο πρόσωπο που θα παρουσιασθεί και αποφασίζει εάν θα τερματίσει την ισχύ του διατάγματος ή εάν θα το παρατείνει μέχρι οκτώ επιπρόσθετες ημέρες.

(γ) Το Δικαστήριο δύναται να παρατείνει περαιτέρω την ισχύ διατάγματος μέχρι και οκτώ ημέρες σε κάθε περίπτωση, χωρίς όμως η συνολική ισχύς του διατάγματος να υπερβαίνει τις είκοσι τέσσερις ημέρες πριν από την καταχώριση ποινικής δίωξης εναντίον υπόπτου.

(δ) Το Δικαστήριο δύναται μετά την καταχώριση ποινικής δίωξης εναντίον υπόπτου να εκδώσει ή παρατείνει διάταγμα αποκλεισμού ή απομάκρυνσης ανήλικου θύματος με ισχύ μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης.

Διάταγμα
αποκλεισμού.

23.—(1) Το Δικαστήριο δύναται να εκδώσει εναντίον προσώπου που κατηγορείται για διάπραξη οποιουδήποτε αδικήματος βίας, με βάση τον παρόντα Νόμο, διάταγμα, το οποίο θα ισχύει για την περίοδο και με τους όρους που δυνατό να θέσει και με το οποίο να απαγορεύει σε αυτό να εισέρχεται ή να παραμένει στην οικογενειακή κατοικία. Το διάταγμα αυτό καλείται "διάταγμα αποκλεισμού".

(2) Για την έκδοση του διατάγματος αποκλεισμού απαιτείται–

- (α) Να αποδειχθεί προς ικανοποίηση του Δικαστηρίου ότι ο κατηγορούμενος έχει ιστορικό επανειλημμένων πράξεων βίας εναντίον μελών της οικογένειας του ή ότι είχε δύο καταδίκες τα τελευταία δύο χρόνια για παρόμοια αδικήματα· ή
- (β) η βία που ασκήθηκε να έχει προκαλέσει τέτοια πραγματική σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη, που να θέτει σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα ή τη σεξουαλική ή ψυχική υγεία των θυμάτων· ή
- (γ) να αρνείται ο κατηγορούμενος να υποβληθεί σε θεραπευτική αγωγή αυτοελέγχου που επιβάλλεται ως όρος για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 33 του Ποινικού Κώδικα ή άλλως πως.

(3) Το Δικαστήριο στο διάταγμα αποκλεισμού που εκδίδει ορίζει ημερομηνία πριν από την εκπνοή της περιόδου αποκλεισμού κατά την οποία εξετάζει το ενδεχόμενο παράτασης ή διαφοροποίησης του διατάγματος αυτού.

Κατά την πιο πάνω εξέταση, το Δικαστήριο ακούει τις απόψεις του κατηγορούμενου του παραπνοούμενου ή της παραπνοούμενης και οποιουδήποτε άλλου προσώπου επηρεάζεται από την έκδοση του διατάγματος, εκτός όπου αυτοί είναι ανήλικοι και δεν κρίνεται σκόπιμο να καταθέσουν εναντίον του κατηγορούμενου, καθώς και τις απόψεις των αρμόδιων υπηρεσιών.

(4) Ο κατηγορούμενος δύναται να ζητήσει αναθεώρηση ή ακύρωση του διατάγματος πριν από τη λήξη της καθοριζόμενης σε αυτό περιόδου.

(5) Διατάγματα αποκλεισμού επιβάλλονται και αντί οποιασδήποτε άλλης ποινής τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (6) του παρόντος άρθρου ή μαζί με άλλες ποινές τις οποίες το Δικαστήριο έχει εξουσία να επιβάλει δυνάμει οποιουδήποτε άλλου νόμου.

(6) Το Δικαστήριο δεν εκδίδει διάταγμα αποκλεισμού στις περιπτώσεις όπου επιβάλλει ταυτόχρονα και ποινή φυλάκισης για οποιαδήποτε περίοδο μεγαλύτερη των έξι μηνών. Στις περιπτώσεις όπου επιβάλλεται ποινή φυλάκισης μικρότερη των έξι μηνών, διάταγμα αποκλεισμού δύναται να εκδοθεί ταυτόχρονα με την ποινή της φυλάκισης αλλά η ισχύς θα αρχίζει μετά την αποφυλάκιση του κατηγορούμενου.

(7) Πρόσωπο εναντίον του οποίου εκδόθηκε διάταγμα αποκλεισμού και ενώ το εν λόγω διάταγμα βρίσκεται σε ισχύ παραβαίνει οποιοδήποτε από τους όρους που περιλαμβάνονται σ' αυτό διαπράττει αδίκημα τιμωρούμενο με φυλάκιση μέχρι δύο έτη. Οι διατάξεις του άρθρου 15 του παρόντος Νόμου για ταχεία εκδίκαση υποθέσεων βίας εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις διάπραξης αδικημάτων κατά παράβαση των διατάξεων του εδαφίου αυτού.

Συμπληρωματικές διατάξεις
σε σχέση με
το άρθρο 23.

24.—(1) Κατά την έκδοση διατάγματος αποκλεισμού το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την ιδιοκτησία της οικογενειακής κατοικίας και εκδίδει ανάλογο διάταγμα αναφορικά με τη διαμονή του υπόπτου ή κατηγορούμενου ή και της οικογένειας του ως ακολούθως:

- (α) Αν ο κατηγορούμενος δεν έχει ποσοστό ιδιοκτησίας επί της οικογενειακής κατοικίας πέραν του ημίσεως, το Δικαστήριο δεν εξετάζει το ζήτημα διαμονής του κατηγορούμενου, αλλά παραπέμπει το ζήτημα για εξέταση στον Οικογενειακό Σύμβουλο·
- (β) αν ο κατηγορούμενος έχει εξ αδιαιρέτου ποσοστό ιδιοκτησίας επί της οικογενειακής κατοικίας πέραν του ημίσεως, το Δικαστήριο εξετάζει το ζήτημα της διαμονής του κατηγορούμενου και ακολούθως δίδει τις οδηγίες που κρίνει αναγκαίες σχετικά με τη διαμονή του ιδίου ή της οικογένειας του ή μελών της.

(2) Το Δικαστήριο, όταν δίδει οδηγίες στην περίπτωση ως η παράγραφος (β) του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου, εξετάζει

μεταξύ άλλων τα οικονομικά μέσα του κατηγορούμενου και της οικογένειάς του, σε σχέση με τη διαμονή του ιδίου ή της οικογένειάς του ή οποιουδήποτε μέλους της, και παρέχει στον κατηγορούμενο το δικαίωμα να αποταθεί στο Δικαστήριο μέσα σε τακτή προθεσμία και να ζητήσει την αλλαγή της διεύθυνσης της οικογενειακής κατοικίας για την οποία ισχύει το διάταγμα, αν εξεύρει κατάλληλη κατοικία για να μετακινηθεί η οικογένειά του.

(3) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, ο όρος "κατάλληλη κατοικία" σημαίνει την κατοικία την οποία εξευρίσκει ο κατηγορούμενος για την οικογένειά του δυνάμει του εδαφίου (2) του άρθρου αυτού, η οποία πρέπει να είναι τέτοια, ώστε να διασφαλίζεται κατά το δυνατόν η ομαλή συνέχιση της διαβίωσης και λειτουργίας της οικογένειάς του κατηγορούμενου σε αυτή.

Κηδεμονία ή αναστολή
φυλάκισης με ειδικούς
όρους.
46(Ι) του 1996.

25.—(1) Το Δικαστήριο, αν το κρίνει σκόπιμο, δύναται, αντί να επιβάλει στον κατηγορούμενο οποιαδήποτε άλλη ποινή, να δεχθεί αίτημα του να τον θέσει υπό κηδεμονία, δυνάμει του περί Κηδεμονίας και Άλλων Τρόπων Μεταχείρισης Αδικοπραγούντων Νόμου, με τον ειδικό όρο ότι θα υποβληθεί σε θεραπευτική αγωγή αυτοελέγχου από ειδικούς ή με άλλους όρους που το Δικαστήριο θα κρίνει αναγκαίους, για να αποφευχθεί η επανάληψη πράξεων βίας.

95 του 1972
41(Ι) του 1997
186(Ι) του 2003.

(2) Το Δικαστήριο, αν το κρίνει σκόπιμο, δύναται να επιβάλει στον κατηγορούμενο ποινή φυλάκισης με αναστολή ανεξάρτητα από τις πρόνοιες του άρθρου 5 του περί της Υφ' Όρον Αναστολής της Εκτελέσεως Ποινής Φυλακίσεως εις Ορισμένας Περιπτώσεις Νόμου, και να θέσει κατά τη διάρκεια της αναστολής τον κατηγορούμενο υπό κηδεμονία και υπό τον ειδικό όρο ή οποιουδήποτε άλλους όρους που αναφέρονται στο εδάφιο (1) πιο πάνω.

ΜΕΡΟΣ VII—Ταμείο

Ίδρυση Ταμείου.

26.—(1) Ίδρύεται Ταμείο με την επωνυμία "Ταμείο Θυμάτων Βίας" για την επίτευξη και προώθηση των σκοπών του Νόμου αυτού. Το Ταμείο

θα είναι νομικό πρόσωπο και με το όνομα του θα έχει διαρκή διαδοχή και σφραγίδα καθορισμένου σχήματος και θα έχει εξουσία να αποκτά, κατέχει και διαθέτει περιουσία, να συμβάλλεται, να εγείρει και να υπερασπίζει αγωγές ή άλλες νομικές διαδικασίες και γενικά να πράττει όλα όσα είναι απαραίτητα για τους σκοπούς της ίδρυσης, αξιοποίησης και ανάπτυξης του.

(2) Στο Ταμείο θα κατατίθενται όλες οι εισφορές, δωρεές, κληροδοτήματα και χορηγίες.

(3) Όλες οι εισφορές στο Ταμείο, οποιασδήποτε μορφής, θα θεωρούνται ότι γίνονται για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

(4) Εκτός αν η εισφορά γίνεται για συγκεκριμένο σκοπό, η διάθεση ποσών που κατατίθενται στο Ταμείο θα γίνεται κατά την κρίση της Συμβουλευτικής Επιτροπής με βάση τις προτεραιότητες και τα προγράμματα που κατά καιρούς θα καταρτίζει.

(5) Από το Ταμείο αυτό θα διατίθενται ποσά για σκοπούς αντιμετώπισης άμεσων αναγκών, εξεύρεσης διαμονής δυνάμει του άρθρου 24 του παρόντος Νόμου, ενίσχυσης των θυμάτων βίας και άλλους σκοπούς που η Επιτροπή ήθελε κρίνει κατάλληλους και ο Υπουργός ήθελε εγκρίνει.

Διαχείριση
ταμείου. **27.**—(1) Το Ταμείο το διαχειρίζεται η Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία θα συνέρχεται ειδικά ως Διαχειριστής του Ταμείου.

(2) Το Δικαστήριο και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας θα έχουν και θα ασκούν σε σχέση με το Ταμείο τις ίδιες εξουσίες που έχουν σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων 57 του 1972 Νόμου ή άλλου σχετικού νόμου, ως εάν το Ταμείο να είναι αγαθοεργό 85(I) του 1997. ίδρυμα και να έχει εγγραφεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του εν λόγω Νόμου.

Επενδύσεις. **28.**—(1) Με την επιφύλαξη του εδαφίου (2) του άρθρου αυτού η Συμβουλευτική Επιτροπή ενεργούσα ως Διαχειριστής του Ταμείου δύναται να επενδύει και αξιοποιεί χρήματα του Ταμείου με οποιοδήποτε τρόπο θα έκρινε αναγκαίο για την ενίσχυση και καλύτερη ανάπτυξη του.

(2) Σε περίπτωση κατά την οποία η Συμβουλευτική Επιτροπή σκοπεύει να χρησιμοποιήσει χρήματα του Ταμείου για σκοπούς επένδυσης ή ανάπτυξης του και το ποσό το οποίο θα χρησιμοποιηθεί υπερβαίνει το μισό του συνόλου των καταθέσεων στο Ταμείο, τότε η Επιτροπή θα πρέπει προτού προβεί στην εν λόγω ενέργεια να υποβάλει την απόφαση της στον Υπουργό για έγκριση.

Κανονισμοί. **29.** Η Συμβουλευτική Επιτροπή ενεργούσα ως Διαχειριστής του Ταμείου με έγκριση του Υπουργού εκδίδει κανονισμούς για την καλύτερη λειτουργία του Ταμείου, περιλαμβανομένου του τρόπου διάθεσης των πόρων και της περιουσίας του Ταμείου.

Έλεγχος λογαριασμών. **30.** Για σκοπούς ελέγχου των λογαριασμών του Ταμείου θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 39 του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου.

ΜΕΡΟΣ VIII—Στέγη Προστασίας και Αδικήματα

Στέγη προστασίας, ίδρυση και λειτουργία. **31.** Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία στέγης για παροχή ασφαλούς διαμονής θυμάτων βίας και σε περίπτωση όπου στέγη προστασίας λειτουργεί δυνάμει πιστοποιητικού καταλληλότητας που εκδίδει ο Υπουργός δυνάμει του άρθρου αυτού, τα θύματα βίας που διαμένουν σ' αυτή τυγχάνουν νομικής προστασίας από οποιαδήποτε ενόχληση.

Παρενόχληση θύματος και άλλου προσώπου. **32.** Κατηγορούμενος ή οποιοδήποτε πρόσωπο εκ μέρους του ή και από μόνο του ενοχλεί ή εκφοβίζει θύμα βίας ή μάρτυρα σε υπόθεση βίας ή συγγενικό τους πρόσωπο σε οποιοδήποτε χώρο, κατά τρόπο

που επηρεάζει ή μπορεί να επηρεάσει τη διερεύνηση ή εκδίκαση υπόθεσης βίας ή που προκαλεί ψυχική αναστάτωση σε θύμα βίας ή μάρτυρα σε υπόθεση βίας εν γνώσει του ότι πρόκειται για θύμα βίας ή μάρτυρα σε υπόθεση βίας, διαπράττει αδίκημα τιμωρούμενο με φυλάκιση μέχρι τρία έτη ή με χρηματική ποινή μέχρι χίλιες πεντακόσιες λίρες ή και με τις δύο αυτές ποινές και σε περίπτωση που η ενόχληση ή ο εκφοβισμός γίνεται σε βάρος θύματος που διαμένει σε στέγη το αδίκημα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι πέντε χρόνια ή με χρηματική ποινή μέχρι τρεις χιλιάδες λίρες ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15. **33.** Οι διατάξεις του άρθρου 15 του παρόντος Νόμου για ταχεία εκδίκαση υπόθεσης βίας εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις αδικημάτων που διαπράττονται κατά παράβαση των προνοιών του άρθρου 32 του παρόντος Νόμου.

Απαγόρευση αποκάλυψης ταυτότητας θύματος. **34.**—(1) Όταν καταγγέλλεται αδίκημα με βάση τον παρόντα Νόμο, το όνομα και η διεύθυνση του θύματος βίας ή του παραπονούμενου προσώπου καθώς και του προσώπου εναντίον του οποίου γίνεται καταγγελία όπως και άλλα στοιχεία τα οποία δυνατό να οδηγήσουν στη διαπίστωση ταυτότητας του, δεν επιτρέπεται να αποκαλυφθούν ή να δημοσιευθούν από οποιοδήποτε μέσο μαζικής πληροφόρησης ή άλλως πως.

(2) Παράβαση των διατάξεων του εδαφίου αυτού συνιστά αδίκημα τιμωρούμενο με φυλάκιση για περίοδο μέχρι δύο έτη ή με χρηματική ποινή μέχρι χίλιες λίρες ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Απαγόρευση παράδοσης, παραλαβής ή δημοσίευσης αντιγράφων καταθέσεων σε ή από τρίτους. **35.**—(1) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου, απαγορεύεται η παράδοση, παραλαβή ή δημοσίευση—

(α) Οποιασδήποτε οπτικογραφημένης κατάθεσης θύματος ή μάρτυρα που λήφθηκε δυνάμει του άρθρου 10 του παρόντος Νόμου σε ή από οποιοδήποτε πρόσωπο·

(β) οποιασδήποτε άλλης από την αναφερόμενη στην πιο πάνω παράγραφο (α) κατάθεσης θύματος ή μάρτυρα σε αδίκημα βίας, η οποία λήφθηκε με οποιοδήποτε τρόπο εκτός του αναφερομένου στην πιο πάνω παράγραφο (α), σε ή από οποιοδήποτε πρόσωπο που δεν έχει σχέση με τη διερεύνηση, δίωξη ή εκδίκαση της υπόθεσης.

14(β) του 212(I) του 2004.

(2) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ή οποιουδήποτε άλλου νόμου, κατά την εκδίκαση αδικημάτων βίας, δυνάμει του παρόντος Νόμου, πρόσωπο που δίνει οπτικογραφημένη κατάθεση δυνάμει του άρθρου 10 ή κατηγορούμενος που καλείται να απολογηθεί και δεν ομολογήσει ενοχή, δικαιούνται με γραπτή αίτηση τους προς την κατηγορούσα αρχή να ζητήσουν να εφοδιαστούν με αντίγραφο της απομαγνητοφωνημένης και δακτυλογραφημένης ηχητικής ζώνης της οπτικοταινίας στην οποία καταγράφηκε η κατάθεση, η οποία θα προσαχθεί ως μαρτυρία ενώπιον του Δικαστηρίου:

Νοείται ότι στα πιο πάνω πρόσωπα δύναται, μετά από γραπτή αίτηση τους προς την κατηγορούσα αρχή, να επιτραπεί η προβολή της εν λόγω οπτικοταινίας στην οποία καταγράφηκε η κατάθεση.

(3) Οποιοσδήποτε παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού διαπράττει αδίκημα τιμωρούμενο με φυλάκιση μέχρι πέντε έτη ή με χρηματική ποινή μέχρι τρεις χιλιάδες λίρες ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Παράλειψη πολίτη να καταγγείλει περιπτώσεις βίας.
15 του 212(I) του 2004.

35A. Οποιοσδήποτε παραλείπει να καταγγείλει περίπτωση βίας σε βάρος ανήλικου προσώπου ή προσώπου με σοβαρές διανοητικές ή ψυχικές ανεπάρκειες, που περιέρχεται σε γνώση του, διαπράττει αδίκημα και σε περίπτωση καταδίκης υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι δύο έτη ή σε χρηματική ποινή μέχρι χίλιες λίρες ή και στις δύο αυτές ποινές.

ΜΕΡΟΣ ΙΧ - Ποικίλες Διατάξεις

Προϋπολογισμοί. **36.**—(1) Η Επιτροπή καταρτίζει προϋπολογισμούς εσόδων και εξόδων για την πλήρη και αποτελεσματική άσκηση και εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων της και των σκοπών της σύστασης της οι οποίοι εγκρίνονται από το αρμόδιο Υπουργείο και τηρεί πλήρη λογιστικά βιβλία.

(2) Τα έσοδα της Επιτροπής προέρχονται από κρατικές χορηγίες, το ύψος των οποίων αποφασίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

(3) Η Επιτροπή τηρεί πλήρη λογιστικά βιβλία και οι λογαριασμοί της υποβάλλονται προς και ελέγχονται από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας κατά τον ίδιο τρόπο που ελέγχονται οι λογαριασμοί στη Δημόσια Υπηρεσία:

Νοείται ότι ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας δύναται να προβεί σε έλεγχο των λογιστικών βιβλίων της Επιτροπής οποτεδήποτε ήθελε θεωρήσει τούτο αναγκαίο.

Ετήσια Έκθεση. **37.** Η Επιτροπή ετοιμάζει και υποβάλλει στον Υπουργό και στη Βουλή των Αντιπροσώπων ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες της ως Επιτροπή.

Κανονισμοί. **38.**—(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να εκδίδει Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή των προνοιών του Νόμου αυτού.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητας του εδαφίου (1), το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να ρυθμίσει με Κανονισμούς την εγγραφή, λειτουργία και οτιδήποτε άλλο σχετικό με τη στέγη προστασίας, περιλαμβανομένης και της επιβολής τελών και δικαιωμάτων.

Διαδικαστικοί Κανονισμοί. **39.** Το Ανώτατο Δικαστήριο δύναται να εκδώσει Διαδικαστικούς Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή των προνοιών των άρθρων 15, 21, 22, 23, 24 και 25 του παρόντος Νόμου.

Κατάργηση.
47(Ι) του 1994.

40. Από της έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου* καταργείται ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος, άνευ επηρεασμού οποιασδήποτε πράξης, ενέργειας ή διορισμού που έγινε δυνάμει του καταργηθέντος νόμου που θα θεωρούνται ότι έγιναν δυνάμει του παρόντος Νόμου.

* Η αναφορά είναι στο βασικό νόμο, 119(Ι)/2000, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ με τη δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 21.7.2000.